

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY WE WRZEŚNI

Ocena stanu sanitarnego i sytuacji
epidemiologicznej

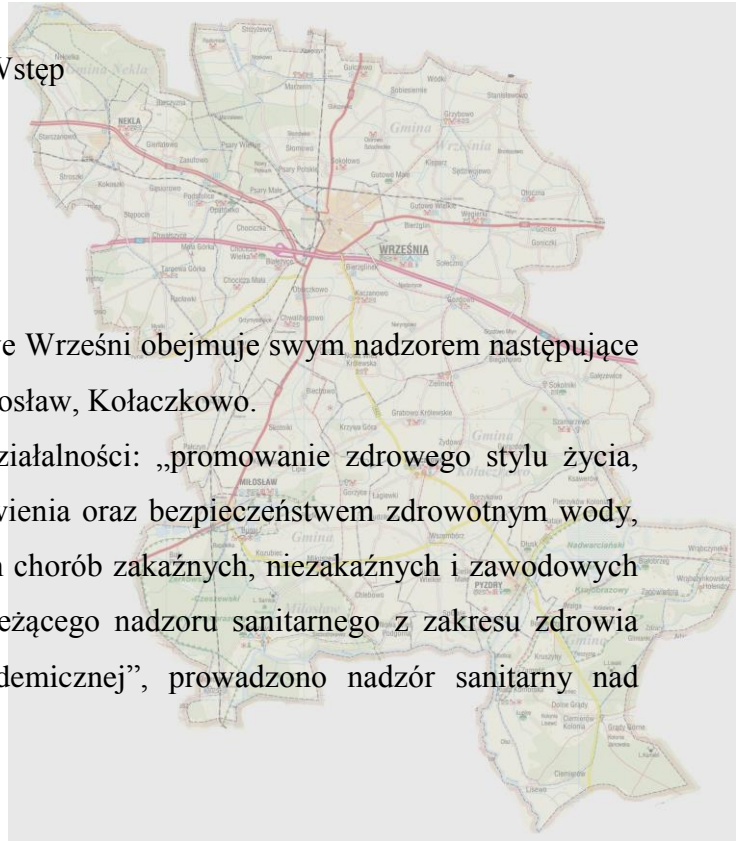
Powiatu Wrzesińskiego
za rok 2016

Września, luty 2017 r.

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni obejmuje swym nadzorem następujące miasta i gminy: Września, Nekla, Pyzdry, Miłosław, Kołaczkowo.

W roku 2016 zgodnie z głównym celem działalności: „promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych, niezakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz działalności przeciwepidemicznej”, prowadzono nadzór sanitarny nad warunkami:

zdrowotnymi żywności i żywienia,

higieny środowiska,

higieny pacy,

higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych.

Celem sprawowanego nadzoru była ochrona zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych. Wykonywanie zadań odbywało się poprzez:

sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego,

prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób, zwłaszcza zakaźnych,

inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu kształtowania postaw i zachowań prozdrowotnych.

Powyższe zadania realizowane były przez poszczególne komórki organizacyjne stacji lub samodzielne stanowiska pracy:

Higienę Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku,

Higienę Komunalną,

Higienę Pracy,

Epidemiologię,

Higienę Dzieci i Młodzieży,

Oświatę Zdrowotną i Promocję Zdrowia,

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.

Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Komunalnej

I. NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY

Celem nadrzędnym działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzi, realizowana między innymi poprzez monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wodę kontroluje się od ujęcia aż do „kranu konsumenta”.

Zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia odbywa się w ramach zbiorowego zaopatrzenia, które jest zadaniem własnym gminy. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę do spożycia prowadzone jest przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i polega na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody odbiorcom. Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są zobowiązane przepisami prawa zapewnić należytą jakość wody oraz zdolność urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody w sposób ciągły i niezawodny.

Państwowa Inspekcja Sanitarna nie odpowiada za jakość produkowanej wody i stan urządzeń służących do jej produkcji, a jedynie sprawuje nadzór nad przestrzeganiem wymogów w tym zakresie, przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są zobowiązane do prowadzenia regularnej kontroli wewnętrznej jakości produkowanej wody, która obejmuje m.in. prowadzenie badań jakości wody w zakresie i z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989). Po wystąpieniu okoliczności mogących spowodować pogorszenie jakości wody, przedsiębiorstwa powinny zaplanować przedsięwzięcia naprawcze, ustalić harmonogram ich realizacji oraz poinformować właściwego państwowego powiatowego lub granicznego inspektora sanitarnego oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o podjętych i zaplanowanych działaniach.

Próbki wody do spożycia są pobierane przez Państwową Inspekcję Sanitarną regularnie zgodnie z ustalonym harmonogramem na dany rok i z określoną częstotliwością.

W 2016 r. woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu wrzesińskiego była pozyskiwana z 31 ujęć wód podziemnych (31 wodociągów). Wśród objętych nadzorem wodociągów udział poszczególnych grup urządzeń o danej produkcji wody w 2016 r. przedstawiał się następująco:

- 4. poniżej 100 m³/dobę – 5 wodociągi,
- 5. 100 - 1000 m³/dobę – 25 wodociągów
- 6. 1000 - 10000 m³/dobę – 1 wodociąg

Na terenie powiatu wrzesińskiego obecnie jest pod nadzorem jest 5 wodociągów publicznych miejskich: we Wrześni, w Miłosławiu, Nekli, 2 wodociągi w Pyzdrach oraz 24 wodociągi wiejskie i jeden wodociąg lokalny miejski - Mleczarnia, produkujący wodę na własne potrzeby.

W porównaniu z rokiem ubiegłym w powiecie nastąpiły zmiany w ilości nadzorowanych wodociągów. Z dniem 1 lipca 2016 r. wodociąg zakładowy w Kawęczynie został zlikwidowany.

Z dniem 15 grudnia 2016 stacja uzdatniania wody w Ostrowie Szlacheckim w gminie Września została wyłączona spod nadzoru PPIS we Wrześni, gdyż nie zaopatruje ludności w wodę do spożycia. W 2016 r. wodociąg zakładowy w Ostrowie Szlacheckim borykał się z problemem ponadnormatywnej zawartości związków manganu w wodzie pitnej. Zgodnie z art. 30 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, PPIS we Wrześni wezwał właściciela wodociągu do podjęcia działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody oraz przedstawienia informacji o podjętych i wykonanych czynnościach w terminie 30 dni od otrzymania pisma. Ponieważ nie otrzymano wyjaśnień we wskazanym terminie, PPIS we Wrześni przesłał informację do Burmistrza Miasta i Gminy Września o możliwości unieruchomienia wodociągu. Postępowanie administracyjne wszczęte w tej sprawie przedłużono czterokrotnie. W tym czasie prowadzone były rozmowy właściciela wodociągu z gminą w sprawie przykazania wodociągu i zwolnienia z obowiązku dostarczania wody mieszkańcom wsi Ostrowo Szlacheckie, ponieważ zgodnie z art. 3 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków stanowi zadanie własne gminy. Po ustaleniach stron, PPIS we Wrześni otrzymał informację, że mieszkańcy przedmiotowej miejscowości będą zaopatrywani w wodę z wodociągu publicznego w Gutowie Małym, należącym do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp z o.o. we Wrześni. Gmina podjęła realizację inwestycji, polegającej na budowie sieci wodociągowej. W dniu 30.12.2016 r. do tutejszego organu wpłynęło pismo informujące, że z dniem 15 grudnia 2016 r. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe AGROPOL Sp. z o.o. przestało dostarczać wodę mieszkańcom wsi Ostrowo Szlacheckie. PPIS we Wrześni nie wydał decyzji w sprawie jakości wody, a postępowanie umorzono.

W 2016 r. wodociąg lokalny Spółdzielni Mleczarskiej nie produkował wody ze względu na renowację studni głębinowej. Do celów technologicznych i sanitarnych używana była woda z

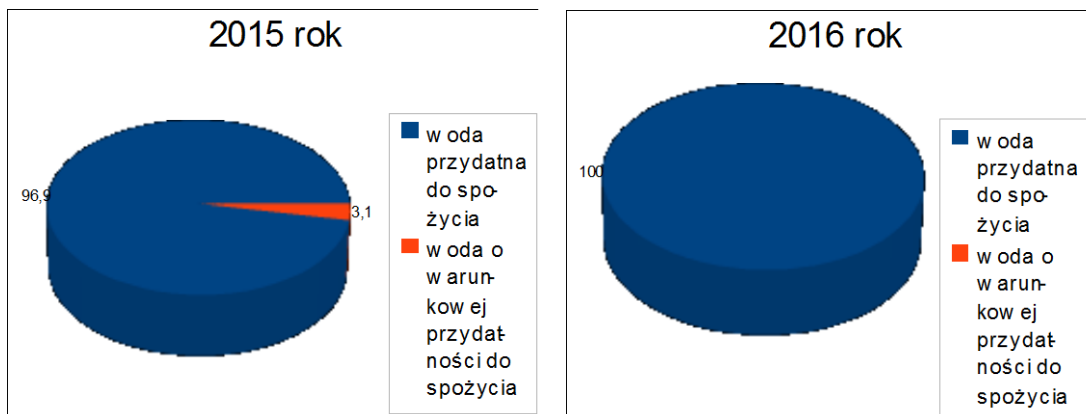
sieci wodociągu miejskiego we Wrześni. Wodociąg zakładowy Spółdzielni Mleczarskiej nadal pozostaje pod nadzorem PSSE we Wrześni.

W porównaniu do roku 2015 poprawiła się jakość wody w 1 wodociągu:

- gmina Września: Marzenin

Wodę spełniającą normy sanitarne dostarczały 29 wodociągi tj.

- 7.gmina Września: Września, Nowy Folwark, Otoczna, Kaczanowo, Bardo, Gozdowo, Gutowo Małe, Marzenin, Sokołowo, Gulczewo,
- 8.gmina Nekla: Nekla, Targowa Górka, Podstolice,
- 9.gmina Miłosław: Miłosław, Pałczyn, Białe Piątkowo, Skotniki, Bugaj, Czeszewo,
- 10.gmina Kołczkowo: Wszembórz, Bieganowo, Kołczkowo, Gorazdowo, Sokolniki.
- 11.gmina Pызdry: Pызdry ul. Nadrzeczna, Pызdry ul. Wrocławska, Lisewo, Pietrzyków, Wrąbczynek.

Wykres 1 - Jakość wody do spożycia przez ludzi w wodociągach na terenie powiatu wrzesińskiego w latach 2015-2016

Tabela nr 1. Wykaz producentów wody zaopatrujących ludność.

L.p.	Nazwa miasta/gminy	Producent wody	L.p.	Nazwa wodociągu
1.	Miasto Września	Przedsiębiorstwo wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Miłosławska 8, 62-300 Września	1.	Wodociąg publiczny Września
		Spółdzielnia Mleczarska Września ul. Czarniejewska 1, 62-300 Września	2.	Wodociąg lokalny Spółdzielni Mleczarskiej
2.	Gmina Września	Przedsiębiorstwo wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Miłosławska 8, 62-300 Września	3.	Wodociąg publiczny Kaczanowo
			4.	Wodociąg publiczny Nowy Folwark
			5.	Wodociąg publiczny Otoczna
			6.	Wodociąg publiczny Bardo
			7.	Wodociąg publiczny Gozdowo
			8.	Wodociąg publiczny Gutowo Małe
			9.	Wodociąg publiczny Marzenin
			10.	Wodociąg publiczny Sokołowo
			11.	Wodociąg publiczny Gulczewo
			3.	Gmina Września
13.	Wodociąg zakładowy Ostrowo Szlacheckie			
4.	Miasto Nekła	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Nad Maskawą 5, 62-330 Nekła	14.	Wodociąg publiczny Nekła
5.	Gmina Nekła	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Nad Maskawą 5, 62-330 Nekła	15.	Wodociąg publiczny Targowa Górka
			16.	Wodociąg zakładowy Podstolice
6.	Miasto Miłosław	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Mostowa 18, 62-620 Miłosław	17.	Wodociąg publiczny Miłosław
7.	Gmina Miłosław	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Mostowa 18, 62-620 Miłosław	18.	Wodociąg publiczny Bugaj
			19.	Wodociąg publiczny Czeszewo
			20.	Wodociąg publiczny Pałczyn
			21.	Wodociąg publiczny Białe Piątkowo
			22.	Wodociąg publiczny Skotniki
8.	Miasto Pызdry	Zakład Gospodarki Komunalnej Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych ul. Magistracka 1 62-310 Pызdry	23.	Wodociąg publiczny Pызdry ul. Wrocławska
			24.	Wodociąg publiczny Pызdry ul. Nadrzeczna
9.	Gmina Pызdry	Zakład Gospodarki Komunalnej Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych ul. Magistracka 1 62-310 Pызdry	25.	Wodociąg publiczny Pietrzyków
			26.	Wodociąg publiczny Lisewo
			27.	Wodociąg publiczny Wrąbczynek
10.	Gmina Kołaczkowo	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Wrzesińska 41	28.	Wodociąg publiczny Kołaczkowo
			29.	Wodociąg publiczny Sokolniki

	62-306 Kołaczkowo	30.	Wodociąg publiczny Wszembórz
		31.	Wodociąg publiczny Gorazdowo
		32.	Wodociąg publiczny Bieganowo

Tabela 2 – Liczba pobranych próbek wody do badań z poszczególnych wodociągów w 2016 roku z wyszczególnieniem parametrów ponadnormatywnych.

Nazwa wodociągu	parametry	Liczba badań wykonanych w ramach :	Liczba badań		nazwa parametru	liczba przekroczeń
			ogółem	w tym kwestionowane		
Wodociąg publiczny Września	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	22	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	22	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	22	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	23	1	mangan	73 µg/l
Wodociąg publiczny Kaczanowo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Nowy Folwark	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	8	2	Bakterie gr. coli	2 (2 jtk, 1 jtk)
		Kontrola wewnętrzna	7	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Otoczna	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Bardo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola	5	0	-	-

		urzędowa				
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Gozdowo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Gutowo Małe	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	6	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	3	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
Wodociąg publiczny Marzenin	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	8	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Sokołowo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	6	1	Bakterie gr. coli	1 (6 jtk)
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Gulczewo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	3	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	3	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
Wodociąg zakładowy Ostrowo Szlacheckie	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	8	4	Bakterie gr. coli	4 (4 jtk, 4 jtk, 8 jtk, 3 jtk)
		Kontrola wewnętrzna	4	0	-	-
		Kontrola urzędowa	9	7	mangan	7 (88 µg/l, 112 µg/l, 90 µg/l, 76

	fizykochemiczne					μg/l, 77 μg/l, 77 μg/l, 112 μg/l)
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
Wodociąg zakładowy Kawęczyn	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	7	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	0	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	4	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	0	0	-	-
Wodociąg publiczny Miłosław	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	21	5	bakterie gr. coli	5 (69 jtk, 65 jtk, 68 jtk, 34 jtk, 59 jtk)
		Kontrola wewnętrzna	26	3	bakterie gr. coli	3 (30 jtk, 24 jtk, 50 jtk)
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	10	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	12	2	mangan	2 (96 μg/l, 73μg/l)
Wodociąg publiczny Bugaj	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Czeszewo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	6	1	bakterie gr. coli	1 jtk
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Pałczyn	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	8	2	bakterie gr. coli	2 (1 μg/l, 2 μg/l)
		Kontrola wewnętrzna	6	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	8	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-

publiczny Białe Piątkowo		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	6	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Skotniki	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	2	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	2	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	3	0	-	-
Wodociąg publiczny Nekla	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	1	mangan	1 (66 µg/l)
Wodociąg publiczny Targowa Górka	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	8	3	bakterie gr. coli	3 (2 jtk, 49 jtk, 48 jtk)
		Kontrola wewnętrzna	8	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Podstolice	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	11	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Pyzdry ul. Wrocławska	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	9	2	Bakterie gr. coli	2 (4 jtk, 1 jtk)
		Kontrola wewnętrzna	10	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	11	0	-	-
Wodociąg publiczny Pyzdry ul.	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola	9	0	-	-

Nadrzeczna	fizykochemiczne	wewnętrzna				
		Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	13	2	chloroform żelazo mętność	1 (0,050 mg/l) 1 (414 µg/l) 1 (3,2 NTU)
		bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-
Wodociąg publiczny Pietrzyków		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
		fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-
		Kontrola wewnętrzna	11	5	chloroform mangan	2 (0,054 mg/l; 0,032 mg/l) 3 (55,9 µg/l; 70,8 µg/l; 80 µg/l)
		bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-
Wodociąg publiczny Lisewo		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
		fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-
		Kontrola wewnętrzna	7	2	mangan mętność	2 (94,5 µg/l; 71,4 µg/l) 1,68 NTU
		bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	10	3	Bakterie gr. coli
Wodociąg publiczny Wrąbczynek		Kontrola wewnętrzna	9	0	-	-
		fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	10	4	mangan
		Kontrola wewnętrzna	17	5	chloroform mangan	2 (0,067 mg/l; 0,032 mg/l) 5 (95,3 µg/l; 102 µg/l; 58,8 µg/l; 72 µg/l; 93 µg/l)
		bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	8	0	-
Wodociąg publiczny Kołaczkowo		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
		fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
		bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-
Wodociąg						

publiczny Sokolniki		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	7	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Wszembórz	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	8	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Gorazdowo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	5	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
Wodociąg publiczny Bieganowo	bakteriologiczne	Kontrola urzędowa	9	0	-	-
		Kontrola wewnętrzna	5	0	-	-
	fizykochemiczne	Kontrola urzędowa	9	4	mangan	4 (76µg/l, 103 µg/l, 97 µg/l, 108 µg/l)
		Kontrola wewnętrzna	8	0	-	-

Tabela nr 3. Jakość wody przeznaczanej do spożycia.

L.p	Nazwa wodociągu	Produkcja wody (m ³ /d)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Ocena jakości wody – stan na <u>31.12.2016 r.</u>	Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów		Prowadzone postępowania administracyjne	Działania naprawcze
					Nazwa parametru	Liczba przekroczeń		
1.	Wodociąg publiczny Września	5164,7	29722	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
2.	Wodociąg publiczny Bardo	223,2	1396	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
3.	Wodociąg publiczny Gozdowo	143,2	736	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
4.	Wodociąg publiczny Gutowo Małe	83,7	765	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
5.	Wodociąg publiczny Kaczanowo	531,9	3631	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
6.	Wodociąg publiczny Nowy Folwark	366,2	2591	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
7.	Wodociąg publiczny Otoczna	464,9	3384	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
8.	Wodociąg publiczny Gulczewo	49,4	285	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
9.	Wodociąg publiczny Sokołowo	243,6	1077	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
10.	Wodociąg publiczny Marzenin	205,5	111,6	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
11	Wodociąg publiczny Nekla	652,0	5579	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
12	Wodociąg publiczny Targowa Górka	148,2	1045	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
13	Wodociąg zakładowy Podstolice	133,8	481	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-
14	Wodociąg publiczny Miłosław	782,3	4184	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-	-

15	Wodociąg publiczny Białe Piątkowo	189	283	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
16	Wodociąg publiczny Skotniki	59,6	250	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
17	Wodociąg publiczny Pałczyn	114	499	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
18	Wodociąg publiczny Bugaj	161,8	1151	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
19	Wodociąg publiczny Czeszewo	532,5	3586	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
20	Wodociąg publiczny Pyzdry ul. Wrocławska	272,9	2543	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
21	Wodociąg publiczny Pyzdry ul. Nadrzeczna	149,2	920	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
22	Wodociąg publiczny Pietrzyków	295,6	1003	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
23	Wodociąg publiczny Lisewo	237,4	1592	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
24	Wodociąg publiczny Wrąbczynek	148,1	1104	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
25	Wodociąg publiczny Kołaczkowo	285,0	1 594	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
26	Wodociąg publiczny Sokolniki	358,0	836	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
27	Wodociąg publiczny Wszembórz	280,0	1376	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
28	Wodociąg publiczny Gorazdowo	230,0	758	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-
29	Wodociąg publiczny Bieganowo	435,0	1436	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-	-	-.	-

W 2016 r. w ramach monitoringu jakości wody:

- prowadzonego przez inspekcję sanitarną w ramach kontroli urzędowej, pobrano 247 prób wody do badań – wykonano 220 badań bakteriologicznych oraz 194 badania fizykochemiczne,
- prowadzonego przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej, pobrano 239 próbek wody do badań – wykonano 202 badania bakteriologiczne oraz 204 badania fizykochemiczne.

Uzdatnianie wody w nadzorowanych wodociągach odbywa się poprzez filtrację i dezynfekcję

Na dzień 31 grudnia 2016 r. wszystkie obiekty dostarczały wodę spełniającą wymogi sanitarne, określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989).

Zanieczyszczenie wody w/w parametrami nie stanowiło zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów, w związku z czym nie wydawano komunikatów o zakazie spożywania wody. Nie wszczęto postępowania administracyjnego. W sytuacji stwierdzenia przekroczenia wartości normatywnych fizycznych i chemicznych stosowano płukanie urządzeń uzdatniających wodę oraz sieci wodociągowej, jak również płukanie złóż. W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia bakteriologicznego w wodzie do spożycia następowało natychmiastowe chlorowanie i płukanie urządzeń stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej.

Mętność w wodzie wywoływana jest drobnymi cząsteczkami stałymi, które mogą znajdować się w wodzie na skutek min. nieodpowiedniego uzdatniania. Woda o wysokiej mętności może chronić mikroorganizmy przed działaniem dezynfekcyjnym i może pobudzać wzrost bakterii. Dlatego we wszystkich przypadkach, kiedy woda jest dezynfekowana, mętność musi być tak niska, żeby dezynfekcja mogła być skuteczna.

Mangan jest niezbędnym pierwiastkiem śladowym dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka. Mangan w stężeniach przekraczających 0,1 mg/litr może powodować brudzenie urządzeń sanitarnych, powodować powstawanie osadów w sieci oraz wpływać na smak napojów. Obecność manganu w wodzie do picia, może powodować powstawanie w sieci dystrybucyjnej osadów, które mogą odrywać się jako czarne zawiesiny. Niektóre mikroorganizmy odkładają w komórkach mangan, co stwarza problemy związane ze smakiem, zapachem i mętnością wody dostarczanej do sieci wodociągowej.

Żelazo jest niezbędnym pierwiastkiem w pożywieniu człowieka jako składnik krwiotwórczy, a dzienne zapotrzebowanie jest zależne od płci, wieku, stanu fizjologicznego oraz przyswajalności żelaza i waha się w przedziale od 10 – 50 mg. Określenie dopuszczalnej zawartości żelaza w wodzie do picia na poziomie 200 µg/l nastąpiło nie z powodów zdrowotnych, lecz organoleptycznych. Żelazo w przekroczonych stężeniach ma bardzo duże

znaczenie organoleptyczne. Podwyższona zawartość żelaza w sieci wodociągowej sprzyja rozwojowi nitkowatych bakterii żelazistych, które oprócz zwiększania barwy i mętności nadają wodzie przykry smak i zapach.

Chloroform jest ubocznym produktem dezynfekcji, obecnym w chlorowanej wodzie do picia. Obecnie brak dowodów na genotoksyczność chloroformu.

W 2016 roku do tutejszego organu nie zgłoszono informacji o reakcjach niepożądanych związanych ze spożyciem wody na nadzorowanym obszarze.

LEGIONELLA

4 kwietnia bieżącego roku pobrano 8 prób wody z instalacji wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w:

a) AMIKA Konsorcjum Medyczne Sp. z o.o. ul. Piastów 16 we Wrześni w 4 punktach:

- oddział zabiegowy I piętro, pokój chorych nr 19 – prysznic
- oddział zabiegowy I piętro, pokój chorych nr 16 – prysznic
- oddział zabiegowy I piętro, pokój chorych nr 15 – prysznic
- parter blok operacyjny - umywalnia

b) Przedszkole Niepubliczne „Miś Uszatek” ul. Kilińskiego 9 we Wrześni w 4 punktach:

- sala przedszkolna – I piętro
- sala przedszkolna, grupa I Misie – parter
- zmywalnia – parter
- zmywalnia – I piętro

Analiza wody pobranej w placówce służby zdrowia nie wykazała zanieczyszczenia bakteriologicznego, natomiast w próbach pobranych w przedszkolu w trzech punktach stwierdzono ponadnormatywną ilość bakterii *Legionella* sp. (sprawozdanie z badań L-12/2016 – 245 jtk w 100 ml, L-13/2016 - 318 jtk w 100 ml i L-15/2016 – 103 jtk w 100 ml).

*Uzyskane wyniki przekroczyły dopuszczalną wartość określoną w załączniku 1 E do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989) i mogły stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. W związku z powyższym wystosowano decyzję na doprowadzenie wody ciepłej do prawidłowych parametrów mikrobiologicznych. Kolejnego poboru prób z instalacji wody ciepłej dokonano na zlecenie dyrektora obiektu. Powtórna analiza wody pobranej w przedszkolu w dniu 13.06.2016 r. nie wykazała obecności bakterii z rodzaju *Legionella* – 0 jtk/100 ml.*

Wnioski

W 2015 r. 100 % mieszkańców powiatu wrzesińskiego miało możliwość korzystania z wody, która spełniała wymogi sanitarne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989).

II. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2016 r. kontroli poddano 120 obiektów użyteczności publicznej. Do obiektów tych zaliczano: baseny kąpielowe, ustępy publiczne, obiekty hotelarskie, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, solaria, dworce PKS, PKP oraz inne obiekty użyteczności publicznej takie jak stadiony, boiska, transport, stacje paliw, parkingi.

Na koniec 2016 roku w skontrolowanych obiektach stwierdzono prawidłowy stan sanitarny, obiekty oceniono jako dobre.

HOTELE

Stan sanitarno - higieniczny i techniczny w skontrolowanych obiektach hotelowych oceniany jest w powiecie jako dobry. Ilość obiektów hotelowych w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie; wszystkie obiekty prowadziły działalność usługową przez cały rok.

W porównaniu z rokiem ubiegłym poprawie sanitarnej uległy 2 poniżej przedstawione obiekty hotelowe, w tej grupie obiektów sukcesywnie prowadzone są prace zmierzające do poprawy estetyki pomieszczeń:

- na przełomie 2015 i 2016 roku przeprowadzono remont pokoi hotelowych *Hotelu Restaurant BOSS* w Miłosławiu, polegający na wymianie drzwi, mebli hotelowych, wykładziny, tekstyliów dekoracyjnych, terakoty, glazury i armatury w łazienkach, malowaniu ścian i sufitów, założeniu nowej tapety,
- w tym roku odmalowano ściany i sufit w korytarzu głównym oraz sukcesywnie przeprowadzano malowanie wszystkich pokoi noclegowych w hotelu CZARDASZ we Wrześni.

Wśród skontrolowanych obiektów w powiecie 7 posiada kategoryzację:

- 3 gwiazdki: 5 obiektów hotelowych tj: „Boss” w Miłosławiu, „KOSS” we Wrześni, „Country Club” w Nowym Folwarku „Barczyzna” w Barczyźnie, hotel w Nekli ul. Poznańska,

-2 gwiazdki: 2 obiekty hotelowe tj: „Jola” w Zasutowie i (obiekt nowo zkatęgoryzowany) „Kassandra w Gutowie Wielkim.

Z pozostałych hoteli, który zasługuje na wyróżnienie pod względem standardu wyposażenia, a nie jest zkatęgoryzowany jest „Darz-Bór” w Bugaju.

BASENY – w powiecie wrzesińskim znajdują są dwa obiekty basenowe:

1. **Aqualife Park Wodny ul. Koszarowa 8, Września**

Liczba pobranych próbek wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej

Rodzaj kontroli	Liczba próbek bakteriologia	Liczba próbek fizykochemia	ogółem	w tym ile z przekroczeniami	przekroczone parametry	uwagi:
Kontrola urzędowa	80	12	84	12	ogólna liczba mikroorganizmów w 36 ⁰ C±2 ⁰ C/48h; pseudomonas aeruginosa; chloroform	
Kontrola wewnętrzna	33	37	42	14	ogólna liczba mikroorganizmów w 36 ⁰ C±2 ⁰ C/48h; pseudomonas aeruginosa; chloroform; utlenialność	
suma	113	49	126	37		

Liczba przeprowadzonych kontroli:

ogółem	w tym ile poborowych	w tym ile protokolarnych	uwagi:
34	33	1	

Ocena roczna obiektu: dobra, w zakresie przebadanych parametrów bakteriologicznych woda nadawała się do kąpielii i została oceniona jako woda dobra.

2. **Basen kąpielowy ul. Gnieźnińska 32A, Września,**

Liczba pobranych próbek wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej

Rodzaj kontroli	Liczba próbek bakteriologia	Liczba próbek fizykochemia	ogółem	w tym ile z przekroczeniami	przekroczone parametry	uwagi:
Kontrola urzędowa	18	6	16	0	-	
Kontrola wewnętrzna	11	11	15	1	chloroform	
suma	29	17	31	1		

Liczba przeprowadzonych kontroli:

ogółem	w tym ile poborowych	w tym ile protokolarnych	uwagi:
7	6	1	

Ocena roczna obiektu: **dobra**, w zakresie przebadanych parametrów bakteriologicznych woda nadawała się do kąpielii i została oceniona jako woda dobra.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNE, INNE ZAKŁADY, W KTÓRYCH SA ŚWIADCZONE ŁĄCZNIE WIĘCEJ NIŻ JEDNA Z USŁUG FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNEJ, TATUAŻU.

W 2016 roku na 158 zakładów, skontrolowano 61 obiektów. Głównym celem kontroli było sprawdzenie stanu sanitarno-technicznego obiektu oraz stopień wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przez zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Podczas kontroli zwracano uwagę na postępowanie z narzędziami i przyborami użytymi do kontaktu z klientem, oznakowanie środków dezynfekcyjnych, postępowanie z bielizną, z odpadami. Obiekty utrzymane czysto nie stwierdzono nieprawidłowości.

- Ogólny stan sanitarny obiektów w roku 2016 r. był dobry.
- Jedynie kontrola przeprowadzona w 1 zakładzie fryzjerskim wykazała nieprawidłowości pod względem sanitarno-technicznym i sanitarno-porządkowym tj.**
- **zakład fryzjerski Orzechowo ul. Dworcowa** – kontrola wykazała wilgoć na panelach PVC w pomieszczeniu sanitarnym, brudne narzędzia fryzjerskie, brudny pojemnik w którym przechowywane są czyste narzędzia, niezabezpieczoną bieliznę wielorakiego użycia (przechowywana na regale w pomieszczeniu WC), przechowywanie odzieży osobistej na wieszaku w pomieszczeniu WC, przechowywanie artykułów spożywczych oraz naczyń używanych do spożywania posiłków na szafce w pomieszczeniu WC. Nałożono mandat karny w wysokości 50 zł, ponadto wystosowano pismo, w którym PPIS wezwał właściciela obiektu do zachowania należytej higieny podczas wykonywania usług fryzjerskich przez utrzymanie przyborów i wyposażenia w dobrym stanie sanitarnym oraz wszczęto postępowanie administracyjne. Nie wystosowano decyzji administracyjnej, gdyż przed jej wydaniem właściciel obiektu poinformował o wykonaniu stwierdzonych nieprawidłowości. Wystosowano natomiast decyzję rachunkową. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie w/w uchybień.
- W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny uległ poprawie w 4 zakładach fryzjerskich, zlokalizowanych we Wrześni poprzez:**
- **1 zakład – przeprowadzenie gruntownego remont obiektu: wymieniono meble, armaturę WC, płytki podłogowe i ścienne oraz pomalowano ściany,**
- **2 zakłady – odmalowanie wszystkich pomieszczeń obiektu,**
- **1 zakład – przeprowadzenie gruntownego remont obiektu: wymieniono meble oraz lustra, położono tapetę w części poczekalni oraz pomalowano ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach.**

•ZAKŁADY FRYZJERSKIE

(a)Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2016 r. - **82**

(b)Liczba obiektów zaplanowanych do kontroli na 2016 r. - **41**

(c)Liczba obiektów skontrolowanych – **36**

(d)Liczba przeprowadzonych kontroli – **37**

Na terenie powiatu wrzesińskiego zostały zlikwidowane 3 zakłady fryzjerskie, powstało 11 nowych obiektów.

ZAKŁADY KOSMETYCZNE

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2016 r. - **40,**

Liczba obiektów zaplanowanych do kontroli na 2016 r. - **13.**

Liczba obiektów skontrolowanych – **13**

Liczba przeprowadzonych kontroli –**13**

Powstało 6 nowych zakładów, 2 obiekty uległy likwidacji

ZAKŁADY TATUAŻU

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2016 r. - **1** – miasto,

Zaplanowano do kontroli – **1** obiekt.

Liczba obiektów skontrolowanych – **1.** Liczba przeprowadzonych kontroli – **1.**

W porównaniu z rokiem ubiegłym ilość obiektów nie uległa zmianie.

ZAKŁADY ODNOWY BIOLOGICZNEJ

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2016 r. - **11**

Liczba obiektów zaplanowanych do kontroli na 2016 r. - **4.**

Liczba obiektów skontrolowanych - **3.**

Liczba przeprowadzonych kontroli – **3.**

W 2016 roku powstał 1 obiekt i 1 zakład uległ likwidacji,

INNE ZAKŁADY, W KTÓRYCH SĄ ŚWIADCZONE ŁĄCZNIE WIĘCEJ NIŻ JEDNA Z USŁUG FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNEJ, TATUAŻU.

Liczba obiektów w ewidencji na dzień 31.12.2016 r. - **24.**

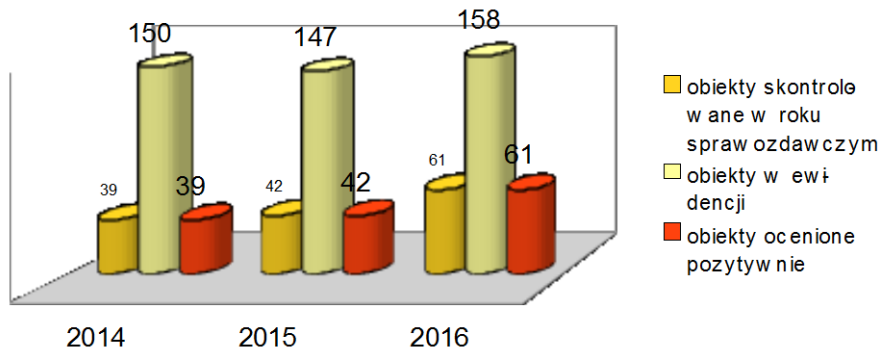
Są to zakłady fryzjersko-kosmetyczne, fryzjerskie, bądź kosmetyczne wyposażone w solarium bądź stanowiska manicure.

Liczba obiektów zaplanowanych do kontroli na 2016 r. - **8**

Liczba obiektów skontrolowanych – 8.

Liczba przeprowadzonych kontroli – 8.

W 2016 roku 1 obiekt uległ likwidacji.

Wykres 2. Obiekty fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej w latach 2014-2016

(e)

(f) DWORCE AUTOBUSOWE i PKP, Przystanki PKP

Na terenie powiatu wrzesińskiego znajduje się obecnie 1 dworzec PKS, zlokalizowany we Wrześni przy ul. Dworcowej 1. W bieżącym roku zaplanowana była kontrola przedmiotowego obiektu na okres czerwca, jednak ze względu na prace związane z przeniesieniem dworca autobusowego do nowych pomieszczeń, kontroli nie przeprowadzono. Kierownik Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Gnieźnie, pod które należy wrzesiński dworzec PKS informował tutejszy organ, że początkowy termin zmiany lokalu zaplanowany był na sierpień, następnie z przyczyn technicznych został przesuwany na wrzesień, październik, a dalej do końca roku. Nowy obiekt będzie zlokalizowany w nowych pomieszczeniach, mieszczących się w nowo wybudowanej galerii handlowej „KARUZELA”. Przed budynkiem galerii usytuowany jest przystanek autobusowy z wydzielonymi ławkami dla podróżnych. Podróżni na czas zmian lokalowych korzystali z pomieszczeń sanitarnych, zlokalizowanych w galerii;

W bieżącym roku wyłączony z użytku został budynek dworca PKS w Pyzdrach, w którym zlokalizowana była poczekalnia oraz toalety dla podróżnych. Obecnie obiekt

składa się z dwóch wiat przystankowych oraz placu manewrowego dla autokarów i funkcjonuje jako przystanek.

Na terenie podległym są 4 dworce PKP: we Wrześni, Nekli, Miłosławiu i Orzechowie.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny nie zmienił się.

Dworzec PKP Września – obiekt składa się z holu głównego oraz toalety ogólnodostępnej podzieloną na część damską i męską. Toaleta dozorowana, posiada stałą obsługę. Budynek dworca zamykany w godzinach nocnych (od 22.00 do 6.00). Stan sanitarny dobry, podczas kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono,

Dworzec PKP Nekla - obiekt składa się z holu głównego oraz toalety ogólnodostępnej. Stan sanitarny dobry. Budynek dworca zamykany w godzinach nocnych (od 22.00 do 6.00).

OBIEKTY SPORTOWE

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny uległ poprawie w 1 obiekcie:

Boisko sportowe w Miłosławiu – w bieżącym roku dokonano na terenie boiska sportowego wymianę drzwi wejściowych do budynku sportowego, zamontowano nowe podesty przy drzwiach zewnętrznych do budynku, wymieniono na nową bramę wjazdową.

Stadion sportowy we Wrześni - na wyposażenie stadionu składają się: boisko główne, boisko treningowe duże, boisko treningowe małe oraz hala wielofunkcyjna (obecny nowo wybudowany budynek). Budynek przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych, posiada halę główną, trybuny dla kibiców, salę korekcyjną z pełnym zapleczem szatniowym (7 pomieszczeń), sanitarnym (4 węzły z prysznicami i wc). Obiekt jest monitorowany.

Boisko sportowe w Nekli – na wyposażenie boiska składają się: boisko główne, niewielki budynek murowany, w którym znajdują się: szatnie dla gospodarzy i gości z węzłami sanitarnymi, pomieszczenie gospodarcze, pomieszczenie sędziowskie, pomieszczenie świetlicy i toalety ogólnodostępne. Podczas przeprowadzonej kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wnioski

Wśród skontrolowanych zakładów stwierdzano zróżnicowanie stanu sanitarno - technicznego. Stosunkowo najlepsze były zakłady, które rozpoczęły działalność lub też zostały zmodernizowane. Ogólny stan sanitarny obiektów był zadowalający.

III. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej.

Liczba placówek wg ewidencji:

podmioty lecznicze:

-przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych,	
-lecznice	23
-medyczne laboratoria diagnostyczne:	2
-zakłady rehabilitacji leczniczej	6
-inne:	17

praktyka zawodowa

-indywidualne praktyki lekarzy dentystów:	45
-indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie:	42
-grupowe praktyki lekarskie:	3
-indywidualne praktyki pielęgniarek:	14
-grupowe praktyki pielęgniarek	3
-inne	<u>18</u>

RAZEM: 173

Liczba placówek skontrolowanych:

podmioty lecznicze:

12.przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izba chorych, lecznice

– ogółem: 18

13.zakłady rehabilitacji leczniczej 5

inne 4

praktyki zawodowe

14.indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie: 3

15.grupowe praktyki lekarskie: 2

16.indywidualne praktyki pielęgniarek: 2

17.grupowe praktyki pielęgniarek 1

18.inne 2

RAZEM: 37

W porównaniu z rokiem ubiegłym w 2016 roku poprawił się stan sanitarno - techniczny w 4 placówkach tj.

- NZOZ "SPECIMED" we Wrześni ul. Opieszyn 10:

w bieżącym roku wymieniono na nowe płytki podłogowe w poradni medycyny pracy

- **Przychodnia Lekarza Rodzinnego "LEK-MED" we Wrześni ul. Fromborska 24,**
wymalowano wszystkie pomieszczenia przychodni.

- Konsorcjum Medyczne AMIKA we Wrześni przy ul. Piastów 16:

w dwóch gabinetach założono nowe cokoły przy szafkach podłogowych, odmalowano trzy gabinety lekarskie, w jednym gabinecie zamontowano nowe szafy i stoły, w pomieszczeniu fizykoterapii zamontowano płytę MDF przy kratce UGUL,

- NZOZ ZDROWIE s.c. Gabinet pomocy przedlekarskiej przy SSP nr 2 we Wrześni ul. Kościuszki 24:

odmalowano część ściany gabinetu pielęgniarskiego, wagę gabinetową oraz oblistwowano narożniki szafek gabinetowych

- NZOZ Przychodnia Rodzinna na Orcholskiej w Gnieźnie ul. Orcholska:

w placówce przeprowadzono generalny remont: nastąpiła zmiana lokalizacji gabinetów lekarskich, poczekalni dla pacjentów, toalet, pomieszczeń socjalnych, gospodarczych, zmiana ścian działowych. Wymalowano wszystkie pomieszczenia, wszędzie założono wykładziny PCV, wymieniono okna na plastikowe, w toaletach założono płytki ściennie i podłogowe. Wykonano elewację zewnętrzną.

Skontrolowane obiekty oceniono pod względem stanu sanitarno-technicznego i funkcjonalności dobrze. Nie zdyskwalifikowano w tym zakresie żadnego podmiotu.

Utrzymanie bieżącej czystości we wszystkich pomieszczeniach obiektów było prawidłowe. Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem sanitarno - porządkowym w kontrolowanych obiektach. Prawidłowo przebiega mycie i dezynfekcja powierzchni i sprzętu. Prawidłowe jest postępowanie z odpadami medycznymi. We wszystkich placówkach służby zdrowia opracowane są i wdrożone procedury postępowania w zakresie mycia, dezynfekcji i sterylizacji narzędzi.

W roku 2016 tak jak w roku ubiegłym zaplanowana była jedna placówka medyczna tj. AMIKA Konsorcjum Medyczne Sp. z o.o. we Wrześni przy ul. Piastów 16 do poboru wody na obecność bakterii z rodzaju *Legionella sp.* Pobory wody odbywały się z czterech punktów: parter - blok operacyjny, I piętro - prysznice w 3 pokojach pacjenta.

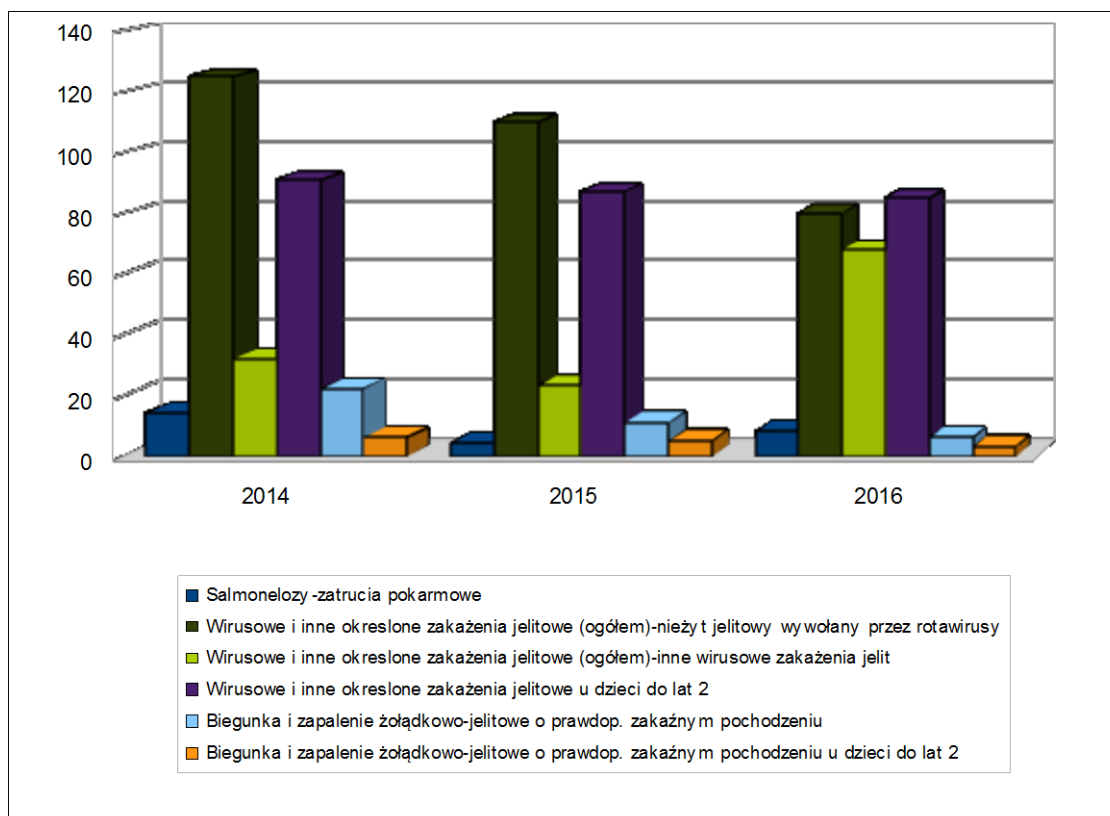
Analiza wody nie wykazała obecności bakterii z rodzaju *Legionella* i jakość wody odpowiadała wymaganiom określonym w załączniku 1 E Rozporządzenia Ministra

Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989).

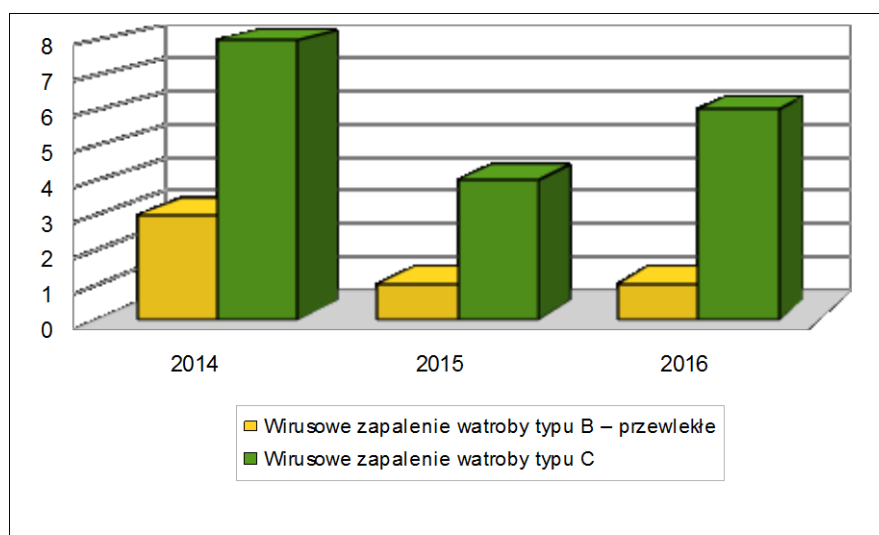
Ocena stanu sanitarnego w zakresie Epidemiologii

I. Sytuację epidemiologiczną powiatu wrzesińskiego w 2016 roku w porównaniu z rokiem 2015 i 2014 ilustrują poniższe wykresy

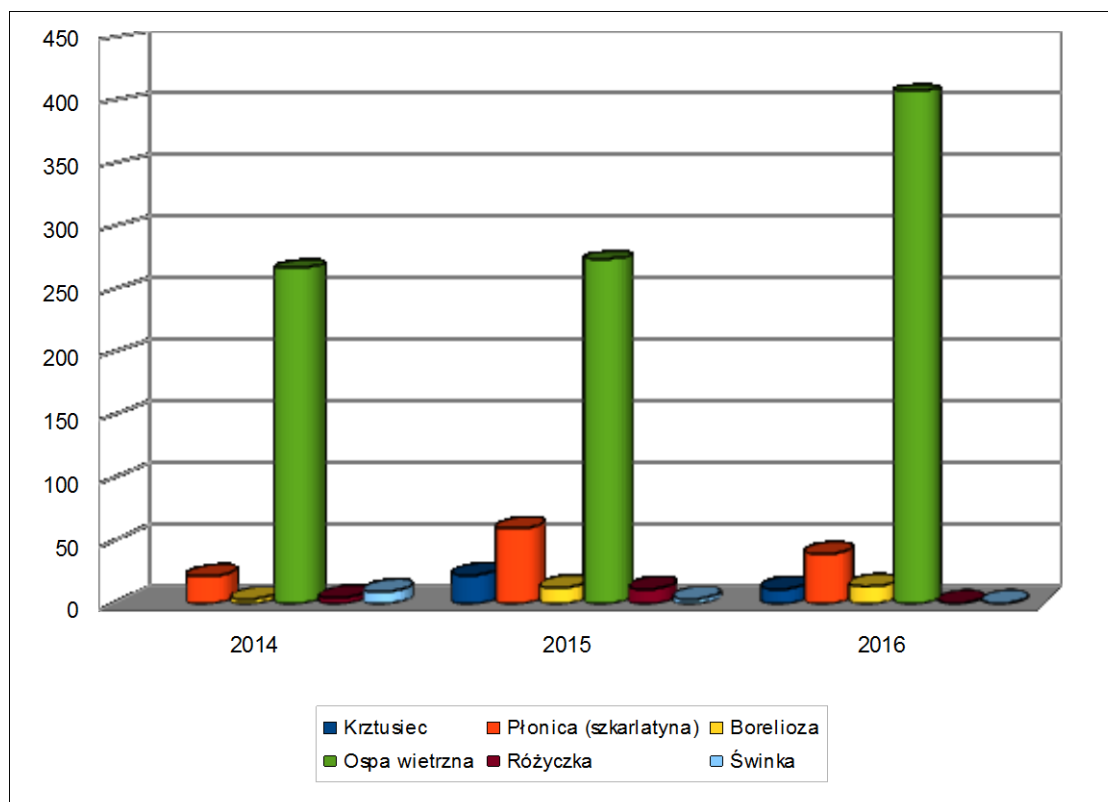
Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe
(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)

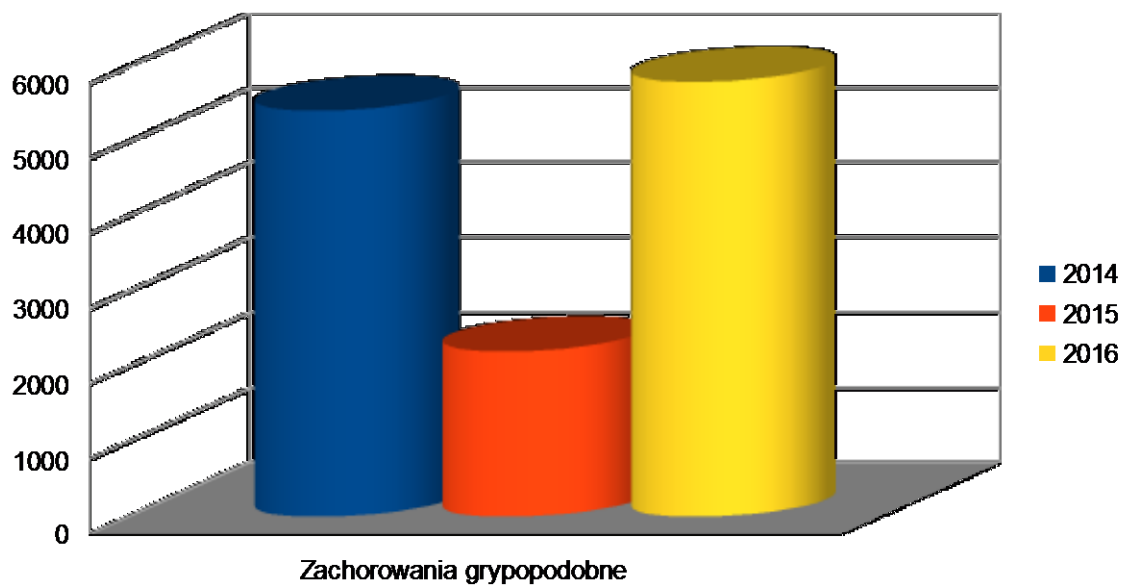
Wirusowe zapalenie wątroby
(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)

Inne choroby zakaźne
(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)

Zachorowania grypopodobne
(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)

II. OPIS JEDNOSTEK CHOROBYCH

II.1. Choroby, szerzące się drogą pokarmową

W 2016r. nie odnotowano zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome, czerwonkę bakteryjną, jersiniozę, zatruc enterotoksyną gronkowcową, toksyną botulinową czy grzybami.

Zatrucia pokarmowe (A02.0)

W 2016r. ogółem zgłoszono 8 przypadków zatruc pokarmowych tj. o 4 zachorowań więcej niż w roku 2015. W mieście odnotowano 4 przypadki, na wsi również 4 przypadki. 3 zachorowania wśród kobiet i 5 wśród mężczyzn.

Zachorowania w grupach wiekowych: 0 - 4 lat - 3 przypadki; 5 - 9 lat - 4 przypadki; >60 lat - 1 przypadek.

We wszystkich przypadkach nie ustalono źródła zatrucia.

Czynnik etiologiczny we wszystkich przypadkach to pałeczka Salmonella Enteritidis.

Biegunki u dzieci do lat 2 (A04; A09; A08)

A04 – W 2016r. nie odnotowano zachorowań (w 2015r 4 przypadki).

A08, A09 - Ogólna liczba zachorowań - 88, czyli o 3 mniej niż w roku 2015r.

Hospitalizowanych w roku 2016- 86 dzieci. 85 dzieci hospitalizowanych - badane.

U 50 dzieci wyhodowano wirus Rota, u 9 dzieci wykryto Adenowirus, u 29 dzieci wykryto Norowirus.

Dzieci leczone ambulatoryjnie – 2 (nie badane).

Współczynnik zapadalności w 2015 – 3834,81; w 2016 – 3535,56

WZW typu A

W 2016r. nie odnotowano zachorowań na wzw A.

II. 2. Ogniska zachorowań.

W 2016r. nie odnotowano ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych.

Tab.1. Ogniska zachorowań (inne niż zbiorowe zatrucia pokarmowe) w 2016r.

Czynnik etiologiczny	Miejsce wystąpienia zachorowań	Liczba				
		ognisk	zachorowań	hospitalizowanych	dzieci do lat 14	zgonów
szczepy paciorkowców wywołujących szkarlatynę	SSP w Kaczanowie	1	5	0	5	0
wirus ospy wietrznej	Przedszkole "Tęczowa Chatka" we Wrześni	2	42	0	42	0
	Przedszkole "Miś Uszatek" we Wrześni	3	20	0	20	0
	Przedszkole "Chatka Misia Uszatka" we Wrześni	1	5	0	5	0
	Przedszkole "Słoneczko" we Wrześni	2	17	0	17	0
	Przedszkole w Kołaczku	1	8	0	8	0
	SSp nr 6 we Wrześni	1	7	0	7	0
Bordetella pertusis	Gimnazjum nr 2 we Wrześni	1	2	0	0	0
Razem		12	106	0	104	0

1) Ogniska zachorowań na szkarlatynę.

Odnotowano 1 ognisko zachorowań na szkarlatynę:

SSP w Kaczanowie - 1 ognisko - 5 zachorowań w okresie od 25.04.2016r. do 04.05.2016r.

2) Ogniska zachorowań na ospę wietrzną.

Odnotowano 10 ognisk zachorowań:

- Przedszkole "Tęczowa Chatka" we Wrześni - 2 ogniska - 4 zachorowania w okresie od 01.01.2016r. do 18.01.2016r. oraz 38 zachorowania w okresie od 03.10.2016r. do 28.12.2016r.
- Przedszkole "Miś Uszatek" we Wrześni - 3 ogniska - 7 zachorowań w okresie od 13.04.2016r. do 27.05.2016r., 6 zachorowań w okresie od 06.06.2016r. do 24.06.2016r. oraz 7 zachorowań w okresie od 10.07.2016r. do 16.08.2016r.
- Przedszkole "Chatka Misia Uszatka" we Wrześni - 1 ognisko - 5 zachorowań w okresie od 20.07.2016r. do 16.08.2016r.

- Przedszkole "Słoneczko" we Wrześni - 2 ogniska - 7 zachorowań w okresie od 28.04.2016r. do 25.05.2016r. oraz 10 zachorowań w okresie od 06.06.2016r. do 24.06.2016r.
- Przedszkole "Jarzębinka" w Kołaczkowie - 1 ognisko - 8 zachorowań w okresie od 06.12.2016r. do 21.12.2016r.
- SSP nr 6 we Wrześni - 1 ognisko - 7 zachorowań w okresie od 02.12.2016r. do 16.12.2016r.

3) Ogniska zachorowań na krztusiec.

Odnotowano 1 ognisko zachorowania:

- Gimnazjum nr 2 we Wrześni – 1 ognisko – 2 zachorowania w okresie od 07.12.2016r do 08.12.2016r

II.3. Choroby w zakresie, których prowadzi się szczepienie ochronne, w tym objęte programami eliminacji

W 2016r. nie odnotowano zachorowań na odrę, tężec, nagminne porażenie dziecięce.

Różyczka

W 2016r. zarejestrowano 1 zachorowanie na różyczkę, tj. o 11 mniej niż w 2015r.

Zachorowanie zanotowano na wsi mieście, wśród mężczyzn, w grupie wiekowej 20 - 29 lat.

Brak danych o szczepieniu.

Przypadek zarejestrowany jako możliwy, leczony ambulatoryjnie.

Nie stwierdzono powikłań.

Krztusiec

W 2016r. odnotowano 12 zachorowania na krztusiec, o 11 mniej niż w 2015r.

4 zachorowań wśród mężczyzn, 8 wśród kobiet. 6 zachorowań w mieście, 6 na wsi.

7 osób szczepionych 5 dawkami, 4 osoby szczepione 4 dawkami, 1 osoba szczepiona 3 dawkami. 11 osób leczonych ambulatoryjnie, 1 osoba hospitalizowana.

Zachorowania w grupach wiekowych: 0 – 4 lata – 3 zachorowania; 5 - 9 lat – 3 zachorowania;

10 – 14 lat – 3 zachorowania; 15 – 19 lat – 2 zachorowania; 30 – 39 lat – 1 zachorowanie.

Klasyfikacja przypadków: 8 przypadków zarejestrowanych jako potwierdzone, 2 przypadki prawdopodobne, 2 przypadki możliwe.

We wszystkich przypadkach wykonano badanie laboratoryjne.

Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)

W 2016r. odnotowano 1 zachorowanie na świnkę (o 3 mniej niż w 2015r.) - kobieta, 29 lat, zamieszkała w mieście, brak danych o szczepieniu.

Powikłań i hospitalizacji nie było.

WZW typu B

W 2016r. odnotowano 1 zachorowanie wzw B (BNO) (podobnie jak w 2015r) – mężczyzna 52 lat, pracownik fizyczny, zamieszkały na wsi, nieszczepiony p/wzw B. U pacjenta rozpoznano WZW B + C.

Nie notowano zachorowań na wzw B ostre.

II.4. Neuroinfekcje oraz choroby: meningokokowa, pneumokokowa i wywołana przez *Hemophilus influenzae*.

W 2016r. zarejestrowano 6 przypadków zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych (o 4 więcej niż w 2015r):

- 1.2 przypadki zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* – G00.1;
- 2.1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez adenowirusy – A87.1;
- 3.3 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych nieokreślone G03.

3 zachorowania wśród mężczyzn, 3 wśród kobiet. 3 zachorowania w mieście, 3 na wsi.

Zachorowania w grupach wiekowych: 5 - 9 lat – 1 zachorowanie; 30 – 39 lat – 2 zachorowania; 40 – 49 lat – 1 zachorowanie; 50 – 59 lat – 1 zachorowanie; powyżej 60 lat – 1 zachorowanie.

Wszystkie osoby hospitalizowane.

Nie notowano zachorowań na meningokokowe oraz wywołane przez *Hemophilus influenzae* zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych i mózgu.

II.5. Choroby odzwierzęce

W roku 2016 nie zanotowano zachorowań na włośnicę, leptospirozę, tasiemczycę w tym bąblowicę, toksoplazmozę i listeriozę.

II.6. Inne choroby zakaźne

Ospa wietrzna

W 2016r. zgłoszono 408 zachorowań (współczynnik zapadalności wynosi 530,11), to o 134 zachorowania więcej niż w 2015r.

221 zachorowań wśród mężczyzn, 187 wśród kobiet; 229 zachorowań w mieście, 179 na wsi. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej 0 - 4 r.ż. - 205 zachorowań i w grupie wiekowej 5 - 9 r.ż. - 150 zachorowań, czyli grupa przedszkolna i szkolna. Pozostałe grupy wiekowe: 10 - 19 lat - 22 zachorowania; >20lat - 31 zachorowań.

Wśród zachorowań 1 przypadek wystąpił po szczepieniu (1 dawka szczep.; zachorowanie wystąpiło po 1 rok i 10 mies.).

Najwięcej zachorowań odnotowano w grudniu – 151. Najmniej zachorowań w marcu – 2.

Borelioza

W 2016r. odnotowano 14 przypadków zachorowania na boreliozę (o 1 więcej niż w 2015r.).

6 zachorowań wśród kobiet, 8 wśród mężczyzn, 9 zachorowań wystąpiło w mieście, 5 na wsi.

12 pacjentów leczonych ambulatoryjnie, 2 hospitalizowanych. Zachorowania w grupach wiekowych: 10 – 19 lat – 1 zachorowanie; 30-39 lat – 2 zachorowania; 40 -49 lat – 5 zachorowań; 50-59 lat – 2 zachorowania; > 60 lat – 4 zachorowania.

12 przypadków zakwalifikowanych jako potwierdzone, 2 przypadków prawdopodobnych;

W 11 przypadkach wykonano badania serologiczne – wyniki dodatnie.

Źródło zakażenia domniemane - kleszcz, w 7 przypadkach ukąszenie jednokrotne, w 3 przypadkach wielokrotne; w 4 przypadkach pacjent nie pamięta ukąszenia;

ukąszenia na terenach ogrodowych, działkowych i leśnych w gminach: Września, Nekla, Miłosław, Czarniejewo, Czaplonek.

1 narażeni zawodowe – leśnik (Nadleśnictwo Jarocin – Leśnictwo Czeszewo).

WZW typu „C”

W 2016r. zarejestrowano 6 przypadków zachorowania na wzw typu C tj. o 2 więcej niż w 2015r.

3 zachorowania wśród kobiet, 3 wśród mężczyzn; 2 zachorowania w mieście i 4 na wsi.

Zachorowania w grupach wiekowych: 0 – 4 lata – 1 przypadek, 15 – 19 lat - 1 przypadek, 20 - 29 lat – 1 przypadek, 30 – 39 lat – 1 przypadek, 50 - 59 lat - 2 przypadki.

Brak narażenia zawodowego; w 2 przypadkach prawdopodobna droga narażenia to transfuzja przed 1993r; w 1 przypadku prawdopodobna droga narażenia to częste pobyty w placówkach służby zdrowia; w 3 przypadkach nie ustalono drogi narażenia.

4 osoby szczepione p/wzw B.

II.7. Zapobieganie wściekliznie.

W 2016r. odnotowano 115 przypadków styczności i narażenia na zakażenie wścieklizną (o 17 więcej niż w 2015r).

11 osób szczepionych p/wściekliznie:

- 10 z powodu braku obserwacji zwierząt,
- 1 osoba szczepiona – wynik badania dzika ujemny

9 osób otrzymało pełen cykl szczepień; 1 osoba otrzymała 1 dawkę (brak wskazań po zbadaniu zwierzęcia); 1 osoba otrzymała 3 dawki (zrezygnowała z kontynuacji szczepień – wysłano pismo informujące o zagrożeniach)

5 pokąsań przez psy, 5 przez kota i 1 przez dzika.

O wszystkich przypadkach pogryzień informowano Powiatowego Lekarza Weterynarii we Wrześni.

III. SZCZEPIENIA OCHRONNE

Szczepienia prowadzone zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych ogłaszanym co roku przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Szczepienia obowiązkowe

W 2016r. wyszczepialność na terenie powiatu wrzesińskiego wynosiła 97,35% (w 2015r. 97,81%)

Szczepienia zalecane (dodatkowe, płatne)

Choroba, przeciw której wykonano szczepienie	Liczba osób zaszczepionych	
	2016	2015
wzw A	11	4
wzw B	213	228
zakażenia <i>Streptococcus pneumoniae</i>	358	327
zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	114	57
zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	8	8
kleszczowe zapalenie mózgu	61	21
biegunka rotawirusowa	153	114
ospa wietrzna	72	46
grypa	1301	1048
tężec	1069	417

III.1. Placówki wykonujące szczepienia ochronne.

Tab.2. Liczba placówek wykonujących szczepienia ochronne

Liczba ogółem	oddziały noworodkowe	gabinety lekarzy rodzinnych	szkoły	inne
19	1	15	0	4

III.2. Niepożądane odczyny poszczepienne.

W 2016r. do PSSE we Wrześni wpłynęło 6 zgłoszeń niepożądanego odczynu poszczepiennego (o 1 więcej niż w 2015r.):

- po szczepieniu DTP, ACT-HIB, EUVAX B – dziewczynka 2 mies., 1,5h po szczepieniu stwierdzono – dziecko niespokojne, ciągły płacz utrzymujący się dłużej niż 3h, nasilony obrzęk w miejscu wkłucia (śr. 3 – 5 cm), dziecko hospitalizowane (6 dni), przypadek zakwalifikowano jako łagodny;
- po szczepieniu BCG – dziewczynka 1 mies., 29 dni po szczepieniu stwierdzono powiększenie węzła chłonno-pachowego, zaczerwienienie, zasinienie ponad węzłem, ranę skóry i wydostającą się żółtawą masę, dziecko hospitalizowane (10 dni), przypadek zakwalifikowano jako łagodny;
- po szczepieniu PREVENAR – chłopiec 2l., 13h po szczepieniu stwierdzono – niepokój, ciągły płacz utrzymujący się dłużej niż 3h, wysypkę (grudki i pęcherzyki) na obu kończynach dolnych, dziecko hospitalizowane (7 dni), przypadek zakwalifikowano jako łagodny;
- po szczepieniu HEXACIMA (2 przypadki):

- ✓ chłopiec 1 mies., 5h po szczepieniu stwierdzono – niepokój, ciągły płacz, nasilony obrzęk w miejscu wkłucia (śr. 6 – 9 cm), wysypkę tułowia oraz kończyn górnych i dolnych, dziecko hospitalizowane (3 dni), przypadek zakwalifikowano jako łagodny;
- ✓ dziewczynka 3 mies., 1,5h po szczepieniu stwierdzono – drżenia, epizod hipotoniczno – hyporeaktywny, dziecko hospitalizowane (3 dni), przypadek zakwalifikowano jako łagodny;
- po szczepieniu PRIORIX – chłopiec 1r., 10 dni po szczepieniu stwierdzono – wysypkę różyczkopodobną i odropodobną, gorszy apetyt, stan podgorączkowy, dziecko hospitalizowane (4 dni), przypadek zakwalifikowano jako łagodny

III.3. Przechowywanie, transport, termin ważności preparatów szczepionkowych.

Przechowywanie preparatów szczepionkowych prawidłowe, w lodówkach zaopatrzonych w termometry. Lodówki zabezpieczone - zamykane na klucz lub kłódkę.

Monitoring temperatury prowadzony systematycznie i rejestrowany prawidłowo.

Nie stwierdzono obecności preparatów szczepionkowych przeterminowanych.

Transport prawidłowy w termotorbach wyposażonych w zmrożone wkłady lodowe oraz termometr (temp. również zapisywana w rejestrze).

Placówki mają opracowaną instrukcję postępowania w przypadku sytuacji awaryjnej urządzeń chłodniczych lub braku dostawy prądu.

IV. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Lecznictwo stacjonarne

Od 01.01.2010r. Szpital Powiatowy we Wrześni Spółka z o.o. podlega kontroli Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Nie widnieje w ewidencji obiektów Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej we Wrześni.

Lecznictwo ambulatoryjne

W ewidencji PSSE we Wrześni znajdują się 173 podmioty lecznicze (stan na dzień 31.12.2016r).

W 2016r. skontrolowano 74 obiekty.

Wykonano łącznie 84 kontrole placówek opieki zdrowotnej (w tym 33 wspólnie z higieną komunalną i 2 wspólnie z higieną pracy). Wśród kontroli 11 dotyczyło realizacji szczepień ochronnych.

W trakcie kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2016r. skontrolowano 74 obiekty.

- 19 przychodni lekarzy rodzinnych oraz specjalistycznych
- 2 laboratoria
- 32 gabinety stomatologiczne
- 8 indywidualnych praktyk lekarskich
- 2 grupowe praktyki lekarskie
- 3 indywidualne praktyki pielęgniarek
- 1 grupową praktykę pielęgniarek
- 5 obiektów wykonujący usługi rehabilitacyjne
- 3 inne obiekty

W trakcie kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wnioski:

Placówki kontrolowane przez pion epidemiologii pod względem sanitarno – higienicznym ocenia się pozytywnie:

- stosowane środki antyseptyki rąk - prawidłowe, o szerokim spektrum działania, z aktualną datą ważności
- stanowiska do mycia rąk w liczbie wystarczającej, wyposażone prawidłowo (dozownik z mydłem, dozownik z płynem dezynfekcyjnym, pojemnik z ręcznikami jednorazowymi oraz pojemnik na zużyte ręczniki)
- środki dezynfekcyjne do narzędzi i sprzętu medycznego o szerokim spektrum działania, dobrane i stosowane prawidłowo zgodnie z przeznaczeniem i zagrożeniem, z aktualną datą ważności;
- pojemniki na roztwory użytkowe preparatów dezynfekcyjnych prawidłowe, dostosowane do wielkości materiału dezynfekowanego, z przykrywką, sitem, stabilne i oznakowane prawidłowo (nazwa, data, stężenie, podpis przygotowującego);
- w większości placówek używa się gotowych środków dezynfekcyjnych, o stężeniu właściwym do określonego przeznaczenia; roztwory robocze środków dezynfekcyjnych przygotowywane na bieżąco - prawidłowo, z użyciem środków ochrony osobistej, zgodnie z zaleceniami producenta; przechowywanie stężonych preparatów prawidłowe, w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach, zgodnie z zaleceniami producenta;
- w obiektach, w których dezynfekcja odbywa się w osobnym pomieszczeniu stosowane są osobne pojemniki do transportu sprzętu skażonego, szczelnie zamykane, podlegające dezynfekcji oraz osobne pojemniki do transportu sprzętu sterylnego również szczelnie

zamykane;

- dokumentacja dotycząca wykonywanych procesów dezynfekcji prowadzona prawidłowo, na bieżąco, archiwizacja prowadzona prawidłowo;
- placówki posiadają oddzielny sprzęt do dezynfekcji i sprzątnia gabinetów oraz sanitariatów i ciągów komunikacyjnych;
- dobór preparatów dezynfekcyjnych do sprzątnia i dezynfekcji pomieszczeń prawidłowy, o szerokim spektrum działania, z aktualną datą ważności;
- sprzęt do sprzątnia oraz środki dezynfekcyjne przechowywane w wydzielonym miejscu lub pomieszczeniu, opisany w zależności od strefy biologicznej;
- w porównaniu z 2015r. liczba placówek korzystających z usług innych podmiotów w zakresie sterylizacji sprzętu i materiałów utrzymuje się na podobnym poziomie;
- wśród indywidualnych praktyk lekarzy dentystów 10 placówek posiada oddzielne pomieszczenie sterylizacji (1 więcej niż w 2015r.);
- zmalała liczba placówek korzystających tylko ze sprzętu jednorazowego użycia;
- liczba placówek posiadających stanowisko sterylizacji gabinetowej pozostaje na podobnym poziomie;
- na terenie powiatu wrzesińskiego brak placówek posiadających centralną sterylizatornię;
- kontrola testami biologicznymi średnio 1x w miesiącu (najczęściej stosowany wskaźnik - Sporal A); w NZOZ posiadającym chirurgię jednego dnia kontrola testami biologicznymi zewnętrzna 1x w miesiącu, wewnętrzna - każdy wsad (podobnie jak w 2015r.);
- kontrola chemiczna we wszystkich placówkach – każdy pakiet (testy paskowe zawarte bezpośrednio na opakowaniach bądź dodatkowo wkładane do pakietów lub kilka na wsad - najczęściej używane Twindicator, Steam 3M, SPS Medical SIL 250 podobnie jak w 2015r.);
- wskaźniki fizyczne - parametry wyświetlane na pulpitych autoklawów, wydruki parametrów archiwizowane (podobnie jak w 2015r.);
- przygotowanie materiału do sterylizacji prawidłowe - w większości obiektów mycie i dezynfekcja narzędzi odbywa się w gabinecie, w większości obiektów mycie narzędzi ręczne;
- we wszystkich placówkach stosowane opakowania papierowo - foliowe;
- wyniki kontroli procesów sterylizacji – niekwestionowane, kontrole przeprowadzane za pomocą wskaźników fizycznych, chemicznych i biologicznych;
- przechowywanie sprzętu po sterylizacji prawidłowe (sprzęt luźno ułożony na półkach, opakowania nieuszkodzone);

- terminy ważności pakietów prawidłowe;
- dokumentacja dotycząca procesów sterylizacji prowadzona prawidłowo, na bieżąco, archiwizacja prowadzona (rejstry, wydruki) - prawidłowa;
- w większości placówek brudnej bielizny się nie gromadzi - pranie na bieżąco, fartuchy ochronne pakowane do foliowych worków, prane we własnym zakresie przez pracowników, w oddzielnym wsadzie pralkowym; kilka placówek gromadzi bieliznę brudną - prawidłowo, w wydzielonych pomieszczeniach, w workach foliowych lub w zamykanych koszach plastikowych, pranie na podstawie umowy z pralnią wodną;
- do poboru materiału do badań i przy zabiegach „krwawych” używa się fartuchów jednorazowego użycia, z którymi po użyciu postępuje się zgodnie z procedurą o odpadach medycznych;
- dostępne i stosowane rękawiczki jednorazowe i jeśli konieczne maseczki jednorazowe;
- odpady medyczne w miejscu wytwarzania zbierane w odpowiednich pojemnikach (ostre w sztywnych kartonowych lub plastikowych, pozostałe w workach czerwonych);
- pojemniki na odpady opisane prawidłowo (data otwarcia i zamknięcia, podpis);
- pojemniki na odpady (wiadra) po każdym użyciu dezynfekowane;
- wydzielone miejsca (lodówki) do magazynowania opakowań z odpadami medycznymi;
- czas magazynowania odpadów medycznych (zarówno w gabinetach jak i w lodówkach czy pomieszczeniach przeznaczonych na ten cel) prawidłowy;
- odbiór odpadów medycznych przez firmy utylizacyjne (z terenu powiatu wrzesińskiego odpady medyczne odbiera 5 firm);
- archiwizacja postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz sposobu ich unieszkodliwiania prowadzona, prawidłowa (prowadzone rejstry, gromadzone karty przekazania odpadów medycznych);
- procedury medyczne dot. antyseptyki, dezynfekcji, sterylizacji, sprzątnia, postępowania z odpadami medycznymi opracowane prawidłowo i stosowane przez personel.

Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami

(polecenia, decyzje, szkolenia, wystąpienia do dyrektorów placówek)

Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji, sterylizacji, antyseptyki. Po każdej przeprowadzonej kontroli w czasie jej omawiania, prowadzona jest dyskusja pozwalająca znaleźć maksymalnie dobre rozwiązanie do

prawidłowego funkcjonowania placówki, zgodnego z obowiązującymi wymogami sanitarno – higienicznymi.

IV.1. Współpraca z innymi jednostkami.

W 2016r. współpracowano z:

- II. Inspekcją Weterynaryjną w zakresie wymiany informacji, monitorowania i analizy sytuacji epidemiologicznej zoonoz.
- III. Starostwem Powiatowym w zakresie działania na wypadek ataku bioterrorystycznego lub pojawienia się szczególnie niebezpiecznych chorób
- IV. mediami (radio, prasa lokalna) w zakresie możliwości umieszczania artykułów, informacji, komunikatów)
- V. placówki służby zdrowia w zakresie dystrybucji materiałów oświatowych
- VI. z WSSE i PSSE w zakresie przekazywania formularzy zachorowań na chorobę zakaźną i wywiadów epidemiologicznych

**Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Żywności,
Żywienia i Przedmiotów Użytku**

W 2016r. obejmowano nadzorem **800 obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku.**

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 527 kontroli i rekontroli.

Ogółem wydano 639 pism administracyjnych w tym:

- 100 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- 6 upomnień;
- 1 decyzje nakazujące wycofanie i zniszczenie środka spożywczego;
- 2 decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu środka spożywczego;
- 1 decyzja o zawieszeniu działania;
- 97 decyzji zatwierdzających;
- 245 decyzji rachunkowych;
- 2 decyzje odmowy wpisu do rejestru i zatwierdzenia;
- 2 decyzje odmowy zatwierdzenia i wpisu do rejestru;
- 114 decyzji uchylających i wygaszających;
- 6 decyzji umarzających postępowanie administracyjne;
- 53 decyzji zmieniających termin wykonania niezgodności;
- 2 decyzje umarzające należność pieniężną;
- 1 decyzja uchylająca decyzję o zawieszeniu działania;
- 3 decyzji wygaszających wykreślenie z rejestru
- 4 decyzje wygaszające wpis do rejestru

●W 2016r. wydano 1 tytuł wykonawczy, oraz 3 postanowienia w tym 1 o nałożeniu grzywny i 2 o umorzeniu grzywny i postępowania egzekucyjnego.

●W 2016r. złożono 14 zażaleń dotyczących m.in.:

- 7 przypadków dotyczyło wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej (np. obecność szkodników w mące, zanieczyszczona sól spożywcza, bułeczki cukiernicze z oznakami pleśni, boczek

z nalotem pleśni, niewłaściwa jakość maku, cebula z opryskiem środków ochrony roślin, owady w cukierkach, czekolady po upływie terminu przydatności do spożycia). W wyniku każdego zgłoszenia przeprowadzano kontrole tematyczną w obiektach wprowadzających do obrotu przedmiotowe środki spożywcze. Przekazywano sprawy zgodnie z właściwością terytorialną do właściwych organów, w każdym przypadku odpisywano do osób składających zażalenie;

Młyn „BARDO”

- 5 przypadków dotyczyło nieodpowiednich warunków higieniczno – sanitarnych. Jeden z przypadków dotyczył podejrzenia zatrucia pokarmowego. W restauracji po spożyciu posiłków konsumenci skarżyli się na dolegliwości żołądkowe. Nie rozpatrywano zażalenia jako zatrucia pokarmowego ze względu na fakt nie zgłoszenia przez lekarza 2 przypadków zachorowania. W wyniku przeprowadzonych czynności wyjaśniających ustalono, że w tym samym czasie odbywały się dwie niezależne imprezy, gdzie uczestnicy spożywali te same posiłki. Nie zgłoszono przypadków zachorowań ani zatrucia. Przeprowadzona kontrola w restauracji nie potwierdziła zasadności złożonego zażalenia. Kolejny przypadek dotyczył niewłaściwych warunków sanitarnych w zakładzie zlokalizowanym w centrum miasta, a prowadzącym działalność w zakresie wprowadzania do obrotu środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. W wyniku kontroli ustalono, że jest to zakład będący pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej i prowadzący produkcję tzw. gryzaków dla zwierząt. Sprawę przekazano zgodnie z kompetencjami. Pozostałe zażalenia dotyczyły niewłaściwych warunków sanitarno

- technicznych w obiektach będących po naszym nadzorem. Każde zażalenie zostało rozpatrzone i zgodnie z przepisami prawnymi poprowadzone do końca;

Zakład Produkcji „Gala”

- 1 przypadek dotyczył niewłaściwego oznakowania środka spożywczego, który swoją szatą graficzną mógł wprowadzać konsumenta w błąd;
- 1 zażalenie dotyczyło zgłoszenie zatrucia pokarmowego. W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że zgłoszenie nie było zgłoszone przez lekarza, do zatrucia doszło po upływie 48 godzin. Objawy, które przedstawiono świadczyły o zachorowaniu prawdopodobnie rota wirusem.

1.5. Nałożono 10 mandatów karnych na sumę 3.150,00 zł.

1.6. Skierowano 5 wniosków o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Dwa wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i nałożono kary pieniężne łącznie na kwotę 2.300,00zł. Pozostałe trzy są w trakcie realizacji.

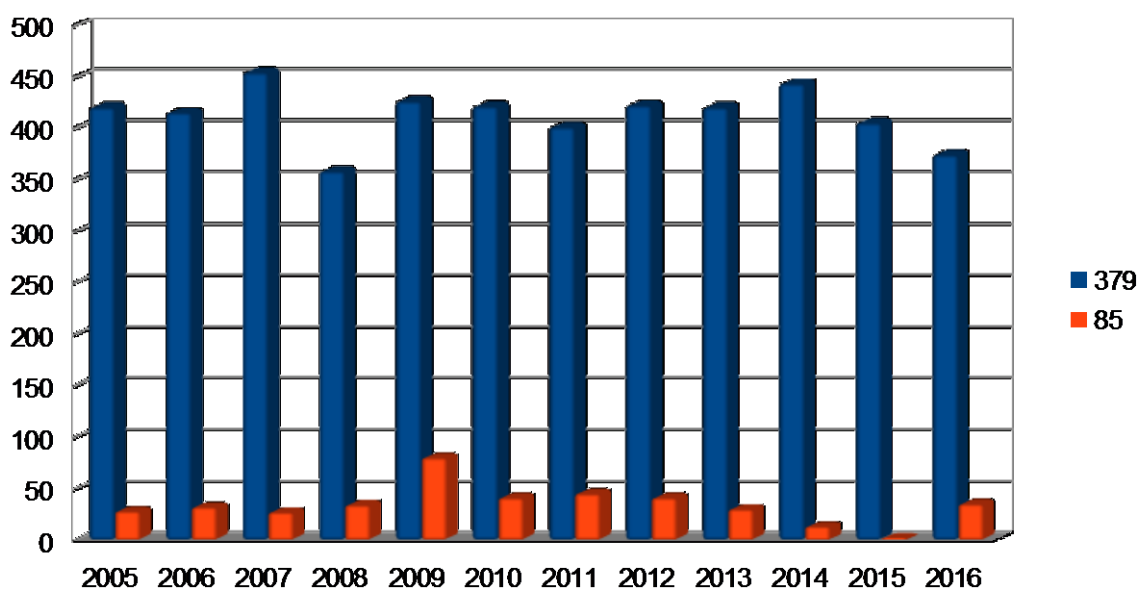
1.7. Wystawiono 245 decyzji płatniczych na łączną kwotę 16.065,00 zł. (2 decyzje płatnicze zostały umorzona na łączną kwotę 120,00zł.

2. Zestawienie porównawcze dotyczące działalności ON.HŻŻ w latach 2004-2016

Rok	Liczba obiektów	Liczba kontroli i rekontroli	Liczba decyzji nakazujących	Liczba upomnień	Liczba decyzji zmieniających, przedłużających	Liczba decyzji zakazujących prowadzenie działalności	Liczba decyzji wygaszających / uchylających	Liczba decyzji uiszczenia opłaty	Liczba decyzji wyrażających zgodę / zatwierdzających	Liczba decyzji warunkowo wyrażających zgodę / zatwierdzających	Mandaty	
											(i)Liczba	Kwota
2004	685	729	205	66	82	1	14	66	96	-	2	150
2005	638	797	164	89	68	3	47	93	128	-	34	4.150,00
2006	644	701	162	42	54	3	79	52	90	27	36	6.200,00
2007	666	771	121	65	65	4	113	205	133	72	21	3.500,00
2008	632	655	136	39	61	4	81	308	149	22	21	2.850,00
2009	662	769	169	48	39	2	92	491	94	19	80	14.100,00
2010	652	695	142	29	46	4	114	446	114	12	39	7.300,00
2011	634	626	154	21	53	6	100	388	85	7	48	8.250,00
2012	672	752	110	13	42	4	125	343	123	8	54	9.900,00
2013	725	625	135	8	38	2	124	331	124	7	39	8.800,00
2014	803	642	119	12	35	-	139	276	133	0	40	7.100,00
2015	803	624	110	15	52	2	110	335	104	2	33	6.400,00
2016	801	527	100	6	53	1	105	245	96	0	10	3.150,00

-Porównanie stanu sanitarnego obiektów niezgodnych w latach 2004-2016.

Lata	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów niezgodnych	Odsetek obiektów niezgodnych
2004	379	85	22,4 %
2005	420	28	6,7 %
2006	415	32	7,7 %
2007	454	27	6,0 %
2008	358	34	9,5 %
2009	426	80	19,0 %
2010	421	41	9,7 %
2011	401	45	11,2%
2012	422	41	9,7%
2013	420	30	7,1%

2014	443	13	2,9%
2015	405	2	0,5%
2016	374	35	9,4%

STAN SANITARNY ŚRODKÓW TRANSPORTU ŻYWNOŚCI.

✓W 2016 roku pod nadzorem znajdowało się 33 środki transportu, z czego przeprowadzono 6 kontroli w związku ze złożonymi wnioskami o zatwierdzenie i wpis do rejestru.

oPorównanie skontrolowanych środków transportu żywności w latach 2005-2016

Środki transportu	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016
Liczba kontroli	32	12	43	12	26	2	8	6	8	8	6	

✓W 2016r. wydano 3 decyzje zatwierdzające środki transportu zezwalające na przewóz artykułów spożywczych pochodzenia roślinnego, suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Obiekty obrotu żywnością korzystają z usług zakładów produkcyjnych lub magazynów hurtowych, które zapewniają dowóz artykułów spożywczych do obiektów, zapewniając ciągłość łańcucha chłodniczego. Dodatkowo dokonywano kontroli środków transportu wchodzących w skład zakładów produkcyjnych.

-JAKOŚĆ ZDROWOTNA KRAJOWYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.

4.1. Badanie żywności

W 2016 roku pobrano do badań zgodnie z planem poboru prób w ramach monitoringu i urzędowej kontroli na 2016r. 180 prób krajowych, UE i z importu w tym:

- ✓123 próby mikrobiologiczne w ramach urzędowej kontroli,
- ✓57 prób fizykochemicznych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

Ponadto w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dodatkowo pobrano 6 prób:

- ✓3 próby kosmetyków do badań mikrobiologicznych;
- ✓2 próby soli spożywczej w związku z otrzymanymi kwestionowanymi wynikami;
- ✓1 próba pieczywa chrupkiego na sporysz;

Zestawienie porównawcze pobranych prób w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w latach 2004-2016.

Lata	Ogólna liczba prób pobranych do badania w ramach U + U i M	Ogólna liczba próbek zdyskwalifikowanych	Liczba próbek zbadanych mikrobiologicznie	Liczba próbek zdyskwalifikowanych mikrobiologicznie	Liczba próbek zbadanych fizykochemicznie	Liczba próbek zdyskwalifikowanych fizykochemicznie
2004	165	1	137	0	-	-
2005	295	4	227	3	-	-
2006	162	7	130	5	-	-
2007	176	3	140	0	0	3
2008	139	8	82	4	57	4
2009	203	3	141	1	62	2
2010	182	7	95	1	87	6
2011	151	8	94	1	57	7
2012	146	3	91	0	55	3
2013	130	3	79	2	51	1
2014	124	4	65	0	59	4
2015	146	2	90	0	56	2
2016	180	11	123	10	57	1

Krajowe środki spożywcze o niewłaściwej jakości zdrowotnej w latach 2015-2016

2016r.		2015r.
Mikrobiologiczne	Fizykochemiczne	Fizykochemiczne
- 5 prób lodów z automatu - 5 prób ciastek z kremem	- 1 próba znakowanie suplementu diety	- 1 próba śliwek suszonych (przekroczenie substancji konserwujących) - 1 próba moreli suszonych (przekroczenie substancji konserwujących)
11 prób		2 próby

W 2016 roku liczba kwestionowanych wyników poboru prób uległa zmianie w porównaniu do 2015r. Zakwestionowano ogółem 11 prób, z czego 1 w kierunku badań fizykochemicznych i 10 w kierunku badań mikrobiologicznych. Środki spożywcze o nieodpowiedniej jakości to środki spożywcze pochodzenia roślinnego.

4.2. Znakowanie środków spożywczych

Podczas urzędowych kontroli sanitarnych przeprowadzanych w nadzorowanych obiektach sprawdzano prawidłowość znakowania środków spożywczych zgodnie z nowo obowiązującym rozporządzeniem. W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzano, szereg nieprawidłowości. Wykryte niezgodności wynikające z nieprzestrzegania obowiązującego przepisu prawnego skutkowało prowadzeniem postępowania administracyjnego i wydawaniem decyzji administracyjnych.

Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami w znakowaniu środków spożywczych były:

- błędne stosowanie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych;
- brak informacji o substancjach alergennych;
- umieszczanie informacji dotyczącej wartości odżywczej nie w kolejności określonej przepisami tj. wartość energetyczną, zawartość białka, węglowodanów, tłuszczu;
- brak określenia na środkach spożywczych wartości spożycia jako dzienne referencyjne wartości spożycia witamin i składników mineralnych dla osób dorosłych;
- brak oznakowania środków spożywczych (brak identyfikacji dostawcy, głównie w zakładach żywienia zbiorowego i sklepach spożywczych na produktach mrożonych oraz wprowadzanych do obrotu jako luz);
- nieczytelne oznakowanie środków spożywczych opakowanych, głównie terminy przydatności do spożycia;
- ścieranie terminów przydatności do spożycia.

4.3. GMO

W 2016r. PSSE we Wrześni została uwzględniona w planie poboru prób do badania żywności w kierunku wykrywania organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Zaplanowano badanie 1 próby ziemniaków z importu do badań w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. W wyniku otrzymanego sprawozdania nie stwierdzono obecności organizmów zmodyfikowanych genetycznie w badanym środku spożywczym. Podczas przeprowadzanych urzędowych kontroli w zakładach produkcyjnych zwracano szczególną uwagę na surowce wykorzystywane do produkcji, które mogą stanowić żywność genetycznie modyfikowaną (szczególnie zakłady, gdzie surowcem jest ryż). Ponadto podczas bieżącego nadzoru kontrolowano w obrocie poprawność znakowania środków spożywczych, głównie GMO.

4.4. Suplementy diety

Do zadań Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku jest również nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi wzbogacającymi, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu wrzeńskiego znajduje się 1 zakład (Herbapol) produkujący komponenty do suplementów diety oraz 6 obiektów (3 siłownie, sprzedaż wysyłkowa i 1 sklep Natur House) wprowadzających do obrotu suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środki spożywcze wzbogacające, z czego 2 obiekty zajmują się sprzedażą wysyłkową i przez internet. W 2016r. skontrolowano zakład produkcyjny oraz dwie siłownie. Z przedmiotowych działań sporządzane są miesięczne sprawozdania dotyczące nadzorowania w/w środków spożywczych w obiektach, z powiadomień GIS oraz sprzedaży internetowej. Zgodnie z planem poboru prób na 2016r. pobrano 2 próby suplementów diety w kierunku badania obecności substancji dodatkowych oraz 3 próby na znakowanie i zawartość witamin i składników mineralnych. Otrzymane wyniki badanych prób nie zostały zakwestionowane.

W 2016 roku oceniono 37 środków spożywczych w zakresie zgodności oznakowania z obowiązującymi przepisami prawnymi:

- oceniono 9 suplementów diety z powiadomień GIS w sprawie rejestracji i wprowadzania do obrotu na terytorium RP suplementów diety, 1 środek spożywczy wzbogacany;
- oceniono 15 suplementów diety w trakcie urzędowych kontroli;
- oceniono 12 suplementów diety oferowanych na stronach internetowych;

4.5. RAPID ALERT SYSTEM FOR FOOD AND FEED - RASFF

W ramach systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – otrzymano w 2016r.:

- 11 powiadomień alarmowych dotyczących :

- przekroczenie dopuszczalnej zawartości kwasu sorbowego w produkcie pn. Śliwki suszone;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości substancji konserwującej – dwutlenku siarki w produkcie pn. Morela suszona;
- stwierdzenie kawałków plastiku w batonach i cukierkach „Snickers, Mars Milky Way”;
- stwierdzenia migracji kadmu z obrzeża produktu pn. „Kubek szklany”;
- stwierdzenia obecności Salmonelli w produkcie pn. „Metki cebulowej”;
- stwierdzenia obecności beztlenowców redukujących siarczyny w produkcie pn. „Naturalna woda mineralna niegazowana Polanicka Zdrój”;
- przekroczenie dopuszczalnego limitu dla kwasu sorbowego w produkcie pn. „Morele suszone”
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu WWA i benzo(a)piranu w produkcie pn. „Czekolada mleczna duet”;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) w suplemente diety pn. „Zioła Mnicha Herbata Pu-erh na odchudzanie”;
- stwierdzenia obecności synefryny w suplemente diety pn. Revex 16 SCITEC;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu sulfadiazyny w mięsie wieprzowym

- 5 powiadomienia typu NEWS dotyczące m.in.:

- stwierdzenia obecności siarczanu agmatyny oraz 2 amono-4-metylopentanu cytrynianu i chlorowodoru b-fenyloetyloaminy w suplementach diety pn. Prodigy XT;
- stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnego poziomu barwnika – czerń brylantowa w produkcie pn. Ikra rybia z gromadnika;
- stwierdzenia obecności siarczanu agmatyny w suplemente diety pn. Agmamax, LevroPump, Pre Shock, Power Pump, Xtreme Detonator;
- stwierdzenia pochodnych johimbiny w produkcie pn. Lipo 6 Black.

W 2016r. w systemie RASFF odnotowano mniej zgłoszeń - powiadomień alarmowych i news głównie tych dotyczących materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością ale zwiększyła się liczba powiadomień alarmowych dotyczących żywności, głównie w zakresie przekroczeń stosowanych do produkcji substancji w suplementach diety. W każdym przypadku zgłoszenia w systemie RASFF zgodnie z kompetencjami podjęto właściwe działania tj. przeprowadzono kontrole sanitarne – interwencyjne, w uzasadnionych przypadkach pobierano próby oraz wydawano decyzje nakazujące wycofanie środka spożywczego oraz jego zniszczenie. O każdych czynnościach informowano na bieżąco Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu.

4.6. RAPEX

W ramach unijnego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych – **RAPEX** w roku 2016 objęto nadzorem wyroby do wybielania zębów oraz kosmetyki dla dzieci. Na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej we Wrześni nie ma zakładów produkujących kosmetyki. Niemniej jednak działając w systemie RAPEX śledzono czy pojawiają się zgłoszenia mające na celu wyeliminowanie z obrotu produktów kosmetycznych. Dodatkowo pobrano do badań laboratoryjnych trzy próby kosmetyków do badań mikrobiologicznych. W wyniku otrzymanych wyników oceniono próby pod kątem mikrobiologicznym pozytywnie zgodnie z odpowiednimi wymaganiami prawnymi.

–NADZÓR NAD PRZEDMIOTAMI UŻYTKU.

B. JAKOŚĆ ZDROWOTNA PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Na terenie powiatu wrzesińskiego wybudowano zakład produkcyjny prowadzący działalność w zakresie produkcji folii przeznaczonej do kontaktu z żywnością. Zakład ten otrzymał 13 lipca 2012r. decyzję zatwierdzającą na prowadzenie działalności. W 2016r. przeprowadzono 1 kontrolę w zakładzie, zgodnie z planem kontroli na 2016r. Dodatkowo posiadamy pod nadzorem 10 obiektów wprowadzających do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością (5 magazynów hurtowych i 4 sklepów).

Zgodnie z planem poboru prób na 2016r. pobraliśmy 5 prób przedmiotów użytku wykonanych z drewna (1 próba), z poliamidu w kolorze czarnym (2 próby), z tworzyw sztucznych (1 próba), wyroby szklane (1 próba). Otrzymane sprawozdania potwierdziły odpowiednią jakość pobranych wyrobów.

Zakład Produkcyjny „FLEX”

-OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA

C. W 2016 roku dokonano 14 teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono nieprawidłowości w 2 jadłospisach. Do dnia wejścia w życie „Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach” ocenę dokonywano na podstawie poprzedniego rozporządzenia z dnia 26 sierpnia 2015r. Z dniem 1 września ocenę jadłospisów w przeprowadzanych placówkach oświatowo – wychowawczych dokonywano na podstawie nowego rozporządzenia. W wyniku realizacji rozporządzenia nie wydano żadnej decyzji administracyjną, ponieważ usunięto niezgodności.

D. Najczęściej stwierdzane niezgodności w zakresie sporządzania jadłospisów to:

W przedszkolu:

- Zbyt dużo potraw smażonych;
- Desery zbyt mocno słodzone;
- Do herbaty dodawany cukier;

W szkołach:

- Zbyt mało owoców w posiłkach;
- ✓Zbyt dużo potraw smażonych.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w jadłospisach, informowano o tym fakcie stronę i nakazano zmodyfikować jadłospisy. Niepokojące jest, że w wielu przypadkach stwierdzono niedobór surowych warzyw i owoców w posiłkach. W większości placówki oświatowo – wychowawcze działają w systemie cateringowym, gdzie nie przygotowuje się żywności i gotowe posiłki dostarczane są przez firmy zewnętrzne, które to odpowiadają za ich jakość jak i postępowanie z odpadami pochodzenia zwierzęcego kategorii III.

-INFORMACJA O WSPÓLPRACY Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI: IK, IH, WIS, IJHARS, ORGANIZACJAMI KONSUMENCKIMI, ŚRODKAMI MASOWEGO PRZEKAZU.

o Podpisane 13 grudnia 2007 roku Porozumienie Ramowe pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym zostało zaktualizowane 15 października 2015r. poprzez wprowadzenie aneksu nr 1 dzięki, któremu poszerzono i uściślono współpracę między inspekcjami.

W 2016r współpraca polegała m.in. na :

- uzyskiwaniu danych z bazy weterynaryjnej i na wzajemnym przekazywaniu decyzji zakazujących;
- informowaniu Inspekcji Weterynaryjnej o stwierdzonych nieprawidłowościach wynikających z przeprowadzonych urzędowych kontroli, w tym o postępowaniu z odpadami pochodzenia zwierzęcego kategorii III;
- wzajemne informowanie się o wynikach badań laboratoryjnych wskazujących jakość środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego mogących mieć wpływ na zdrowie ludzi, w tym w ramach zgłoszonego w systemie RASFF;
- przeprowadzanie kontroli w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi (zakłady garmazeryjne, targowiska);
- wspólne kontrole w związku z przypadkami afrykańskiego pomoru Świn (ASF);
- informowaniu o zlikwidowanych obiektach będących pod wspólnym nadzorem.

✓ Współpracujemy z Policją podczas przeprowadzanych kontroli problemowych lub też podczas wyjaśniania spraw dotyczących nadzorowanych obiektów.

W 2016 roku przeprowadzono z Policją 1 kontrolę w związku z otrzymanym zażaleniem dotyczącym prowadzenia działalności nie zgłoszonej PPIS we Wrześni w zakresie handlu obwoźnego.

✓ Współpracujemy również ze Strażą Miejską np. podczas przeprowadzanych czynnościach kontrolnych obiektu, który unieruchamiano.

- ✓ Współpracujemy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa – oddział we Wrześni oraz Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska oddział w Koninie, gdzie w ramach współpracy przeprowadzono wspólną kontrolę w Gospodarstwie rolnym.
- ✓ Stacja współpracuje ze środkami masowego przekazu, udzielając informacji dotyczących aktualnych zagadnień z zakresu żywności i żywienia. W związku z rozpoczynającym się sezonem grzyboznawczym zamieszczono artykuł na stronie internetowej informację o zasadach zbierania grzybów oraz, że pracownicy Inspekcji Sanitarnej posiadający uprawnienia grzyboznawcy i pełnią dyżur w stacji, udzielając informacji i porad na temat grzybów. Rok 2016 nie obfitował w wysyp grzybów, niewiele udzielano porad dotyczących oceny grzybów. Nie wystawiono atestów na grzyby świeże.

WNIOSKI I POSTULATY.

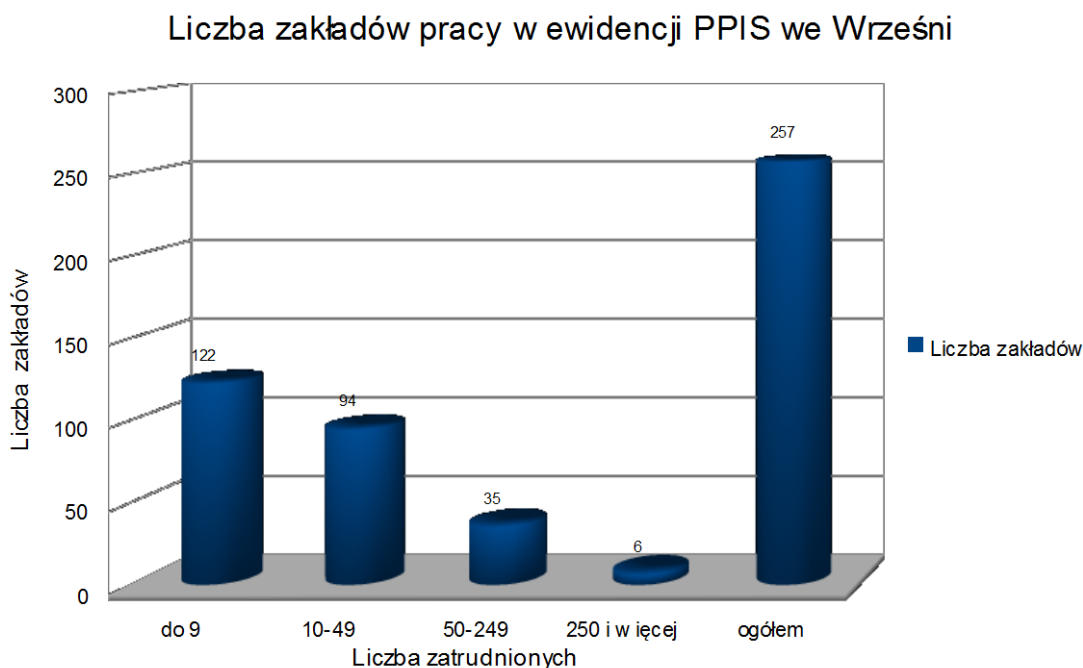
W 2016r. na terenie objętym nadzorem przez PSSE we Wrześni nie zanotowano ognisk zachorowań.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa sanitarnego i przeciwepidemicznego należy:

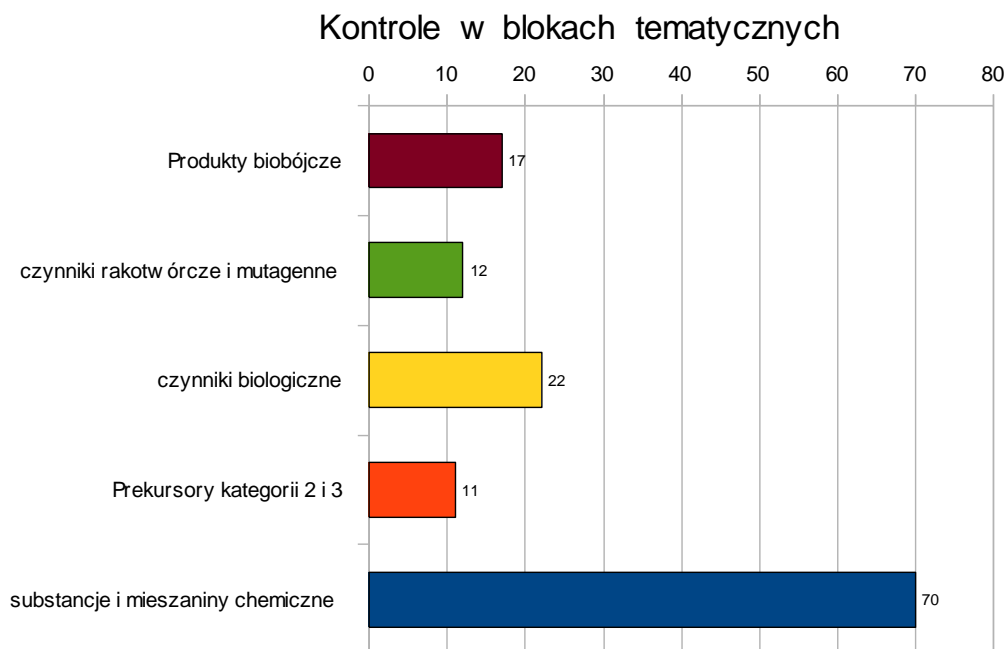
- 3.1. Kontynuować działania poprawiające stan sanitarny zakładów żywnościowo – żywieniowych poprzez kontrolowanie wprowadzania Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej,
- 3.2. Wzmóc nadzór nad obiektami żywności i żywienia, które ze względu na dużą produkcję i obrót żywności przekładają się na dużą liczbę konsumentów, ze szczególnym uwzględnieniem tych obiektów, które zlokalizowane są na szlakach turystycznych,
- 3.3. Sprawdzać postęp wdrażania systemu bezpieczeństwa żywności HACCP,
- 3.4. Wzmóc nadzór nad postępowaniem z odpadami pochodzenia zwierzęcego kategorii III.

Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy

W roku 2016 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni obejmował swym nadzorem 257 zakładów pracy zatrudniających ogółem 8928 osób, z których zdecydowaną większość stanowiły zakłady zatrudniające do 50 osób. W grupie tej prym wiodły zakłady małe zatrudniające do 9 osób.

W roku 2016 kontrolą objęto 87 zakładów pracy, przeprowadzając w nich 110 kontroli. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował: - przegląd i ocenę warunków pracy oraz zaplecza sanitarno-technicznego; produkcję, stosowanie, wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych; czynniki biologiczne; produkty biobójcze; prekursory oraz ewidencjonowano substancje i procesy rakotwórcze występujące w środowisku pracy.

Z powyższego wykresu jednoznacznie wynika, że najwięcej kontroli w powiecie przeprowadzono w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi. Sytuacja powtórzyła się więc z lat poprzednich.

W roku 2016 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni wydał ogółem 16 decyzji / w tym 5 przedłużających oraz 4 decyzje płatnicze/ wynikających z nadzoru bieżącego w zakresie Higieny Pracy. Zawierały one łącznie 18 nakazów, w tym:

- 19.▲ 4 nakazy zawierały tematykę substancji i mieszanin chemicznych (uchybień stwierdzonych w tym zakresie: brak spisu stosowanych chemikaliów, brak instrukcji bezpiecznego stosowania produktów chemicznych, brak pomiarów czynników chemicznych w środowisku pracy)
- 20.▲ 5 nakazów dotyczyło złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń sanitarno-socjalnych
- 21.▲ 2 nakazy dotyczyły oceny ryzyka zawodowego /brak oceny ryzyka lub była ona
22. niekompletna/
- 23.▲ 7 nakazów dotyczyło badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, w tym 1 *nakaz związany był z problemem obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy*).
- 24.

25. Nie wydano w roku sprawozdawczym żadnej decyzji w zakresie prekursorów, detergentów, w zakresie produktów biobójczych, czynników biologicznych oraz czynników rakotwórczych i mutagennych. W dalszym ciągu stwierdzamy, że pracodawcy coraz większą uwagę przywiązują do problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy w swoich zakładach, starając się realizować podstawowe obowiązki zgodnie z wymaganymi przepisami w tym zakresie.

Czynniki szkodliwe w środowisku pracy

Z ewidencji narażonych prowadzonej w formie monitoringu wynika, że przekroczenia NDS/NDN czynników szkodliwych występują w powiecie wrzesińskim ogółem w 36 zakładach pracy. Liczba narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w powiecie wrzesińskim to 701 osób, a więc w porównaniu z rokiem poprzednim (714 osób) narażenie utrzymuje się na podobnym poziomie. Liczbę narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w zakładach pracy objętych nadzorem przedstawia załączona tabela.

Czynnik szkodliwy	Liczba osób narażonych w		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Czynniki chemiczne	0	0	0
Hałas	877	690	671
Pyły	0	0	6
Mikroklimat gorący/ zimny	9	9	9
Drgania mechaniczne	8	18	20
Liczba osób narażonych na 1-n czynników	891	714	701

Pracodawcy starają się poprawiać w miarę możliwości warunki pracy w swoich zakładach. Zapewniają więc pracownikom ochrony indywidualne /np. ochronniki słuchu, maski przeciwpyłowe itp./ oraz stosują zmiany organizacyjne, typu zmniejszenie czasu ekspozycji pracownika na działanie czynnika szkodliwego /np. hałasu/, posiadają i starają się realizować programy walki z hałasem lub z wibracją oraz starają się ograniczać do minimum liczbę osób pracujących w narażeniu. Również zapewniają pracownikom dostęp do informacji o wynikach pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia i ryzyku zawodowym oraz zapewniają opiekę lekarską. Kontrole sanitarne potwierdziły również w tym roku, że pracownicy są świadomi skutków zagrożeń wynikających z pracy przez nich wykonywanej, dlatego też w trosce o swoje zdrowie chętnie korzystają z zabezpieczeń jakie oferuje im pracodawca.

Na terenie powiatu wrzesińskiego **w 8 zakładach pracy** uległy poprawie warunki pracy pracowników w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych. Łącznie **poprawiono w**

nich warunki pracy 94 osobom, w tym 86 osobom w zakresie hałasu, 8 osobom w zakresie zapylenia i czynników chemicznych.

Poprawa warunków pracy związana była:

- * w przypadku hałasu z obniżeniem czasu pracy, zmianą parametrów ustawień pracy maszyn, zakupem nowych urządzeń, poprzez wprowadzenie rotacji pracowników oraz ze zmniejszeniem liczby osób zatrudnionych na stanowiskach z przekroczeniami NDN, bądź też z likwidacją stanowisk pracy.
- * w przypadku zapylenia i czynników chemicznych z poprawą skuteczności istniejącego ciągu wentylacyjnego lub też na skutek zainstalowania nowej wentylacji.

Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w powiecie wrzesińskim

W ewidencji PSSE znajdują się 32 zakłady /w tym 17 stacji paliw/ , w których występują czynniki rakotwórcze. Wytypowano do kontroli **12 zakładów pracy przeprowadzając w nich 12 kontroli.** Ogółem pracowały w 2016 r w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi **504 osoby /w tym 234 kobiety/.** Wszystkie te osoby **stanowiły jedynie liczbę osób w kontakcie – eksponowanych,** i nie pracowały w warunkach przekroczonych NDS. Podczas kontroli w 2016 r. spotkano się z następującymi czynnikami rakotwórczymi: pyły drewna twardego, związki chromu VI, związki niklu, formaldehyd, benzen, pył azbestu. W roku 2016 w żadnym z kontrolowanych obiektów /załącznik nr 1 kol.16/ nie stwierdzono uchybień w zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi, wobec czego nie wydano żadnej decyzji dotyczącej czynników rakotwórczych lub mutagennych.

Zakłady w dalszym ciągu poprawiają stan bezpieczeństwa przy pracy z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi poprzez:

- ograniczanie do niezbędnego minimum liczby pracowników mających kontakt z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi;
- zapoznanie z kartami charakterystyki substancji lub preparatów rakotwórczych lub mutagennych stosowanych w działalności zawodowej;
- zapoznanie pracowników z oceną ryzyka zawodowego na stanowisku pracy; zapewnienie prawidłowego oznakowania stanowisk pracy, na których występuje kontakt z czynnikami rakotwórczymi oraz zaopatrzenie w instrukcje bezpiecznej pracy;
- wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej;
- wprowadzenie zakazu spożywania posiłków w miejscach kontaktu z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi.

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono chorób zawodowych wywołanych czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym.

Chemia - Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2016 r. ogółem przeprowadzono 70 kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym:

Dystrybucja

Na terenie powiatu wrzesińskiego w 2016 r. skontrolowano **9 podmiotów wprowadzających** do obrotu produkty chemiczne /2 formulatorów oraz 7 dystrybutorów/. We wszystkich tych podmiotach przeprowadzono **ogółem 9 kontroli**. Kontrolowano w nich karty charakterystyki i oznakowanie dla losowo wybranych produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu.

W trakcie czynności kontrolnych w **1 obiekcie** wprowadzającym do obrotu stwierdzono **niezgodne z prawem oznakowanie**, kwestionując je dla **1 produktu** chemicznego oraz w **1 obiekcie** stwierdzono **karty charakterystyki niezgodne z prawem** i zakwestionowano je dla **1 produktu**. Podmioty te zaopatrywały się w produkty niebezpieczne u producentów krajowych lub w dużych hurtowniach krajowych, były więc wprowadzającymi końcowymi w łańcuchu dostaw i nie miały wpływu na błędy zawarte w kartach charakterystyki czy też w oznakowaniu. W związku z tym PPIS we Wrześni w 2016 r. **nie wydał żadnej decyzji** na te podmioty w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych, lecz wystosowywał podobnie jak w latach poprzednich pisma do właściwych terenowo inspektorów sanitarnych z

prośbą o podjęcie działań w powyższym zakresie i wyegzekwowanie poprawnych kart charakterystyk i etykiet.

Stosowanie

W 2016 r. na terenie powiatu wrzesińskiego **61 podmiotów gospodarczych** stosowało w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne/. W obiektach tych przeprowadzono **ogółem 61 kontroli**, w trakcie których sprawdzano karty charakterystyki oraz oznakowanie dla losowo wybranych produktów chemicznych. W przypadkach, gdy stosujący posiadali nieprawidłowe karty charakterystyk oraz błędnie oznakowane produkty niebezpieczne kierowano w tej sprawie pisma informujące do właściwych terenowo inspektorów sanitarnych, że producent/dystrybutor z ich terenu wprowadza do obrotu produkty niebezpieczne bez prawidłowych kart i niewłaściwie oznakowane, prosząc o podjęcie działań w tym zakresie i powiadomienie o wynikach kontroli. U **12 stosujących** spotkano **karty charakterystyki niezgodne z obowiązującymi przepisami**, zakwestionowano je **dla 12 produktów**. Natomiast z problemem **niewłaściwego oznakowania zetknięto się w 11 zakładach** pracy, kwestionując je dla **11 produktów** niebezpiecznych. Z problemem **braku kart charakterystyki** u dalszych użytkowników nie spotkano się w roku sprawozdawczym.

Wydano **3 decyzje w zakresie stosowania** substancji i mieszanin chemicznych, które zawierały **4 nakazy**. Uchybienia w zakresie substancji i mieszanin chemicznych związane były z brakiem spisu stosowanych chemikaliów, brakiem instrukcji bezpiecznego stosowania produktów chemicznych oraz brakiem pomiarów czynników chemicznych w środowisku pracy.

Prekursory w powiecie wrzesińskim

Na terenie działalności PPIS we Wrześni **nie ma producentów** prekursorów kategorii 2 i 3. W 2016r. nie spotkano prekursorów kategorii 3 u żadnego z kontrolowanych dystrybutorów W 11 zakładach pracy stosowano natomiast prekursory kategorii 3 /w tym jeden z nich stosował również prekursor kategorii 2/ wykorzystując je w działalności zawodowej.

W roku 2016 w ramach **nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3 przeprowadzono 11 kontroli**. Ogółem kontakt z prekursorami w 2016 r. miało 120 osób.

W zakresie prekursorów **nie wydano żadnej decyzji** w roku 2016.

Produkty biobójcze w powiecie wrzesińskim

Na terenie powiatu wrzesińskiego jest **1 podmiot będący producentem i jednocześnie dystrybutorem produktów biobójczych** /odpowiedzialny za pierwsze wprowadzenie/. Są to impregnaty do drewna. Dla wszystkich produktów biobójczych zakład uzyskał decyzje z Ministerstwa Zdrowia pozwalające na obrót tymi produktami. Posiada on również prawidłowe karty charakterystyki dla tych preparatów oraz zapewnia właściwe ich oznakowanie, zgodne i spójne z kartą charakterystyki. **Podmiot ten skontrolowano w 2016 r.**

Ponadto na terenie powiatu wrzesińskiego skontrolowano **1 podmiot**, który wprowadzał do obrotu w 2016 r. produkty biobójcze; nie był on podmiotem, który jako pierwsze wprowadzał do obrotu produkt biobójczy. **Ogółem w ewidencji jest w powiecie wrzesińskim 12 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego, zaś kontrolą w 2016 r. objęto 2 z nich.**

Stosowanie produktów biobójczych w 2016 roku w działalności zawodowej stwierdzono w **15 zakładach pracy**. Wykorzystywane były one do dezynfekcji urządzeń, maszyn i pomieszczeń pracy.

Ogółem w 2016 r. w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi (produkcja, dystrybucja, stosowanie) przeprowadzono **17 kontroli /w tym 2 dot. dystrybucji oraz 15 stosujących/**.

Kontakt z produktami biobójczymi w 2016 r. **miały 173 osoby** (w tym: 22 osoby w dystrybucji oraz 151 osób stosowały je w działalności zawodowej).

W zakresie produktów biobójczych **nie wydano żadnej decyzji** w roku 2016.

Czynniki biologiczne w powiecie wrzesińskim

W ewidencji PSSE -Września są **63 zakłady pracy**, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W roku 2016 **objęto kontrolą w zakresie szkodliwych czynników biologicznych 22 obiekty** . Wśród tych obiektów było:

-10 zakładów produkujących żywność (m. in.: piekarnie, masarnie, młyny, browar,)

•3 zakłady przemysłu drzewnego

•3 zakłady rolne /rolnicze spółdzielnie, gospodarstwa rolne/

•2 zakłady /podmioty medyczne/

•1 zakład / gospodarka odpadami/

•2 zakłady /baseny/

•1 zakład /przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji– gospodarka ściekami/.

W w/w obiektach przeprowadzono **22 kontrole** , które wykazały, że ogółem w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi **w roku 2016 pracowało 300 osób**, w tym: wszyscy oni mieli kontakt z 2 grupą zagrożenia czynnikami biologicznymi (stwierdzono to w 22 zakładach) , spośród nich dla **36 osób** mogło dojść do zawodowego kontaktu również z 3 grupą zagrożenia(dot. 4 zakładów pracy).

Kontrole przeprowadzone w tych obiektach wykazały, że:

Pracodawcy starają się organizować procesy pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub przynajmniej zminimalizowanie uwalniania się szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy. W przypadku kontaktu z czynnikami biologicznymi III grupy zagrożenia prowadzone są rejestry prac oraz rejestry pracowników narażonych na działanie tych czynników. Rejestry te zawierają informacje wymagane obecnie obowiązującymi przepisami prawnymi.

Pracownicy są systematycznie szkoleni w zakresie bezpiecznej pracy ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Są zobowiązani do stosowania opracowanych i wdrożonych procedur bezpiecznego postępowania z czynnikami biologicznymi, dzięki którym m.in. zapewnia się właściwe warunki zbierania i usuwania odpadów; właściwą dezynfekcję sprzętu, narzędzi, powierzchni blatów roboczych i pomieszczeń pracy; zapewnia się właściwe postępowanie w razie awarii lub wypadku związanego z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego oraz narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 zagrożenia. Jak do tej pory nie odnotowano w tych obiektach przypadku awarii w związku z uwolnieniem się do środowiska czynnika biologicznego.

Pracownikom zapewnia się odpowiednie środki ochrony indywidualnej, które stosują podczas wykonywanej pracy (odzież i obuwie robocze , ochrony układu oddechowego, rękawice ochronne). Zapewnia się również bezpieczne warunki niszczenia odzieży i środków ochrony indywidualnej / opracowane i stosowane procedury postępowania /. Wykonywane są na bieżąco badania lekarskie wstępne, okresowe i kontrolne, w których uwzględnia się narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne. Jako profilaktykę, niektóre zakłady stosują szczepienia ochronne, np. przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, przeciwko tężcowi itp.

W roku sprawozdawczym w żadnym /załącznik nr 1 kol. 15/ z kontrolowanych obiektów nie stwierdzono uchybień w zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi, wobec czego nie wydano żadnej decyzji dotyczącej czynników biologicznych.

Choroby zawodowe spowodowane czynnikami biologicznymi:

W roku 2016 nie odnotowano choroby zawodowej spowodowanej występowaniem w środowisku pracy szkodliwego czynnika biologicznego.

•Choroby zawodowe w powiecie wrzesińskim

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrześni w roku 2016 wpłynęło 6 orzeczeń lekarskich o rozpoznaniu choroby zawodowej oraz 3 orzeczenia o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej. W związku z tym wydano w 2016 r. 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (1 dot. poz. 6; 4 poz.15 oraz 1 poz.20 z wykazu chorób zawodowych) oraz 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (2 dot. poz. 15 oraz 1 poz. 20 wykazu chorób).

Przed wydaniem decyzji w przedmiocie choroby zawodowej przeprowadzono postępowania wyjaśniające, będące uzupełnieniem do przesłanej wcześniej dokumentacji pacjenta i oceny narażenia zawodowego. Porównanie liczby chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie w okresie trzech najbliższych lat obrazuje poniższa tabela.

Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie wrzesińskim w latach 2014-2016

Numer choroby zawodowej	2014 r.	2015 r.	2016 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków	Liczba przypadków
1			
2			
3			
4			
5			
6	1		1
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15	3		4
16			
17			
18	2		
19			
20			1
21			
22			
23			
24			
25			
26			
Razem:	6	0	6

Z niniejszej tabeli wynika, że w 2016 r. liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie wrzesińskim w porównaniu z rokiem ubiegłym zdecydowanie wzrosła.

W 2016 r. na terenie powiatu wrzesińskiego nie stwierdzono żadnego przypadku choroby zawodowej z poz. 26 wykazu chorób „Choroby zakaźne lub pasożytnicze”. Sytuacja taka utrzymuje się już od wielu lat.

Nadzór nad środkami zastępczymi

W okresie 2016 roku nie stwierdzono w powiecie podmiotów handlujących środkami zastępczymi.

W związku z prowadzonym nadzorem nad środkami zastępczymi inspekcja sanitarna we Wrześni podejmuje działania profilaktyczne, oświatowo-informacyjne w następujących formach:

* Na stronie internetowej PSSE we Wrześni dostępne są materiały edukacyjne dotyczące tematyki środków zastępczych – między innymi.: e- poradnik: „ Profilaktyka uzależnień w szkole”, projekt scenariusza zajęć z dziećmi „ Nowe zagrożenie – Dopalamce” oraz ulotki informacyjne: „Idź po rozum do głowy, wyhamuj w porę” i „Dopalamce wypalają”

* Szkolenia - w 2016 r. dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem zagrożeniom społecznym, profilaktyką wśród dzieci i młodzieży w różnego typu placówkach odbyło się szkolenie „Dopalamce czym są i jak działają?”

Szkolenia dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod nazwą: „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia”, których celem było podniesienie poziomu wiedzy w zakresie substancji psychoaktywnych (dopalamce, narkotyki, alkohol) oraz szkolenie „Wiem nie biorę. Jestem bezpieczny!”

* Inne formy - prowadzono wśród młodzieży ponadgimnazjalnej badania ankietowe pt. „Młodzież a dopalamce – postawy i zachowania” oraz odbyła się debata społeczna „Uzależnienia – dopalamce”. Zorganizowano także **spotkanie edukacyjne dotyczące zagrożeń związanych z „dopalamcami”, którego uczestnikami byli uczniowie szkół gimnazjalnych. Odbył się również w powiecie wrzesińskim konkurs plastyczny „Stop dopalamcom” .**

* Dystrybucja materiałów edukacyjnych oraz oświatowo – zdrowotnych

Promocja Zdrowia w zakładach pracy

Realizacja tego zagadnienia w 2016 r. przebiegała w sposób następujący:

W ramach kontynuacji krajowego programu „*Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu*” zbieraliśmy jak co roku od zakładów pracy dane dotyczące przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, wypełniając kwestionariusz . Co miesiąc analiza ww.

kwestionariuszy była przesyłana do HP WSSE - Poznań /zgodnie z poleceniem PWIS w Poznaniu/. Ogółem wypełniono niniejsze kwestionariusze w 70 zakładach pracy, we wszystkich zakładach obowiązywał całkowity zakaz palenia, lub też pali się w wyznaczonych miejscach /z reguły na zewnątrz zakładu pracy/.

- *Przekazywanie pracodawcom materiałów dydaktyczno – oświatowych zachęcających do wdrażania polityki prozdrowotnej.*

Realizacja polegała na pozostawianiu pracodawcom podczas kontroli sanitarnych materiałów dydaktycznych zachęcając tym samym do rozpropagowania ich wśród swoich pracowników podkreślając, że zdrowie to podstawowy warunek dobrego życia, dający w efekcie lepsze funkcjonowanie pracowników w życiu zawodowym.

Prowadzono działania w ramach Wielkopolskiej Strategii Ograniczania Zagrożeń Zawodowych w latach 2013 -2020 w zakresie ograniczania zagrożeń zawodowych w przetwórstwie przemysłowym w wybranych zakładach pracy w powiecie wrzesińskim.

W trakcie spotkań poruszano problematykę zagrożeń pracowników czynnikami szkodliwymi dla zdrowia występującymi w ich środowisku pracy oraz omówiono zasady bezpiecznego stosowania substancji lub mieszanin niebezpiecznych na stanowiskach pracy. Przekazano pracownikom ogólną wiedzę w sprawie zagrożeń chemikaliami i ich bezpiecznym stosowaniem. Dyskutowano w kwestii jak można bezpiecznie stosować chemikalia na stanowiskach pracy. W trakcie szkolenia każdy z uczestników otrzymał ulotkę „Bezpieczne stosowanie produktów chemicznych”. Pracownicy bardzo czynnie brali udział w dyskusji związanej z oceną higieniczną ich stanowisk pracy oraz wspólnie dyskutowano na temat poszukiwania metod ograniczania występujących zagrożeń zawodowych. W ramach tej strategii w 2016 r. prowadzono z pomocą pionu Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE we Wrześni także działania w placówkach oświatowych pozostawiając im film pt. „Jak zachować głos”. Płyte z filmem dostarczono 25 podmiotom w powiecie wrzesińskim.

W dalszym ciągu stoimy na stanowisku, że brakuje materiałów dotyczących „Promocji Zdrowia” konkretnie w zakładach pracy, na stanowiskach pracy. Zapewne materiały takie byłyby wspianymi wskazówkami zarówno dla pracodawców jak i pracowników w zakresie jak należy pracować, żeby efekty pracy były jak najlepsze przy jednoczesnym realizowaniu zdrowego stylu życia.

Podczas kontroli w zakładach pracy prowadzone są w dalszym ciągu rozmowy zachęcające pracodawców do wdrażania właściwych działań mających na celu ochronę zdrowia pracowników i zagwarantowanie bezpieczeństwa pracy drogą eliminacji lub przynajmniej

minimalizacji ryzyka zawodowego. Udaje się zaobserwować widoczne efekty w tym zakresie w niektórych zakładach pracy. Pracodawcy coraz częściej szukają nowych rozwiązań i możliwości minimalizowania zagrożeń w swoim środowisku pracy.

VII. WNIOSKI

- Nastąpił wzrost w przypadku liczby stwierdzanych chorób zawodowych w powiecie wrzesińskim.
- Z ewidencji narażonych prowadzonej w formie monitoringu wynika, że ogólna liczba narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w powiecie wrzesińskim w porównaniu z rokiem poprzednim utrzymała się na podobnym poziomie.
- Pracodawcy starają się organizować procesy pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub przynajmniej zminimalizowanie uwalniania się szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy.
- Nadal brak w powiecie osób narażonych na czynniki rakotwórcze.
Pracodawcy ograniczają do niezbędnego minimum liczbę pracowników mających kontakt/eksponowanych/ z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi.
- Brak w dostatecznej ilości materiałów edukacyjnych dotyczących „Promocji Zdrowia” w zakładach pracy - na stanowiskach pracy.

**Ocena Stanu Sanitarnego w zakresie
Higieny Dzieci i Młodzieży**

26. Liczba placówek pod nadzorem (ogółem): 109 ,

w tym: 65 placówek stałych, 44 placówki wypoczynku dzieci i młodzieży.

–Ogólna liczba przeprowadzonych kontroli: 160

* 134 kontrole placówek stałych w tym :

- 9 kontroli w żłobkach,
- 41 kontroli w przedszkolach,
- 26 kontrole w szkołach podstawowych,
- 7 kontroli w gimnazjach,
- 43 kontrole w zespołach szkół,
- 1 kontrola w centrum szkolenia zawodowego,
- 4 kontrole w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego
- 1 kontrola w placówce wychowania pozaszkolnego
- 2 kontrole w placówkach innych (szkole językowej i szkole muzycznej)

* **kontrole placówek wypoczynku:** 4 kontrole w trakcie trwania wypoczynku zimowego i 22 kontrole w trakcie trwania wypoczynku letniego;

* udział w 5 odbiorach obiektów nauczania i wychowania wspólnie z Oddziałem Nadzoru Sanitarnego oraz w 4 kontrolach sanitarnych obiektów pod nadzorem pionu Higieny Komunalnej

3. Liczba załatwionych interwencji: 0

4. Liczba zamknięć: 0

5. Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek:

Rodzaj placówki	Liczba placówek								
	nowo od- danych w nowych obiektach	nowo otwartych w obiektach istniejących	zlikwidow- anych	po remontach general- nych	z nowo od- danymi obiektami sportowymi	z moder- nizowa- nymi blokami sporto- wymi	z nowo otwartymi blokami żywienia	z moder- nizowanymi blokami żywienia	
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	
Żłobki	<i>01</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedszkola	<i>02</i>	0	0	0	0	0	0	1	0
Szk. Podst.	<i>03</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Gimnazja	<i>04</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Licea	<i>05</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Technika	<i>06</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Zas. Szk. Zaw.	<i>07</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespoły szkół	<i>08</i>	0	0	0	0	0	0	1	0
Szk. Wyższe	<i>09</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe placówki	<i>10</i>	0	1	1	0	0	0	0	0
OGÓLEM	<i>11</i>	0	1	1	0	0	0	2	0

Uwagi:

1 placówka przedszkolna i 1 szkoła podstawowa funkcjonujące oddzielnie weszły w skład powstałego 1 zespołu szkół (nie ujęto w tabeli- placówka funkcjonuje w tym samym obiekcie co przedszkole i szkoła podstawowa – brak zmian w infrastrukturze),

ad.wiersz 10 kol. 3 – w 2016r. została zlikwidowana 1 szkoła policealna

ad.wiersz 10 kol. 2 – w obiekcie zlikwidowanej szkoły policealnej powstała placówka centrum kształcenia zawodowego;

ad kolumna 7- ujęto 2 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego w systemie cateringowym (miejsce wydawania posiłków w placówkach).

Poniżej przedstawione są wybrane obiekty, będące pod nadzorem pionu higieny dzieci i młodzieży.

„Akademia Smerfa” Prywatny Żłobek Maria Jędraszak- Owczarzak rozszerzył swoją działalność w zaadoptowanym obiekcie przy ul. Zielonogórskiej 5a we Wrześni (nie ujęto obiektu w tab. w pkt. 6, ponieważ liczba żłobków nie uległa zmianie)

Szkolne Schronisko Wycieczkowe w Nekielce, ul. Wilcza 9, 62-330 Nekla

6. Charakterystyka placówek

Uwarunkowania techniczne obiektów w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległy zmianie. Wszystkie objęte nadzorem placówki stałe w powiecie wrzesińskim posiadają podłączenie do **wodociągów miejskich lub gminnych**. Wszystkie placówki posiadają dostęp do bieżącej, ciepłej wody w sanitariatach. Standardy dostępności do urządzeń

sanitarnych są zachowane. W tej kwestii brano pod uwagę najliczniejszą liczbę uczniów/dzieci przebywających jednocześnie w placówkach. **Podłączenie do sieci kanalizacyjnej** posiada 38 placówek, 21 placówek wyposażonych jest w **szambo**, natomiast 6 placówek posiada **przydomowe oczyszczalnie ścieków**.

Nadzorowane w powiecie wrzesińskim placówki nauczania i wychowania **nie posiadają ustępów zewnętrznych**.

Nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do pełnionej funkcji oraz nie stwierdzono uchybień dotyczących czystości i porządku w objętych nadzorem obiektach.

W porównaniu z rokiem 2015 liczba budynków wymagających przeprowadzenia remontów w poszczególnych pomieszczeniach oraz na terenie obiektów w 2016r. uległa nieznacznemu zmniejszeniu. W roku 2015 częściowego remontu wymagało 9 obiektów, natomiast w roku 2016 – 7 obiektów.

W porównaniu z 2015r.w 2016r.:

Poprawiono: stan sanitarno-higieniczny sanitariatów (1 przedszkole), stan techniczny schodów wewnętrznych (1 zespół szkół) stan sanitarno-higieniczny nawierzchni podłóg, wyposażono grzejniki w osłony (1 zespół szkół, 1 szkoła podstawowa), stan sanitarno-techniczny ciągu komunikacyjnego (1 zespół szkół).

Wydane decyzje merytoryczne w 2016r. dotyczyły:

- stanu sanitarno-higienicznego sali gimnastycznej,
- stanu sanitarno- higienicznego zaplecza sanitarnego w bloku sportowym,
- stanu sanitarno-higienicznego ciągów komunikacyjnych;
- stanu sanitarno-technicznego stolarki drzwiowej,
- stanu technicznego schodów zewnętrznych,
- stanu technicznego tarasów,
- stanu technicznego placu rekreacyjnego i drogi dojazdowej.

W miesiącach zimowych uczniowie korzystają na zajęciach w-f z lodowiska na terenie basenu odkrytego we Wrześni. W 1 zespole szkół oraz w centrum szkolenia zawodowego program zajęć nie obejmuje zajęć wychowania fizycznego dlatego warunki do prowadzenia w-f są zbędne. Dostęp do bieżącej wody z wodociągów nie uległ zmianie.

Urządzenia ustępowe we wszystkich kontrolowanych placówkach znajdują się wewnątrz obiektów. Sanitariaty w placówkach wyposażone są w bieżącą ciepłą i zimną wodę.

•Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

*Ocena dostosowania mebli szkolnych/przedszkolnych do wzrostu uczniów/przedszkolaków.

Placówka /typy szkół	Liczba uczniów objętych badaniem/ sprawdzeniem uczniów/przedszkolaków				Liczba uczniów korzystających z niewłaściwych stanowisk			
	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.
Rok								
Przedszkola	545	1115	507	123	0	0	0	0
Szkoły podstawowe	308	542	38	38	17	0	0	0
Gimnazja	0	0	0	58	0	0	0	0
Zespoły Szkół Ogólnokształcących								
:	181	312	38	61	0	0	0	0
- przedszkola	200	37	416	182	0	0	0	0
- szkoły podstawowe	-	-	142	47	0	0	0	0
- gimnazja								

Porównanie dostosowania mebli szkolnych / przedszkolnych do wzrostu uczniów /przedszkolaków w latach 2013 – 2016.

W roku 2016, podobnie jak w poprzednich latach, dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii oceniono pozytywnie. Wychowawcy badanych grup/oddziałów sporządzają co najmniej 1 raz w roku szkolnym imienne listy dzieci/uczniów z wyróżnionym wzrostem i przypisanym numerem/kolorem stanowisk, z których powinni korzystać.

W salach zajęć, w których brak do tej pory stołów i krzeseł z certyfikatami zamieszcza się właściwe oznakowania (kolory, numery) na meblach zgodnie z wymaganą Polską Normą dot. wymiarów funkcjonalnych mebli. Umożliwia to uczniom prawidłowy dobór stanowisk pracy podczas zajęć.

* Ocena higieniczna rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach:

ROK	Liczba oddziałów objętych oceną	A. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie*:		B. Stwierdzono nieuwzględnienie zaleceń w zakresie*:			
		równomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia		C	D	E	F
		A	B	C	D	E	F
		zajęcia nie rozpoczynają się o stałej porze	różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia wynosi więcej niż 1 godzina	Nie uwzględniono w każdym dniu zajęć z elementami ruchu	Przestrzegani a limitu godzin w danym dniu	zdwojenie godzin danego przedmiotu więcej niż 1 raz w tygodniu i/lub zdwojenie godzin lekcji w ciągu dnia pracy ucznia z 2 lub więcej przedmiotów	przerwy międzylekcyjne 5 minutowe i/lub brak przerw 20 minutowej lub 2 przerw 15 minutowych
2013	146	0	10	17	1	0	4
2014	124	0	3	30	0	0	12
2015	182	2	29	7	4	0	11
2016	173	0	2	8	6	0	12

Porównawcze zestawienie stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych zakresach w oddziałach w latach 2014-2016.

Uwaga: w tabeli podano liczbę oddziałów, w których stwierdzono nieprawidłowości w podanym zakresie.

Najczęściej występującą nieprawidłowością w poddanych ocenie rozkładach zajęć lekcyjnych w 2016r. jest **nieuwzględnienie potrzeby różnorodności zajęć w każdym dniu (kol. C) oraz zachowania przerw międzylekcyjnych (kol. F)**. W porównaniu z poprzednim rokiem uwzględniano potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia (kol.B). Występowanie przerw 5 minutowych dyrektorzy szkół tłumaczą dowozami uczniów do szkół. Ocenione rozkłady zajęć lekcyjnych uwzględniają potrzebę niełączenia w kilkugodzinne bloki zajęć z tego samego przedmiotu, zajęcia rozpoczynają się o stałej porze.

W większości placówek szkolnych zajęcia lekcyjne odbywają się w trybie jednozmianowym, dwuzmianowość istnieje głównie w placówkach miejskich.

Uczniowie szkół wiejskich w zdecydowanej większości dowożeni są autobusami.

W ramach realizacji przedsięwzięcia zaplanowanego na rok 2016r. w 2 placówkach dokonano oceny dostosowania plecaków/tornistrów szkolnych do wagi uczniów. Pomiarami objęto 286 uczniów gimnazjum. Badania wykazały, że w dniu pomiarów waga plecaków 280 uczniów nie przekraczała 15% ich masy ciała (w tym waga plecaków 230 uczniów nie przekraczała 10% ich masy), u 6 uczniów plecaki były zbyt ciężkie. Uczniowie we wszystkich szkołach mają możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych w salach zajęć.

Dyrektorzy szkół podstawowych w trosce o prawidłową postawę uczniów podczas zajęć również przeprowadzają akcje pomiarów wagi plecaków (wyniki przedstawiali podczas kontroli sanitarnych). Uczulają także rodziców, aby codziennie sprawdzali zawartość plecaków swoich dzieci.

Podczas prowadzonych kontroli sanitarnych w placówkach przeprowadzono pomiary temperatury w salach zajęć. Pomiarami objęto 48 placówek (191 pomieszczeń). Do pomiarów używano termometru elektronicznego. Stwierdzono, że w objętych pomiarami pomieszczeniach zapewniano odpowiednią temperaturę. Temperatura pomieszczeń jest na bieżąco monitorowana przez nauczycieli (w salach lekcyjnych umieszczone są termometry).

•Dodatkowe, **istotne** informacje, dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych

- * w szkołach zapewnione są miejsca na podręczniki i przybory szkolne w postaci półek i indywidualnych szafek;
- * zagęszczenie uczniów w salach zajęć w szkołach nie budzi zastrzeżeń, ławki szkolne w klasach ustawione są w odpowiedniej odległości od tablicy, zachowane są również odległości między stanowiskami pracy uczniów w pracowniach komputerowych;
- * sanitariaty są wyposażone w środki higieniczne: papier toaletowy, mydło w dozownikach oraz ręczniki papierowe lub suszarki do rąk;
- * w zakresie systemu wentylacyjnego pomieszczeń placówek nauczania i wychowania stwierdza się, iż starsze budynki szkolne, oddane do użytku przed 1980r. nie są w pełni wyposażone w system wentylacyjny. Rozwiązanie stanowią zamontowane w oknach wentylatory jak i wietrzenie podczas przerw pomieszczeń poprzez uchylanie okien;
- * w zakresie stanu umeblowania i posiadanego sprzętu sportowego stwierdza się, że placówki nauczania i wychowania sukcesywnie są wyposażane w stoły, krzesła oraz sprzęt sportowy posiadające odpowiednie certyfikaty i atesty;
- * na terenie placówek stosowane są znaki zakazu wstępu zwierząt, tereny są ogrodzone;
- * place zabaw są utrzymane w należyтым stanie sanitarno - technicznym, nie wszystkie są jednak wyposażone w urządzenia posiadające odpowiednie oznakowanie;
- * uczniowie większości szkół otrzymują ciepłe posiłki oraz napoje, uczniowie klas I-III szkół podstawowych otrzymują owoce i warzywa;
- * wszystkie będące pod nadzorem szkoły podstawowe zapewniają uczniom zajęcia w świetlicach, świetlice stanowią osobne sale i sale dydaktyczne; uczniowie najczęściej

korzystają z zajęć świetlicowych po lekcjach w oczekiwaniu na autobus, zajęcia odbywają się również na terenach sportowo-rekreacyjnych obiektów szkolnych;

- * we wszystkich skontrolowanych placówkach istnieje całkowity zakaz palenia tytoniu - zakaz ten jest przestrzegany;
- * odzież wierzchnią uczniowie mają możliwość pozostawiać:
  - w szatni ogólnej,
  - w szafkach usytuowanych na korytarzach,
  - na wieszakach na korytarzach,
  - na wieszakach w salach zajęć /w szkole policealnej - dotyczy osób dorosłych/.
- * na terenie 1 z zespołów szkół trwa budowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem szatniowo - sanitarnym.

•Inne informacje o podjętych działaniach i przedsięwzięciach pionu Higieny Dzieci i Młodzieży

W roku 2016 podejmowano współpracę z komórkami merytorycznymi PSSE we Wrześni oraz z samorządami gmin. Do publicznej wiadomości za pośrednictwem internetu oraz lokalnej prasy przekazywano informacje nt. działalności w zakresie higieny dzieci i młodzieży. Dzięki zamieszczanym artykułom wzrosła świadomość społeczności lokalnej z zakresu podejmowanych tematów w 2016r.

Podejmowane działania w zakresie promocji zdrowia oraz inne przedsięwzięcia

- W ramach ogólnopolskiego Programu Ograniczania Następstw Palenia Tytoniu podczas prowadzonych kontroli wypełniano kwestionariusze do oceny przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 09.11.1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych /Dz. U. 2015 r., poz. 298 z późn zm./
- W trosce o prawidłową postawę w wybranych placówkach dokonano pomiarów wagi plecaków oraz wagi ciała uczniów i przekazywano materiały dot. prawidłowej wagi plecaków.

Krótkie podsumowanie – wnioski.

W roku 2016 kontrolą objęto wszystkie będące pod nadzorem placówek stałe i 59 % placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Stan sanitarno - higieniczny i techniczny obiektów sukcesywnie ulega poprawie. Placówki sezonowe nie budziły zastrzeżeń pod względem sanitarno-higienicznym. Na terenie powiatu wrzesińskiego nie stwierdzono placówek wypoczynku działających bez zgłoszenia do kuratorium oświaty. Współpraca z dyrekcjami placówek oraz innymi pionami PSSE w dalszym ciągu oceniana jest pozytywnie. Dyrekcje i właściciele placówek otwierając działalność konsultują się z pracownikami PSSE w sprawie wymogów higieniczno-sanitarnych i technicznych.

W kontrolowanych placówkach czystość bieżąca jest zachowana.

W roku 2016r. z zakresu higieny dzieci i młodzieży wyegzekwowano 5 decyzji administracyjnych - są to decyzje wydane w latach ubiegłych. Dyrekcje placówek miarę możliwości finansowych realizują nakazy zawarte w decyzjach administracyjnych.

Ocena stanu sanitarnego w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Profilaktyka HIV/AIDS Celem programu jest uświadomienie, że zagrożenie HIV dotyczy każdego człowieka, odniesienie możliwości zakażenia wirusem HIV do samego siebie i partnera. Działania skierowane były do szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz społeczności lokalnej.

Działania podjęte na terenie powiatu wrzesińskiego w ramach profilaktyki HIV/AIDS:

✓ Akcja „Bezpieczne Walentynki” pod hasłem „Mój Walenty jest the best, idzie ze mną zrobić test”.

W ramach realizacji działań przekazano informacje i załozenia do szkół gimnazjalnych – 15 placówek 100% i szkół ponadgimnazjalnych – 5 placówek 100%. W placówkach zorganizowano gazetki tematyczne i zajęcia tematyczne (brak danych liczbowych działań). Przekazano informację o akcji do lokalnych mediów. Ukazało się: „Przegląd Powiatowy” – nakład 9000; portal „nowawrzesnia.pl” <http://nowawrzesnia.pl/index.php/aktualnosci/item/2780-profilaktyczna-akcja-moj-walenty-jest-the-best>; udzielono wywiadu do radio Września i ukazała się informacja <http://radio-wrzesnia.pl/2016/02/02/walentynki-coraz-blizej-sanepid-przypomina-o-badaniach/> Na holu PSSE we Wrześni zorganizowano gazetkę tematyczną ok 600 petentów. Pracownik OZ 14 spotkań edukacyjnych – 470 os. (uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej - 329 os. oraz szkoły gimnazjalnej – 141 os.) Uczestnicy spotkań otrzymali materiały edukacyjne.

✓ Międzygimnazjalny konkurs wiedzy o AIDS. 11 marca 2016 roku odbył się w Zespole Szkół nr 1 we Wrześni XVI Międzygimnazjalny Konkurs Wiedzy o AIDS. Wzięło w nim udział W etapie powiatowym wzięło udział 16 uczniów z 8 gimnazjów powiatu wrzesińskiego.

Uczniowie mieli za zadanie napisać test, w którym znajdowały się pytania zamknięte i otwarte dotyczące profilaktyki HIV/AIDS. Organizatorami konkursu byli: Zarząd Oddziału Rejonowego PCK we Wrześni, Zespół Szkół nr 1 we Wrześni i Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna we Wrześni,. W trakcie sprawdzania prac przez komisję młodzież obejrzała film: „Miało być inaczej”, „Życ z HIV”.

Laureatami etapu powiatowego po dogrywce pisemnej są: I miejsce – Grzegorska Paulina (Zespół Szkół nr 1 we Wrześni), II miejsce – Krawczyk Weronika (Zespół Szkół w Nowym Folwarku), III miejsce - Julianna Szulc (Zespół Szkół nr 1 we Wrześni).

Ponadto przyznano jeszcze dwa wyróżnienia: Adam Miczuga (Zespół Szkół Społecznych w Grzybowie), Wiktoria Bartczak (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pyzdrach). Wszystkim serdecznie gratulujemy.

Laureatki

- ✓ Szkolenie Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - kontra HIV. Szkolenie zostało zorganizowane we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni, Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni, Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej w Poznaniu Oddział Terenowy. Jego celem było podniesienie poziomu wiedzy w zakresie HIV i AIDS wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. W szkoleniu brało 22 uczniów klas I w dniu 10.05.2016. Celem szkolenia było: przekazanie aktualnej wiedzy na temat HIV/AIDS; nabycie przez uczniów umiejętności dokonywania świadomych decyzji zmniejszających ryzyko zakażenia wirusem HIV i szerzenia STD (chorób przenoszonych drogą płciową); ukształtowanie właściwych postaw wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS; wzbudzenie zainteresowania własnym zdrowiem, odpowiedzialności za zdrowie partnera; wskazanie miejsc, gdzie można uzyskać pomoc, poradnictwo i opiekę medyczną.

Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - kontra HIV

- ✓ Konkurs „Nie daj szansy AIDS”. Konkurs został ogłoszony jako jedno z działań w ramach profilaktyki HIV/AIDS wynikającej z Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na lata

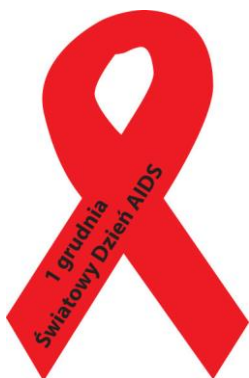
2012-2016 województwa wielkopolskiego. Konkurs skierowany było do uczniów klas I-III szkół gimnazjalnych. Zadanie konkursowe polegało na wykonaniu przez uczniów filmu pod tytułem „Krótki film o HIV”. Celem konkursu było zwrócenie uwagi na zależności pomiędzy ryzykiem zakażenia HIV a używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych „dopalaczy”. W etapie powiatowym oceniane były 4 prace. Zwyciężył film drużyny z Zespołu Szkół w Orzechowie (Patrycja Bartylak, Anna Wawrzyniak, Kalina Staszak). Praca reprezentowała powiat w etapie wojewódzkim gdzie zdobyła drugie miejsce.

27. Konkurs „Olimpiada wiedzy o AIDS”. W dniu 08 grudnia 2016 roku w Zespole Szkół Politechnicznych we Wrześni odbył się po raz 5. etap powiatowy. Olimpiada skierowana była do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych. Organizatorami byli: Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna oraz Starostwo Powiatowe we Wrześni. Składała się z 2 etapów (szkolny i powiatowy). W olimpiadzie poprzedzonej etapem szkolnym wzięło udział 20 uczniów z 4 szkół z terenu powiatu wrzesińskiego. Uczniowie mieli za zadanie napisać test, w którym znajdowały się pytania zamknięte i otwarte dotyczące profilaktyki HIV/AIDS. W trakcie sprawdzania prac przez komisję młodzież obejrzała film: „Miało być inaczej”, „Żyć z HIV”. Olimpiadę zakończono spotem z kampanii „HIVokryzja”. Laureatami etapu powiatowego są: I miejsce: Dominika Stawska – Zespół Szkół Politechnicznych we Wrześni, II miejsce: Julia Grodzka – Liceum Ogólnokształcące we Wrześni, III miejsce: Mateusz Kubiak – Zespół Szkół Politechnicznych we Wrześni. Wszystkim serdecznie gratulujemy.

Uczestnicy, opiekunowie i komisja „Olimpiady Wiedzy o AIDS”

- ✓ Światowy Dzień AIDS. W ramach obchodów Światowego Dnia AIDS w szkołach ponadgimnazjalnych w pierwszym tygodniu grudnia odbyła się akcja „Czerwona kokardka”. Akcja polegała na przypinaniu uczniom, pracownikom szkół ponadgimnazjalnych powiatu wrzesińskiego czerwonych kokardek. Działaniem zostało objętych – 2500 osób. Materiały (wstążkę i szpilki) zakupiono ze środków ze Starostwa Powiatowego. Akcją w placówkach przeprowadzały panie pielęgniarki wraz z koordynatorami wychowania zdrowotnego i pedagogami szkolnymi oraz Młodzieżowymi Liderami Zdrowia. Przy okazji akcji zostały w szkołach zorganizowane gazetki ścienne informacyjne, audycje przez radiowęzeł oraz nagłośniono działania w lokalnych mediach.

Ponadto: do szkół gimnazjalnych – 15 - 100% i ponadgimnazjalnych – 5 – 100% przesłano informację nt. założeń, idei, działań proponowanych do placówek. Placówki wykonywały plakaty, odbyły się pogadanki,

prelekcje, zorganizowano gazetki ściennie, odbywały się etapy szkolne konkursu wiedzy o HIV/AIDS. Zamieszczono informację na stronie internetowej PSSE we Wrześni oraz stworzono w PSSE we Wrześni gazetkę ścienną dot. profilaktyki HIV/AIDS, założeń i idei Światowego Dnia AIDS wraz z wykazem PKD.

Trzymaj Formę” Program realizowany jest we współpracy ze Stowarzyszeniem "Polska Federacja Producentów Żywności". Dotyczy on zbilansowanej diety i aktywności fizycznej. Adresowany jest do uczniów klas I-III szkół gimnazjalnych, uczniów klas V-VI szkół podstawowych oraz ich rodziców. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2015/2016 programem zostało objętych na terenie powiatu wrzesińskiego 15 szkół gimnazjalnych – 94% i 24 szkoły podstawowe – 100%, objęto łącznie 3222 uczniów. Placówki otrzymały materiały edukacyjne tj. poradniki dla nauczycieli, broszury dla uczniów, ulotki dla rodziców, plakaty.

Przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej we Wrześni dodatkowo w ramach programu poprowadził: zajęcia edukacyjne dla uczniów szkoły podstawowej (SSP nr 1 we Wrześni, SSP w Chwalibogowie) – 66 os. dla rodziców – 10 osób – 1 spotkanie oraz opracowano konkurencje w turnieju Zachowaj trzeźwy umysł, w którym wzięło udział 30 osób. W ramach monitoringu programu przeprowadzono ocenę programu w placówkach: w gimnazjum 14 – 93 % i szkoła podstawowa 23 – 96 %

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Celem programu jest zmniejszanie zachorowań, inwalidztwa zdrowotnego i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia i oddechowego, nowotwory, zdrowie dzieci itp.) poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie); zmniejszenie liczby osób ekspozowanych na szkodliwe czynniki dymu tytoniowego w miejscach publicznych, w miejscu pracy, także w barach i restauracjach; zmniejszenie zawartości toksycznych substancji w

papierosach sprzedawanych na polskim rynku.

Działania w ramach programu na terenie powiatu wrzesińskiego:

-Programy edukacyjne:

✓ „Czyste powietrze wokół nas” Celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Program skierowany jest dla dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli i do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obejmuje również rodziców dzieci oraz pracowników przedszkoli i szkół podstawowych.

Na terenie powiatu wrzesińskiego w roku szkolnym 2015/2016 programem zostało

objętych 35 placówek (13 – przedszkoli - 90 % i w 20 szkół podstawowych w oddziale przedszkolnym – 95 % placówek i placówki z osobami niepełnosprawnymi 2-100%) pod nadzorem OZ gdzie jest odpowiednia grupa wiekowa do przeprowadzenia programu. W programie wzięło udział 1127 uczniów i 936 rodziców.

Dzięki programowi dzieci usystematyzowały swoją wiedzę na temat szkodliwości różnego rodzaju dymów a w szczególności czynnego i biernego palenia tytoniu – wpływ na palacza i otoczenie. Realizacja programu miała również wpływ na wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy; rodzice – otrzymywali listy, brali udział w pogadankach, prelekcjach.

Podczas wizytacji dokonano oceny programu w 33 placówkach – 94%.

• „*Nie pal przy mnie proszę*” Celem programu jest zachęcanie do abstynencji tytoniowej oraz wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności skutecznego radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Program skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Na terenie powiatu wrzesińskiego w roku szkolnym 2015/2016 programem zostało objętych 28 placówek – 100%. W programie wzięło udział 2115 uczniów i 659 rodziców. Program skorelowany jest z podstawą programową oraz jest ciekawą propozycją

uzupełnienia zajęć dydaktyczno – wychowawczych. W przystępny sposób podaje uczniom informacje na temat zdrowia, wpływu czynnego i biernego palenia tytoniu na organizm. Zajęcia kształcą odpowiedzialność za własne zdrowie oraz umiejętność radzenia sobie w sytuacjach szkodliwych. Uczniowie chętnie, kreatywnie i z zaangażowaniem uczestniczyli w zajęciach. Zajęcia przyczyniły się do integracji grupy, uświadomiły dzieciom co same mogą robić, aby uniknąć urazu, zranienia, choroby. Podczas wizytacji dokonano oceny programu w 27 placówkach – 94%.

– „*Znajdź właściwe rozwiązanie*” Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej.

Cele szczegółowe to: zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu. Program skierowany jest do uczniów klas IV-VI szkół podstawowych i I-III szkół gimnazjalnych. Na terenie powiatu wrzesińskiego programem w roku szkolnym 2015/2016 zostało objętych 23

szkół podstawowych – 92% i 11 szkół gimnazjalnych – 68%. Ogółem w programie uczestniczyło 3193 uczniów i 646 rodziców.

Program kształci prozdrowotne zachowania i nawyki społeczności szkolnej. Cieszył się dużym zainteresowaniem uczniów, którzy chętnie pracowali na zajęciach prowadzonymi metodami aktywizującymi. Szczególnym zaangażowaniem cieszyły się zajęcia praktyczne, terenowe, rywalizacja klas, szczególnie na świeżym powietrzu.

W ramach monitoringu programu przeprowadzono ocenę programu w placówkach: w gimnazjum 12 – 92 % i szkoła podstawowa 22 - 92 %

C. Konkurs „Palić nie palić oto jest pytanie”.

W 2016 roku odbyła się XVI edycja konkursu. Celem konkursu było poszerzenie wiedzy uczniów na temat negatywnych skutków palenia tytoniu; promowanie niepalenia; kształtowanie postaw asertywnych wobec osób palących papierosy. Uczniowie klas V szkół podstawowych mieli za zadanie przygotować mem o tematyce antytytoniowej, który zostanie wykorzystany do celów informacyjno - edukacyjnych. W etapu powiatowego wzięło udział 9 prac. Laureaci: I miejsce Dawid Byliński – Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 we Wrześni, II miejsce Roksana Kosmowska – Zespół Szkół w Nowym Folwarku, II miejsce Kacper Kaczmarek – Szkoła Podstawowa w Czeszewie, Wyróżnienie Adam Dekowski – Zespół Szkół nr 1 we Wrześni.

Zwycięska praca

✓ Światowy Dzień bez Tytoniu. W ramach obchodów dnia uświadamiano społeczność nt. szkodliwego wpływu dymu tytoniowego na organizm ludzki. Realizatorami działań w powiecie byli: koordynatorzy wychowania zdrowotnego placówek edukacyjnych, wychowawcy klas, pracownik OZ PSSE we Wrześni.

Działania na terenie powiatu wrzeńskiego prowadzone przez PSSE we Wrześni:

- *Zajęcia edukacyjne dla uczniów.* Zorganizowano i przeprowadzono 6 spotkań edukacyjnych nt. profilaktyki tytoniowej w SSP nr 1 we Wrześni - 125 os. oraz 1 spotkanie w Liceum Ogólnokształcącym we Wrześni – 25 osób uczestniczyło. Podczas zajęć młodzież została zapoznana z: założeniami obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, ze skutkami palenia w aspekcie etycznym, finansowym, prawnym oraz zdrowotnym. Uczniowie szkoły podstawowej w ramach warsztatów wykonywali plakaty zachęcające społeczność by nie palić i promujące 31 maja – ŚDbT - plakaty zostały rozwieszane w szkole, obliczała ile pieniędzy wydajemy paląc papierosy, rozwiązywała krzyżówkę, która podsumowywała zajęcia. Placówkom przekazano materiały edukacyjne.
- *Stoiska informacyjno – edukacyjne.* Zorganizowano 3 stoiska informacyjno – edukacyjne dzięki współpracy z Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni, z porad skorzystało ok 500 osób a w przedsięwzięciach brało udział ok 1555 os. Stoisko zostało zorganizowane podczas akcji „Wrzeński Bieg Rodzinny” (22.05.2016), przy okazji festynu z okazji Dnia

Dziecka, w parku miejskim im. Dzieci Wrzesińskich (01.06.2016) oraz w ramach akcji „Noc Profilaktyki” (01.06.2016). Zarówno dzieci, rodzice jak i dziadkowie otrzymywali informacje nt. skutków czynnego biernego palenia tytoniu i zabierali materiały edukacyjne.

- ✓ Szkolenie Młodzieżowi Liderzy Zdrowia. Szkolenie zostało zorganizowane 11.05.2016 roku we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni i Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni. W szkoleniu brało 28 uczniów klas I szkół gimnazjalnych powiatu wrzesińskiego. Spotkanie było poświęcone tematyce związanej ze tytoniem, skutkami biernego oraz czynnego palenia, metodami jak rzucić palenie i korzyściami z nie palenia. Dla

szkół
zostały

przygotowane pakiety edukacyjne (ulotki, płyta CD). Młodzież po ukończeniu szkolenia otrzymała dyplom potwierdzający posiadanie wiedzy na temat szkodliwego wpływu palenia tytoniu na organizm palacza i jego otoczenia. Spotkanie podzielone było na dwie części (teoretyczną - wykład oraz warsztatową).

Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - tytoń

- „Rzuć palenie razem z nami” O działaniach w ramach kampanii „Rzuć palenie razem z nami”

koordynatorzy wychowania zdrowotnego przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zostali poinformowani pisemnie. W placówkach organizowane były gazetki ściennie i pogadanki. Działania odbywały się głównie w listopadzie. W ramach obchodów kampanii „Rzuć palenie razem z nami” zostały zorganizowane:

- *Gazetka.* Na holu PSSE we Wrześni została zorganizowana gazetka informacyjna nt. kampanii rzuć palenie razem z nami i informacjami nt. biernego, czynnego palenia tytoniu skorzystało ok 100 os.
- *Stoisko edukacyjne* zorganizowano stoisko edukacyjne, gdzie pracownik OZ PSSE we Wrześni udzielał porad, informacji nt. biernego, czynnego palenia tytoniu, zachęcał do rzucenia palenia tytoniu. Rozdawane były materiały edukacyjne. Stoisko zorganizowano w Galerii Karuzela (17.11.2016), wzięło udział 50 osób.
- *Spotkanie edukacyjne* Pracownik OZ PSSE we Wrześni poprowadził 3 spotkania edukacyjnych dla 70 uczniów Zespołu Szkół Politechnicznych we Wrześni. Spotkania były kontynuacją podejmowanych działań w placówce (gazetka, komunikaty przez radiowęzeł). Młodzież została poinformowana, o idei kampanii, sposobach rzucenia palenia. Uczniowie zostali zapoznani z: rodzajem dymu, skąd wziął się tytoń oraz jak wyglądał i jak wygląda papieros oraz skład dymu tytoniowego; skutkach biernego i czynnego palenia tytoniu. i aspektem: zdrowotnym, etycznym, prawnym i finansowym związanymi z paleniem tytoniu. Na stronie internetowej PSSE we Wrześni zaktualizowano informację nt. Światowego Dnia Rzucania Palenia, przekazano informację do lokalnych mediów: prasa, radio, portale internetowe.

- Wyeliminowanie ekspozycji na dym tytoniowy w miejscach pracy. Pracownik OZ PSSE we Wrześni w dniu 16.05.2016 roku przeprowadził spotkanie edukacyjne w zakładzie pracy P.P.H.U Jangra BIS we Wrześni. Pracownicy (11 os.) zostali zapoznani z tematyką związaną z tytoniem, skutkami biernego oraz czynnego palenia, metodami jak rzucić palenie i korzyściami z nie palenia, historią papierosa oraz z 4 aspektami – zdrowotnym, ekonomicznym, finansowym i prawnym (wytyczne z ustawy). Dla firmy zostały przygotowane pakiety materiałów. Pracownicy zostali zachęcani do rzucenia palenia i życia bez dymu tytoniowego.

„Moje Dziecko Idzie do Szkoły” Celem programu jest poprawa stanu zdrowia dzieci rozpoczynających naukę w szkole poprzez podniesienie poziomu wiedzy rodziców o zdrowiu dzieci w zakresie: prawidłowego żywienia, higieny

osobistej, przestrzegania wymogów sanitarnych przy przygotowaniu i spożywaniu posiłków, szczepień ochronnych, zdrowego stylu życia.

W roku szkolnym 2015/2016 program był realizowany przez wszystkie szkoły i przedszkola z powiatu wrzesińskiego w których są klasy 0 – 41 placówek w tym 23 szkoły podstawowe, 1 szkoła specjalna, 16 przedszkoli, 1 ośrodek rewalidacyjno – edukacyjny.

Z danych uzyskanych z placówek w programie uczestniczyło 1529 uczniów i 1489 rodziców.

Podczas wizytacji program oceniono w 39 placówkach - 95% realizujących program.

W ramach realizacji programu pracownik OZ uczestniczył w:

- spotkaniu rodzinnym „Święto rodziny” oraz poprowadził również pogadankę dla rodziców w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Pyzdrach filia we Wrąbczynkowskich Holendrach w dniu 03.06.2016. Spotkanie było podsumowaniem realizacji programu w placówce tematy: racjonalne odżywianie, profilaktyka tytoniowa, aktywność fizyczna – 60 osób.
- W akcji profilaktycznej „Witam wiosnę zdrowo, aktywnie i na sportowo” w Samorządowej Szkole Podstawowej nr 6 we Wrześni w dniu 22.03.2016. Spotkanie było podsumowaniem realizacji programu w placówce tematy: racjonalne odżywianie, profilaktyka tytoniowa, higiena jamy ustnej, aktywność fizyczna – 100 osób.

Program został przyjęty zarówno przez rodziców jak i uczniów bardzo pozytywnie. Realizacja programu przyczyniła się do wzrostu poziom wiedzy na temat konieczności dbania o zdrowie od najmłodszych lat zarówno wśród uczniów jak i rodziców dzieciom oraz zwróciła uwagę na tematy związane z potrzebą dbania o bezpieczeństwo podczas drogi do i ze szkoły, potrzeby zdrowego odżywiania się, potrzeby dbania o czystość otaczającego środowiska, własną higienę.

Zdaniem placówek warto realizować ten program ponieważ wzbogaca i systematyzuje wiedzę zarówno dzieci i rodziców na temat dobrego przygotowania się do nauki szkolnej.

Projekt PL0432 „Bądźmy zdrowi, wiemy – więc działamy”

jest realizowany na terenie powiatu wrzesińskiego od 2009 roku. Celem ogólnym Projektu jest poprawa stanu zdrowia populacji dzieci i młodzieży w Polsce, a celem bezpośrednim zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dietozależne na terenie województwa wielkopolskiego poprzez zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie właściwych nawyków i umiejętności prozdrowotnych.

Na terenie powiatu wrzesińskiego odbyło się:

- ✓ „Maraton zdrowia i sprawności fizycznej”. Turniej odbył się 13.06.2016 roku w Gimnazjum nr 2 we Wrześni. Impreza była podsumowaniem działań w roku szkolny 2015/2016 w ramach projektu. Organizatorem była Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna we Wrześni oraz nauczyciele z Gimnazjum nr 2 we Wrześni (pani: A. Reszelewska, I. Rydz, I. Szamałek, E. Bosacka – Płocka). Partnerami było Starostwo Powiatowe we Wrześni, Urząd Miasta i Gminy we Wrześni, Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Poznaniu.

W maratonie brało udział 8 drużyn sześcioosobowych z pierwszych klas szkół gimnazjalnych – 57% szkół gimnazjalnych.

Maraton zdrowia i sprawności fizycznej rozpoczął się wspólną rozgrzewką a następnie każda drużyna zaliczała po kolei stanowiska z zadaniami dotyczącymi wiedzy z zakresu prawidłowego żywienia i zadań promujących aktywność fizyczną: znajomość nasion, obliczanie BMI, układanie piramidy żywienia, rozwiązywanie krzyżówki, strzały na bramkę do unihokeja, rzuty do kosza, obieranie jabłka na czas, zasady kiszenia ogórków, segregacja produktów, test wiedzy, rzuty lotkami do tarczy, obliczanie kaloryczności produktów, określanie produktów z błonnikiem, skoki w dal z miejsca. Ostatnią konkurencją było przygotowanie śniadania dla gimnazjalisty z pół produktów. Oceniana była wartość odżywcza śniadania zgodnie z piramida zdrowia i sposób zapakowania tak jakby uczeń zabierał śniadanie do szkoły. Laureaci: I miejsce Gimnazjum nr 2 we Wrześni; II miejsce Zespół Szkół w Nowym Folwarku; III miejsce Zespół Szkół nr 1 we Wrześni. Każda drużyna otrzymała pamiątkowy dyplom i nagrody ufundowane przez partnerów przedsięwzięcia.

- ✓ Festyny: zostały zorganizowane 3 festyny dla dzieci z klas „0”. Dzieci w ramach festynów otrzymały koszulki, kolorowanki, kredki z logo projektu oraz pamiątkowe dyplomy. Wychowawcom grup i dyrekcji przekazano płyty z materiałami edukacyjnymi – szczegóły w rozdzielnikach. W festynach wzięło udział 205 os., w tym dzieci 5-cio i 6-cioletnie 180 os. Informacja o festynach zamieszczona została na stronie internetowej PSSE we Wrześni. Festyny miały na celu w formie zabawy uczyć dzieci nt. racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej oraz skutków złego stylu życia.

Festyny zorganizowano w trzech placówkach:

- *Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 we Wrześni, w dniu 24.05.2016.*

- ✓ *Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 6 we Wrześni, w dniu 07.12.2016*

- ✓ *Szkoła Podstawowa w Bieganowie – szkoły podstawowe z gminy Kołaczkowo, 14.12.2016*

- ✓ Szkolenie dla młodzieży gimnazjalnej. Zostało zorganizowane w dn. 25.10.2016 w zakresie racjonalnego odżywiania, aktywności fizycznej, w którym wzięło udział 14 os. – z 7 szkół – 50% placówek. Każdy z bloków tematycznych składał się z wykładu i zajęć warsztatowych. W ramach ćwiczeń warsztatowych uczestnicy pracowali w kilkusobowych zespołach, gdzie młodzież: uczyła się dziennego rozkładu posiłków, rozwiązywała hasła w formie kalamburów; układała puzzle dotyczące podziału produktów spożywczych na grupy i piramidy zdrowia; rozwiązywali krzyżówkę. Młodzież uczyła się także obliczać i interpretować swoje BMI, odczytywać dane z etykiet produktów, obliczać zawartość soli w produktach. W ramach aktywności fizycznej, młodzież układała i przedstawiała zestawy ćwiczeń, które można przeprowadzić podczas 10 minutowej przerwy w szkole. Młodzież chętnie brała udział w zajęciach praktycznych, otrzymała również materiały edukacyjne – rozdzielnik w załączeniu. Szkolenie odbyło się w sali Komendy Powiatowej Policji we Wrześni – sala udostępniona nieodpłatnie. Szkolenie poprowadził pracownik OZ PSSE we Wrześni – Anna Węcłewska.

Uczestnicy szkolenia

- ✓ Konkurs wiedzy. W dniu 25.10.2016r. młodzież biorąca udział w szkoleniu Młodzieżowi Liderzy Zdrowia wzięła udział w konkursie wiedzy. Każdy z uczestników rozwiązał test wiedzy dotyczący racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej. Ze względu na wysoki poziom wiedzy uczniów, komisja zobowiązana była zorganizować dwie dogrywki dzięki, którym udało się wyłonić I-III miejsce. Zwycięzcami okazali się: I miejsce: Agata Szymkowiak – Zespół Szkół nr 1 we Wrześni, II miejsce: Pola Adamczyk - Zespół Szkół w Orzechowie, III miejsce: Magdalena Zielińska – Gimnazjum nr 2 we Wrześni.
Nagrody ufundowane były przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Poznaniu.

- ✓ Konkurs „Bądźmy zdrowi”. Konkurs skierowany był dla uczniów klas I-III szkoły gimnazjalnej. Uczestnicy mieli za zadanie wykonanie plakatu zachęcającego młodych ludzi do zdrowego stylu życia. Zgodnie z regulaminem w konkursie nie mogli brać udziału laureaci I miejsca etapu powiatowego poprzednich edycji konkursu. W etapie powiatowym oceniane były 7 prace. Komisja przyznała: I miejsce: Wiktoria Marczak – Zespół Szkół w Orzechowie; II miejsce: Zuzanna Nowak – Zespół Szkół nr 1 we Wrześni; III miejsce:

Dorota Lewicz. Praca Wiktorii Marczak reprezentowała powiat wrzesiński w etapie wojewódzkim. 15 grudnia 2015 w Kinie „Trójka” we Wrześni odbyło się podsumowanie i wręczenie nagród. Na zakończenie młodzież obejrzała film „Mały książę”. Uroczystość finałowa odbyła się we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Celem programu jest ograniczenie używania tytoniu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym tj. między 15 a 49 rokiem życia i ich najbliżsi. Zasadnicze działania:

- ✓ Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość?” dotyczy profilaktyki używania

substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, w tym środków zastępczych) przez młodzież. W roku szkolnym 2015/2016 program realizowany był w 8

szkołach (100 % placówek) z 5 zespołów szkół – 100%. Program oceniono podczas wizytacji w 5 zespołach – 100%. Działaniami edukacyjnymi objęto 419 uczniów – 16% oraz 266 rodziców. Program był realizowany w ramach wymaganych 6 godzin lekcyjnych. Szkolni koordynatorzy/realizatorzy programu brali udział w szkoleniu w Poznaniu. We wrzesińskich placówkach dodatkowo zorganizowano gazetki ściennie informujące o tematyce programu, odbywały się wykłady, projekcje filmu oraz zostało zorganizowane spotkanie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji we Wrześni.

W ramach dodatkowych działań zostało zorganizowane spotkanie edukacyjne dla młodzieży, 21.10.2015 w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 we Wrześni. Spotkanie zostało zrealizowane we współpracy z pedagogiem szkolnym/koordynator programu. Partnerem spotkania była Komenda Powiatowa Policji (KPP) we Wrześni, Urząd Miasta i Gminy (UMiG) we Wrześni. Młodzież: wysłuchała wykładu dotyczącego profilaktyki tytoniowej (Anna Węcłewska – PSSE we Wrześni), substancji psychoaktywnych i alkoholu (Przemysław Teodorczyk – KPP we Wrześni), obejrzała film pt. „Domówka” – tematyka alkoholowa, następnie korzystała ze stoisk edukacyjnych: gdzie można było przespacerować się, wybrać numer telefonu w alkogoglach imitujących 1 i 2 promile, zapoznać się z rodzajami i sposobem działania substancji psychoaktywnych oraz skorzystać z porad

specjalistów. Spotkanie zorganizowane było dla 4 grup uczniów, w których wzięło udział 96 osób.

- ✓ Eventy. Pracownik OZ zorganizował 8 stoisk edukacyjnych dla społeczności lokalnej przy okazji imprez/eventów odbywających się we Wrześni. Społeczność w mogła skorzystać z porad udzielanych przez pracownika ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w zakresie profilaktyki palenia tytoniu, spożywania alkoholu i przyjmowania innych substancji psychoaktywnych. Społeczność mogła: zbadać sobie poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu, wziąć udział w konkursie – prawidłowa odpowiedź na wylosowane pytanie nagradzana była opaska odblaskowa, przespacerować się, spróbować wybrać nr. telefonu w alkogoglach, które imitowały obraz jak po spożyciu alkoholu – 1 i 2 promile w organizmie. Alkogogle i materiały nt. alkoholu i narkotyków otrzymano z Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni, od pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Z porad skorzystało 790 os.

- ✓ Kampania „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu. Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. Główną grupą docelową kampanii są kobiety w wieku prokreacyjnym, ciężarne oraz ich rodziny i bliscy. Na terenie powiatu prowadzono dystrybucje materiałów, współpracowano z przychodniami lekarza rodzinnego, udzielano porad przy okazji eventów. Informacje o kampanii zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE we Wrześni oraz w lokalnych mediach.█

Szkoły Promujące Zdrowie. Na terenie powiatu wrzesińskiego są 3 szkoły, które posiadają tytuł „Szkoły Promującej Zdrowie, jest to 8 % placówek objętych nadzorem OZiPZ PSSE we Wrześni. Do tych placówek wg. Danych z Kuratorium Oświaty w Poznaniu należą: Zespół Szkół Specjalnych im. J. Korczaka we Wrześni, Zespół Szkół nr 1 we Wrześni - Gimnazjum nr 1 we Wrześni oraz Zespół Szkół w Otocznej (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum). Szkoła Podstawowa w Bieganowie, Gimnazjum nr 2 we Wrześni i Gimnazjum w Kołaczku stara się o przyjęcie do Sieci Szkół Promujących Zdrowie. Wszystkie placówki realizują i włączają się w programy i akcje proponowane przez PIS.

Światowy Dzień Zdrowia W 2016 roku tematem dominującym było „Pokonaj cukrzycę”. Prowadzone działania miały na celu promocje profilaktyki choroby cukrzycy. W ramach

obchodów przesłano informację nt. założeń i obchodów wraz z hasłem ŚDZ do placówek wychowania (51 placówek), zorganizowano gazetkę w holu PSSE we Wrześni; zorganizowano akcję profilaktyczną „Pokonaj cukrzycę” w dniu 07.04.2016. Podczas akcji społeczność lokalna jak i uczniowie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych (180 os.): wysłuchali wykładu dot. profilaktyki cukrzycy i zdrowego stylu życia; skorzystali z badań profilaktycznych takich jak: pomiar cukru (95 os); ciśnienie tętnicze krwi (90 os.); z porad dietetyka i diabetyków; zapoznali się z instruktorem pierwszej pomocy przedmedycznej; degustowali produkty zdrowej żywności (jogurty, jabłka, woda) oraz zorganizowano 2 spotkania edukacyjne dla 63 uczniów szkoły ponadgimnazjalnej (Liceum Ogólnokształcącego we Wrześni).

Zapobieganie chorobom nowotworowym. Celem działań jest uświadomienie społeczeństwu, że problem chorób nowotworowych jest duży i nie należy go bagatelizować oraz przedstawienie sposobów ochrony przed chorobami nowotworowymi. Działania PSSE we Wrześni:

- ✓ Samobadanie piersi. pracownik OZ PSSE we Wrześni:
  - zorganizował gazetkę tematyczną w holu Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej we Wrześni (PSSE we Wrześni).
  - przeprowadził 15 zajęć edukacyjnych wśród młodzieży 4 szkół ponadgimnazjalnych we współpracy p. pielęgniarki i pedagoga – wzięło udział 443 os. oraz 3 spotkania dla 54 osób dorosłych - pracowników Starostwa Powiatowego we Wrześni. Podczas spotkań uczestnicy wysłuchali wykładu, obejrżeli film instruktażowy pod patronatem marki Avon nt. samobadania piersi oraz uczyli się na fantomie prawidłowo badać piersi. Uczestnicy poznali zagrożenia wynikające z chorób nowotworowych piersi, dowiedzieli się także, co zwiększa ryzyko zachorowania oraz jak temu przeciwdziałać. Uczestnicy otrzymali materiały informacyjne nt. samobadania piersi. W każdej ze szkół została zorganizowana również tematyczna gazetka.
  - zorganizował stoisko edukacyjne dla społeczności lokalnej 13.10.2016 w ramach akcji profilaktycznej zapobieganie chorobom nowotworowym - profilaktyka raka piersi. Stoisko edukacyjne w pasaż w Galerii Karuzela we Wrześni. Z porad skorzystało 100 os. Pracownik OZ PSSE we Wrześni przekazywał informacje, dlaczego tak ważne jest samobadanie piersi oraz jak często powinno się to robić. Dodatkowo na specjalnym modelu odbywały się pokazy – jak prawidłowo je badać.

- ✓ Konkurs profilaktyka raka piersi. Regulamin został przesłany do 5 szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu wrzesińskiego. Zadanie konkursowe polegało na stworzeniu plakatu zachęcającego do profilaktyki raka piersi i samobadania piersi. Wpłynęły 4 prace z 2 szkół – 40% placówek. Posiedzenie komisji odbyło się w dniu 08.11.2016. Po naradach przyznano: I miejsce Weronika Matysiak z Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących we Wrześni; II miejsce Bogna Niszcza z Liceum Ogólnokształcącego we Wrześni oraz wyróżnienie dla uczennic z Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących we Wrześni: Dominiki Łazik i Aleksandry Potarzyckiej. W dniu 17.12.2016 odbyło się podsumowanie konkursu we Wrzesińskim Ośrodku Kultury. Laureaci nie dotarli na spotkanie – nagrody dostarczono do szkół.
- ✓ Akcja profilaktyczna w ramach obchodów Światowego Dnia Walki z Rakiem Piersi. Akcja „Różowa kokardka”. Akcja polegała na przypinaniu uczniom, pracownikom z 5 szkół ponadgimnazjalnych powiatu wrzesińskiego różowych kokardek i odbyła się w dniach 14-18.10.2016. Było to jedno z działań w ramach obchodów Dnia Walki z Rakiem Piersi, który przypada 15. października. Akcja miała na celu solidarność z osobami, które dotknął problem raka piersi jak i zachęcenie do badań profilaktycznych w tym samobadanie piersi. Działaniem objęto ok 2700 os.
- ✓ Program edukacyjny „Wybierz Życie Pierwszy krok” Na terenie powiatu wrzesińskiego w roku szkolnym 2015/2016 realizowane była kolejna edycja programu. Celem programu był wzrost świadomości i profilaktyka raka szyjki macicy. Głównie odbiorcami programu byli uczniowie klas I szkół ponadgimnazjalnych – 551 uczniów oraz 202 rodziców. W ramach konkursu został ogłoszony konkurs na film edukacyjny – z terenu powiatu wrzesińskiego nie wpłynęły żadne prace.
Pracownik OZ PSSE we Wrześni poprowadził zajęcia edukacyjne dla młodzieży dotyczące profilaktyki raka szyjki macicy. Młodzież wysłuchała wykładu przeplatane filmem: z programu „Wybierz życie pierwszy krok”, dotyczący mechanizmu zakażenia wirusem HPV oraz historie kobiet walczących z rakiem szyjki macicy. Młodzieży i placówce przekazano materiały edukacyjne (ulotka i zakładka z programu „Wybierz życie pierwszy krok”). Odbyło się 4 zajęć po 45 min., ogółem 141 os. – 16% uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu wrzesińskiego.

W ramach ewaluacji działań w szkołach ponadgimnazjalnej dokonano oceny działań w 5 placówkach – 100%

Substancje psychoaktywne - Dopalacze

- ✓ Szkolenia. Zostały zorganizowane 2 szkolenia – w dniu 10 i 11.05.2016 we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni i Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni. Szkoleniem objęte zostały szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne z powiatu wrzesińskiego. Udział wzięło 50 uczniów.

Dla szkół zostały przygotowane pakiety edukacyjne. Serwis konferencyjny został zakupiony ze środków finansowych Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Wrześni.

Szkolenie odbyło się w Sali konferencyjnej Komendy Powiatowej Policji we Wrześni. Uczniowie uczestniczyli w zajęciach wg konspektu. Za przeprowadzenie szkolenia odpowiedzialni byli członkowie zespołu ds. profilaktyki w zakresie „dopalaczy” (Anna Węcłewska OZiPZ PSSE we Września, Tomasz Michalak KPP we Wrześni).

Spotkanie było podzielone na dwie części. I część teoretyczna – wykład; II część warsztatowa. Młodzież miała możliwość zapoznać się z różnego rodzaju narkotykami, procesem uzależnienia od substancji psychoaktywnych, z historią dopalaczy, sposobem pomocy osobie po spożyciu środka odurzającego. Młodzież oglądała film „Domówka”. Została przeprowadzona również ankieta na rozpoczęcie oraz zakończenie szkolenia.

Młodzież po ukończeniu szkolenia otrzymała dyplomy potwierdzające posiadanie wiedzy na temat szkodliwego wpływu używania dopalaczy i substancji psychoaktywnych. Informacja nt. szkoleń ukazała się na stronie internetowej PSSE Września.

- ✓ Akcja profilaktyczna „Noc profilaktyki” pracownik OZ brał udział w akcji. W ramach akcji przeprowadzono prelekcje dla 60 uczniów szkół gimnazjalnych, zorganizowane były stoiska edukacyjne z materiałami, odbył się turniej piłki nożnej.

- ✓ Programu „Wiem nie biore! Jestem bezpieczny” Projekt ten jest autorskim programem Inspekcji Sanitarnej województwa wielkopolskiego. Współorganizatorami są: Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu w ramach programu „Narkotyki i dopalacze - zło, które wciąga młodzież”, Kuratorium Oświaty w Poznaniu pod patronatem Wojewody Wielkopolskiego i Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Projekt wpisuje się w Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015, pkt. II: cele dotyczące czynników ryzyka i działania w zakresie promocji zdrowia, cel operacyjny 5: ograniczenie używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych.

Program ma na celu wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu. W ramach programu:

- Zorganizowano szkolenia dla: uczniów szkół gimnazjalnych 23.11.2016 – 21 os; uczniów szkół ponadgimnazjalnych w dniu 24.11.2016 – 21 os. Wykładowcami byli

panowie policjanci i pracownik OZ PSSE we Wrześni. Podczas szkolenia dla młodzieży przedstawiono cel spotkania, omówiono kto to jest lider zdrowia i jakie zadania są przed młodzieżą w ramach współpracy w szkołach. Pracownik OZ poprowadził zajęcia wg. broszury „Smak życia czyli debata o dopalaczach” oraz role i zadania Inspekcji Sanitarnej w zakresie dopalaczy. Pan policjant przedstawił treści prawne, jak postępować gdy ktoś ze znajomych zażyje środek psychoaktywny. Młodzież oglądała również film pt. „Domówka” dotyczący profilaktyki alkoholowej. Omówiono również narkotyki i pokazano ich atrapy z walizki Drugsbooks, przedstawiono również przykłady z „życia” jak działają „dopalacze” oraz była możliwość przejścia się w alkogoglach.

- ✓ Szkolenie „Dopalacze – czym są i jak działają”. W dniu 07.09.2016 roku w Sali Powiatowego Centrum Edukacji Bezpieczeństwa w Komendzie Powiatowej Policji we Wrześni odbyło się szkolenie w zakresie substancji psychoaktywnych – dopalaczy. Odbiorcami szkolenia były osoby zajmujące się przeciwdziałaniem zagrożeniom społecznym, profilaktyką wśród dzieci i młodzieży w różnego typu placówkach. Uczestnicy reprezentowali placówki: Sąd Rejonowy we Wrześni, Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni, Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczkowie, Straż Miejska we Wrześni, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni, Świetlica Środowiskowa we Wrześni, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna we Wrześni, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu, Filia we Wrześni. Nawiązano współpracę z Komendą Powiatową Policji we Wrześni, Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni. Wykładowcami byli przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji we Wrześni, pracownik OZ Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej we Wrześni oraz p. lek. med. Eryk Matuszkiewicz ze Szpitala im. F. Raszei z Poznaniu. Panie z Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu filia we Wrześni, przygotowały wykaz literatury dot. substancji psychoaktywnych oraz omówiły księgozbiór, który przyniosły i jest dostępny w bibliotece. Uczestnikom przedstawione były treści: rola i zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie dopalaczy oraz założenia realizacji działań profilaktyczno – edukacyjnych; aspekty prawne przedstawiane przez funkcjonariuszy Policji dotyczące młodzieży. Przedstawiono również gadżety, które wzbudzić powinny uwagę osób dorosłych (lufki, młynek itp.) jeśli młodzież je posiada, atrapy narkotyków z walizki Drugsbooks, filmiki z Internetu przedstawiające w jaki sposób młodzież się odurza. Wykład pana doktora dotyczył nowych substancji psychoaktywnych ich zagrożeń, nowych problemów. Placówkom przekazano pakiety materiałów edukacyjnych..

- ✓ Spotkania edukacyjne: pracownik OZ PSSE był wykładowcą podczas spotkań z młodzieżą w Gimnazjum nr 2 we Wrześni oraz uczestników koła Debaty Oksfordzkie przy Gimnazjum nr 2 we Wrześni. W 2 spotkaniach uczestniczyło 47 uczniów. Przedstawione tematykę substancji psychoaktywnych/dopalaczy, zagrożenia, podejmowane działania profilaktyczne oraz udzielano konsultacji nt. substancji psychoaktywnych - dopalacze, narkotyki w celu przeprowadzenia debaty Oksfordzkiej nt. "Dopalacze są dla polskiej młodzieży większym zagrożeniem niż narkotyki"
- ✓ Badania ankietowe. Opracowane i zostały zbierane ankiety badające wiedzę uczniów klas IV szkoły podstawowej i I gimnazjum i ponadgimnazjalnej z terenu powiatu wrzesińskiego. Uzyskano wyniki badań z 15 szkół – od 459 os.
- ✓ Badania ankietowe pt. „Młodzież a „dopalacze” – postawy i zachowania.” Badaniami ogólnopolskimi na terenie powiatu wrzesińskiego zostali objeci uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 we Wrześni – 40 os.
- ✓ Konkurs „Stop dopalaczom”. Został przesyłany regulamin konkursu do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Na etap ogólnopolski przekazano 16 prac z 5 szkół. Zadanie konkursowe polegało na stworzeniu plakatu na temat profilaktyki ukierunkowanej na przeciwdziałanie używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych pod tytułem: „Stop dopalaczom”.
- ✓ Konkurs „Dopalacze niszczą życie” Pracownik OZ PSSE we Wrześni brał udział w pracach komisji konkursowej etapu powiatowego. Organizatorem działania była Komenda Powiatowa Policji we Wrześni.
- ✓ Debata społeczna” Powiatowa Stacja Sanitarно – Epidemiologiczna we Wrześni była współorganizatorem debaty wśród młodzieży nt. szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze). Poprowadzono również wykład. Debata odbyła się w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 we Wrześni – wzięło udział 120 uczniów.

Bezpieczne Życie Seniorów Program prewencyjny Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu we współpracy Inspekcji Sanitarnej.. Jest jedną z form realizacji głównych założeń Rządowego Programu Ograniczania Przeszeczności i Aspołecznych Zachowań pn. „Razem bezpieczniej”. Jest odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne w zakresie informacji i edukacji związanej z wyjaśnieniem sposobów unikania zagrożeń przez starszych ludzi.

We współpracy z Komendą Powiatowa Policji we Wrześni pracownik OZ brał udział w ewencie – stoisko edukacyjne we Wrzesińskim Ośrodku Kultury we Wrześni w dniu 15.03.2016 roku - 30 os.. Podczas w/w działań pracownik OZ PSSE we Wrześni udzielał porad, odpowiadał na pytania, wygłosił wykład w zakresie: wpływu, zagrożeń i profilaktyki

tytoniowej, profilaktyki szczepień ochronnych, racjonalnego - bezpiecznego odżywiania, bezpiecznego grzybobrania.

Zapobieganie chorobom zakaźnym

- ✓ Pracownik OZ przekazał do placówek edukacyjnych i został zamieszczony na stronie internetowej nowy poradnik nt. profilaktyki wszawicy.
- ✓ Pracownik OZ wspierał działania w zakresie profilaktyki grypy prowadził kampanie „stop grypa.”: przekazano założenia dla placówek oświatowych, przychodni lekarza rodzinnego, prowadzono dystrybucję materiałów o oraz zorganizowano – poprowadzono jedno spotkanie edukacyjne dla 90 os. z Nekielskiej Akademii Zdrowia w dniu 19.10.2016 oraz prowadzono współpracę z mediami.
- ✓ Do Przychodni Lekarza Rodzinnego przekazano założenia kampanii edukacyjnej „Kleszczowe zapalenie mózgu – Szczepimy! Zapobiegamy!”

Akcja „Bezpieczne wakacje” prowadzono dystrybucję materiałów, zorganizowano 6 spotkań edukacyjnych dla uczestników kolonii letnich i ich opiekunów – 147 os. nt. ochrony zdrowia podczas letnich wakacji, tworzenia stref wolnych od dymu tytoniowego.

Wnioski

Realizacja programów przebiegała zgodnie z założeniami. W ramach nadzoru nad placówkami na rok 2016 zaplanowano i wykonano 51 wizytacji w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w powiecie wrzesińskim – 100% w placówkach dokonano 157 ocen programów edukacyjnych oraz dokonano 17 ocen projektu „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”. Pozytywny i wymierny skutek odnosi stała bardzo dobra współpraca m.in. ze Starostwem Powiatowym we Wrześni, Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni, Szpitalem Powiatowym we Wrześni, Komendą Powiatową Policji we Wrześni oraz placówkami oświatowo – wychowawczymi.

Mile widziane było by zwiększenie środków finansowych na działalność profilaktyczną i materiałów edukacyjnych do działań akcyjnych i programowych co umożliwi jeszcze lepszą realizację programów.

Ocena stanu sanitarnego
w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizuje obowiązki i zadania mające na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących i przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Działania i kompetencje zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikają z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015r. poz. 1412) i w szczególności polegają na:

- uzgadnianiu studium uwarunkowań i kierunków rozwoju oraz planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego;
- opiniowaniu dokumentacji projektowych dotyczących budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części;
- wydawaniu opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określaniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania z projektem budowlanym.

Działalność opiniodawcza i nadzorowa w roku 2016 skoncentrowana była głównie na udziale w prowadzonych przez organy administracji samorządowej, postępowaniach dotyczących uzgodnień planów zagospodarowania przestrzennego oraz oceny oddziaływania inwestycji na środowisko.

Równoważnym elementem nadzoru było współuczestniczenie w przekazywaniu obiektów budowlanych lub ich części do użytkowania oraz kontrola warunków higieniczno - sanitarnych w projektach budowlanych nowych obiektów i zmian sposobu użytkowania.

W 2016r można zaobserwować znaczny rozwój inwestycji na terenie powiatu wrzesińskiego w stosunku do roku poprzedniego, jeśli chodzi o ilość obiektów oddanych do użytkowania. Ilość dokonywanych odbiorów wzrosła o 22%. Ilość uzgodnień dokumentacji projektowych w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych utrzymała się na tym samym poziomie w stosunku do lat ubiegłych. Natomiast można zauważyć spadek w wydawaniu opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko. W stosunku do 2015r o 22% zmniejszyła się ilość opinii co do określenia potrzeby przeprowadzania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i ponad 20% wydawanych opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach. Natomiast w 2016r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni wydał o 19% więcej uzgodnień dla projektów warunków zabudowy, na terenie dla którego brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danej inwestycji.

Opinie sanitarne wydane były jako pozytywne we wszystkich rozpatrywanych przypadkach.

Ilość załatwionych spraw i wydanych opinii w poszczególnych zakresach tematycznych

Lp.	ZAKRES TEMATYCZNY	ILOŚĆ SPRAW w 2016r
1	Wydanie decyzji dotyczących spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą	9
2	Wydawanie opinii o projektach dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.	11
3	Wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	49
4	Wydawanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	8
5	Wydawanie opinii o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	12
6	Uzgodnienia dokumentacji projektowej w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych	17
7	Zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych	103
8	Zajmowanie stanowiska w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych w innych sprawach będących w kompetencji PPIS (min. uzgodnienie warunków zabudowy)	660
9	Wydawanie decyzji płatniczych za czynności wykonywane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	124
OGÓLEM ILOŚĆ SPRAW ROZPATRZONYCH W ZNS		<u>993</u>

Pracownicy Sekcji uczestniczyli w dopuszczeniu do użytkowania obiektów nowo wybudowanych lub w których wykonano roboty budowlane związane z rozszerzeniem działalności lub ze zmianą sposobu użytkowania obiektu. Wydał 103 opinii sanitarnych, w tym 43 opinii dotyczyło kontroli obiektów budowlanych zgłoszonych do odbioru zgodnie z Prawem Budowlanym, 60 opinii sanitarnych dotyczyło kontroli sprawdzenia zgodności przygotowania pomieszczeń z projektem technologicznym zaopiniowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego bądź rzeczoznawcy ds. sanitarno - higienicznych. Wydano również 9 decyzji dotyczących spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. W czasie kontroli obiektów, lokali, gabinetów itp. nie stwierdzono występowania niezgodności wykonania robót budowlanych w stosunku do projektu budowlanego /technologicznego/ i niezgodności z obowiązującymi przepisami.

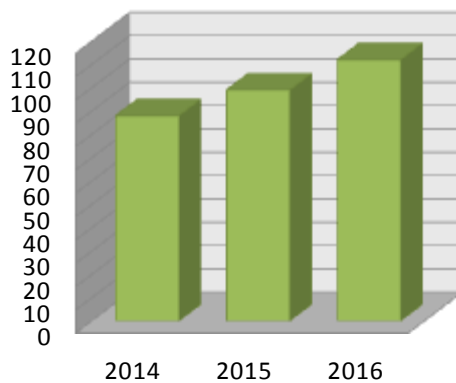
Czynnościom odbiorowym podlegały min.:

- sklepy i zakłady gastronomiczne, hurtownie i magazyny spożywcze;
- apteki, gabinety lekarskie i stomatologiczne;
- salony fryzjerskie i kosmetyczne, solaria, gabinety masażu;
- zakłady produkcyjne i warsztaty, magazyny;
- szkoły i przedszkola oraz obiekty towarzyszące;
- budynki usługowo - handlowe i inne;

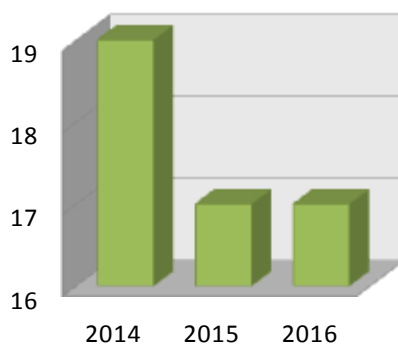
Graficzne zestawienie odbiorów, uzgadnianych dokumentacji oraz wydanych opinii co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko

w latach 2014 - 2016r

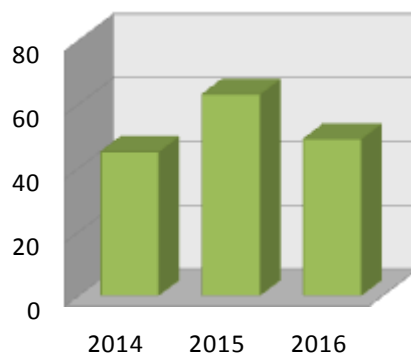
Ilość odbiorów w latach 2014-2016

Ilość opiniowanych dokumentacji projektowych w latach 2014-2016

Ilość opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w latach 2014-2016

Powiat wrzesiński stanowi jeden z bardziej rozwijających się powiatów w województwie wielkopolskim. Dużą zasługą jest zapewne budowa fabryki **SAMOCODÓW OSOBOWYCH NOWEJ GENERACJI CRAFTER W BIAŁĘŻYCACH GM. WRZEŚNIA** wraz z całą infrastrukturą towarzyszącą.

Fabryka powstała w ciągu 23 miesięcy począwszy od wbicia pierwszej łopaty i położenia kamienia węgielnego aż po start produkcji. Na terenie nowego zakładu będzie działać hala budowy karoserii, lakiernia, hala montażu oraz park dostawców, dział samochodów specjalnych oraz dział produkcji pilotażowej.

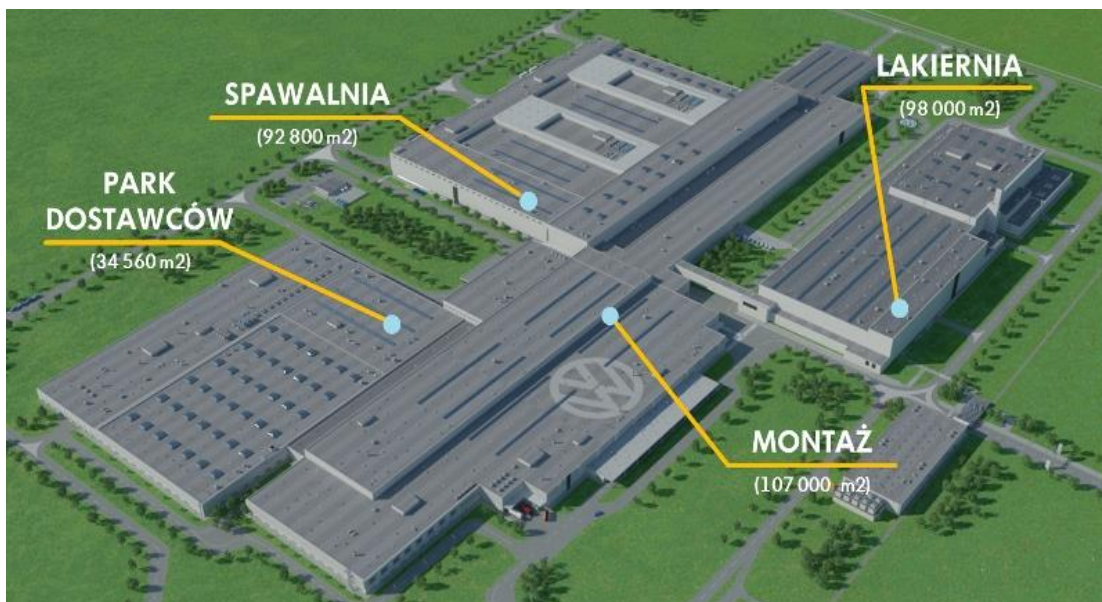
Z informacji prasowych jako ciekawostkę zanotowano że w trakcie prac ziemnych nawieziono około 1 000 000 m³ piasku za pomocą ponad 50 tys. wywrotek. W konstrukcji użyto 22 tys. ton stali oraz 8 tys. ton stali zbrojeniowej. Sześć tysięcy betoniarek wylało 50 tys. m³ betonu. Fundamenty wzmacnia 4 tys. pali, które wchodzi w grunt do głębokości 16 m. Położono 15km rur, tylko w samej fabryce ukryto 6km rur kanalizacyjnych. W szczytowym okresie na budowie wrzesińskiej fabryki craftera pracowało około 3,5 tys. robotników.

ZDJĘCIA Z BUDOWY I REALIZACJI FABRYKI VW W BIAŁĘŻYCACH

WIDOK CAŁEGO ZAKŁADU

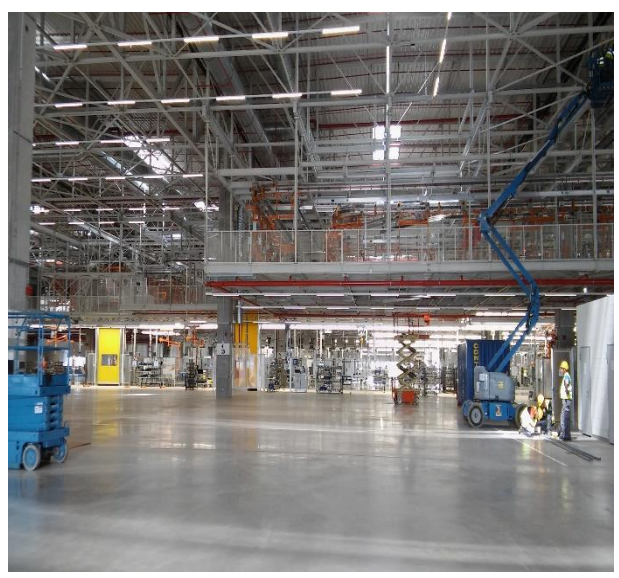

HALA MONTAŻU

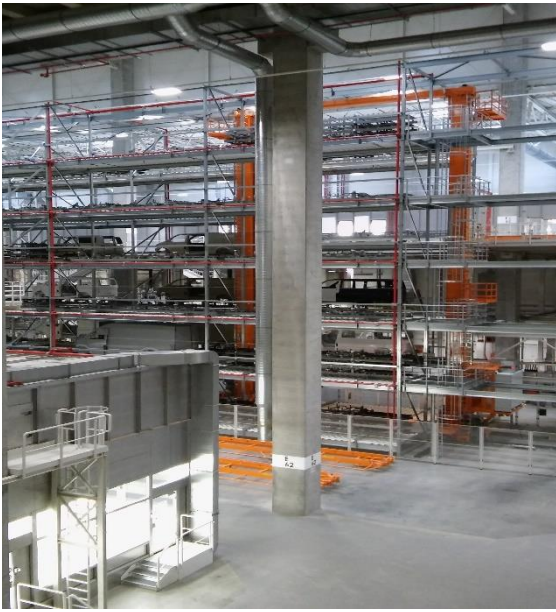

HALA BUSA

LAKIERNIA

HALA BUDOWY KAROSERII

Ponadto na terenie naszego powiatu powstało wiele innych znaczących inwestycji wśród których wymienić należy min.

1. Galeria - „KARUZELA”, w której oprócz branży odzieżowo - obuwniczej i przemysłowej usytuowane są lokale gastronomiczne, kawiarnia, sklepy spożywcze, apteka itp.
2. Hale produkcyjno - magazynowe w Chociczy Małej, Inwestor: Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „Inwest - Park” Sp. z o.o.
3. Hala produkcyjno - magazynowa w Starczanowie, Inwestor: RICOR Poznań.
4. Budynek produkcyjno - usługowy w Orzechowie, Inwestor: FREZ-MET CNC.

5. Hala produkcyjno - magazynowa w Bierzglinku, Inwestor: POLCREATIVE Sp. z o.o.
6. Nowo powstałe lub rozbudowywane zakłady produkcyjne lokalnych firm min. p. Mirosławy i Bogdana Kowalskich we Wrześni, firma GESTAMP, firm WAGROL, DAMET Ogrodowczyk, reprezentacyjny budynek biurowy gazety lokalnej „Wiadomości Wrzesińskie” i wiele innych;

We wszystkich nowo powstałych obiektach zapewnione są bardzo dobre warunki pracy i zaplecze higieniczno - sanitarne.

KILKA ZDJĘĆ W/W OBIEKTÓW

GALERIA KARUZELA

BIUROWIEC „WIADOMOŚCI WRZESIŃSKICH”

*HALA PRODUKCYJNO – MAGAZYNOWA FIRMY
RICOR W STARCZANOWIE*

Zakończenie

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej pionu Oddziału Nadzoru w 2016 roku przeprowadzili w powiecie wrzesińskim ogółem 1747 kontroli sanitarnych na podstawie, których wydano 1002 decyzje administracyjne, w tym 387 stanowiły decyzje płatnicze. Wstrzymano działalność w 1 obiekcie ze względu na stwierdzone zagrożenie dla zdrowia i życia, wydano 3 decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu środków spożywczych i nakazujące wycofanie ich z obrotu. Nałożono 10 mandatów karnych na łączną kwotę 3.150,00 zł.

W 2016r. na terenie objętym nadzorem przez PPIS we Wrześni zanotowano taką samą liczbę ognisk zachorowań na choroby zakaźne jak w 2015r. Odnotowano 10 ognisk zachorowania na ospę wietrzną, 1 ogniska zachorowania na płonicę i 1 ognisko zachorowania na krztusiec. W porównaniu z rokiem 2015 zanotowano wzrost zachorowań na salmonellozę, wirusowe zakażenia jelitowe, ospę wietrzną, wirusowe zapalenie wątroby typu C, boreliozę, zachorowania grypopodobne. Zanotowano spadek liczby zachorowań na różyczkę, szkarlatynę (płonicę), biegunkę o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, krztusiec, świnkę. Stan sanitarno - higieniczny placówek lecznictwa ambulatoryjnego ocenia się pozytywnie. Personel medyczny przestrzega opracowanych procedur dotyczących antyseptyki, dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz sprzątnia, o czym świadczy brak zakażeń zakładowych.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. wszystkie obiekty wodne dostarczały wodę spełniającą wymogi sanitarne, określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989). W związku z czym 75076 osób korzystało z wody o niekwestionowanej jakości. W ciągu 2016 roku zanotowano pojedyncze przypadki ponadnormatywnych wartości parametrów bakterii grupy coli oraz przekroczenia parametrów fizykochemicznych: manganu, żelaza, mętności, chloroformu. Zanieczyszczenie wody pitnej bakteriami grupy coli nie stanowiło zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów, w związku z czym nie wydawano komunikatów o zakazie spożywania wody.

W sytuacji stwierdzenia przekroczenia wartości normatywnych fizycznych i chemicznych stosowano płukanie urządzeń uzdatniających wodę oraz sieci wodociągowej, jak również płukanie złóż.

W 2016 roku przeprowadzono 484 kontroli sanitarnych min. zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, hoteli, pensjonatów, gospodarstw agroturystycznych, placówek służby zdrowia, obiektów wodnych, kontroli jakości wody. Nadzór sanitarny nad tymi obiektami nie wykazał zagrożeń dla zdrowia ludzi.

W zakresie nadzoru nad obiektami Żywności i Żywienia stan sanitarny obiektów w 2016 uległ polepszeniu. Mandaty karne nałożono w związku z wprowadzaniem do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia. Nałożono 10 mandatów na kwotę 3.150,00zł. Zgodnie z planem poboru prób na 2016r. pobrano do badań ramach monitoringu i urzędowej kontroli 180 prób krajowych, UE i z importu prób środków spożywczych w tym 3 próby kosmetyków. Zakwestionowano 11 prób środków spożywczych pochodzenia roślinnego, 10 ze względu na właściwości mikrobiologiczne i 1 fizykochemiczne (znakowanie).

W zakresie nadzoru nad zakładami pracy pracodawcy w dalszym ciągu starają się ograniczać do minimum liczbę osób pracujących w narażeniu na czynniki szkodliwe, jednocześnie zapewniając dostęp do informacji o istniejących zagrożeniach w środowisku pracy. Pracodawcy podejmują działania poprawiające warunki pracy w swoich zakładach poprzez stosowanie różnego rodzaju zmian organizacyjnych, np. zmniejszenie czasu ekspozycji pracownika na działanie czynnika szkodliwego, modernizacja systemów wentylacyjnych, wymiana lub przegląd stosowanych maszyn i urządzeń. W 2016 r. w 8 zakładach pracy w powiecie uległy poprawie warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych. Łącznie poprawiono w nich warunki pracy 94 osobom. Kontrole sanitarne potwierdziły również w tym roku, że pracownicy są świadomi skutków zagrożeń wynikających z pracy przez nich wykonywanej, dlatego też w trosce o swoje zdrowie chętnie korzystają z zabezpieczeń jakie oferuje im pracodawca. Pracodawcy natomiast coraz częściej szukają nowych rozwiązań i możliwości minimalizowania zagrożeń w swoim środowisku pracy.

Stan sanitarno-techniczny placówek nauczania i wychowania w 2016r. uległ nieznacznej poprawie. Dyrektorzy placówek nauczania i wychowania w miarę posiadanych środków podejmują działania zmierzające do poprawy ich stanu sanitarno-higienicznego i technicznego. Współpraca z dyrekcjami wszystkich placówek w dalszym ciągu oceniana jest pozytywnie.

W zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2016 roku kontynuowano programy edukacyjne rozpoczęte w latach ubiegłych oraz wdrażano nowe interwencje programowe i nie programowe o zasięgu krajowym i wojewódzkim. Podejmowano również działania akcyjne w związku z potrzebami lokalnymi w powiecie. Współpraca z samorządami, placówkami. oświatowo - wychowawczymi, przychodniami lekarza rodzinnego, poradniami specjalistycznymi, mediami oraz innymi instytucjami w roku 2016 odbywała się na dobrym poziomie.

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie lub uzgadnianie pod względem sanitarno-higienicznym: projektów planów zagospodarowania,

przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, wniosków dotyczących konieczności wykonywania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu, oraz odbioru obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania. W 2016r można zaobserwować znaczny rozwój inwestycji na terenie powiatu wrzesińskiego w stosunku do roku poprzedniego, jeśli chodzi o ilość obiektów oddanych do użytkowania. Ilość dokonywanych odbiorów wzrosła o 22%. Ilość uzgodnień dokumentacji projektowych w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych utrzymała się na tym samym poziomie w stosunku do lat ubiegłych. Natomiast można zauważyć spadek w wydawaniu opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko. W stosunku do 2015r o 22% zmniejszyła się ilość opinii co do określenia potrzeby przeprowadzania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i ponad 20% wydawanych opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach. Natomiast w 2016r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni wydał o 19% więcej uzgodnień dla projektów warunków zabudowy, na terenie dla którego brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danej inwestycji. Opinie sanitarne wydane były jako pozytywne we wszystkich rozpatrywanych przypadkach.